

2014
Sytuacja
społeczno-gospodarcza

Wydział Rozwoju Miasta składa podziękowania instytucjom i firmom, a także wydziałom i biurom Urzędu Miasta Poznania oraz miejskim jednostkom organizacyjnym, które – udostępniając dane – przyczyniły się do powstania tej publikacji

Wydawnictwo Miejskie Poznania dziękuje Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu za zgodę na nieodpłatne opublikowanie materiałów ikonograficznych

Opracowanie merytoryczne:

Wydział Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Poznania
pl. Kolegiacki 17, 61-841 Poznań
tel. 61 878 56 95
e-mail: rom@um.poznan.pl
www.poznan.pl/fakty_liczby

Wydawca:

Wydawnictwo Miejskie Poznania
ul. Ratajczaka 44, 61-728 Poznań
tel. 61 851 86 01, faks 61 856 04 56
www.wmposnania.pl

Opracowanie graficzne:

Studio Graficzne Wydawnictwa Miejskiego Poznania

Druk:

Poligrafia Janusz Nowak Sp. z o.o.
ul. Zbożowa 7, Wysogotowo, 62-081 Przeźmierowo

© Copyright by Miasto Poznań, Poznań 2015

© Copyright for this edition by Wydawnictwo Miejskie Poznania, Poznań 2015

ISBN 978-83-7768-129-9

■ Spis treści

MIESZKAŃCY \7

Ludność \8

Rynek pracy \14

Dzieci \23

Oświata \25

Zdrowie \30

Pomoc społeczna \33

Komunikacja miejska – Tramwaj konny \43 Komunikacja miejska – Tramwaj elektryczny \45

GOSPODARKA \47

Rozwój gospodarczy \48

Szkolnictwo wyższe, nauka i innowacje \62

Transport \70

Mieszkalnictwo \72

Turystyka \76

Komunikacja miejska – Autobusy \82 Komunikacja miejska – Trolejbusy \85

WARUNKI ŻYCIA \87

Bezpieczeństwo \88

Środowisko \94

Infrastruktura \101

Usługi \106

Jakość życia \112

Komunikacja miejska – Tramwaj wodny \116 Komunikacja miejska – Kolej Parkowa Maltanka \117

SAMORZĄD \119

Zarządzanie miastem i obsługa mieszkańców \120

Planowanie i finansowanie rozwoju miasta \122

Aktywność obywatelska \134

Współpraca krajowa i międzynarodowa \138

Promocja miasta \146

Komunikacja miejska – Poznański Szybki Tramwaj \154

ZAŁĄCZNIKI \157

*Połączenie sił to początek, pozostanie razem
to postęp, wspólna praca to sukces.*

Henry Ford

Miniony rok, dzięki zaangażowaniu wielu ludzi, instytucji, firm i organizacji, obfitował w wydarzenia i inwestycje przyczyniające się do rozwoju naszego miasta. Rok 2014 był szczególny, gdyż obchodziliśmy 10. rocznicę akcesji Polski do Unii Europejskiej. Poznań dobrze wykorzystał szansę płynącą z członkostwa w Unii Europejskiej i sprostał wymaganiom europejskiej polityki miejskiej. Dzięki funduszom unijnym możliwa stała się realizacja wielu inwestycji i przedsięwzięć podnoszących jakość życia mieszkańców. Poznań jest jednym z najlepiej rozwijających się ośrodków w kraju. Co roku nasze miasto zajmuje wysokie miejsca

w krajowych i międzynarodowych rankingach, biorących pod uwagę potencjał ekonomiczny, kapitał społeczny i otwartość miasta na biznes.

W bieżącym roku jubileusz 150-lecia istnienia obchodzi poznański transport zbiorowy. Jest to zatem doskonała okazja do przybliżenia etapów rozwoju transportu miejskiego w Poznaniu, poczynając od omnibusów konnych, przez pierwszą w Polsce linię trolejbusową, komunikację wodną na Warcie, aż po bezkolizyjną trasę Poznańskiego Szybkiego Tramwaju – pierwszą tego typu w kraju. Miasto zwraca dużą uwagę na poprawę warunków komunikacyjnych, w szczególności transportu zbiorowego, ruchu rowerowego i pieszego.

Gruntowna, dobrze przygotowana diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej miasta pozwala wysnuć wnioski i stawiać sobie kolejne wyzwania. Zawarte w niniejszym opracowaniu informacje, będące podsumowaniem najważniejszych faktów, zdarzeń i osiągnięć w 2014 roku, ujęte zostały w obszarach: Mieszkańcy, Gospodarka, Warunki życia i Samorząd. Zachęcam do lektury publikacji. Jestem przekonany, że będzie ona pomocna w zapoznaniu się i zrozumieniu przemian zachodzących w Poznaniu oraz w tworzącej się na naszych oczach Metropolii Poznań.

Jacek Jaśkowiak
Prezydent Miasta Poznania

MIESZKAŃCY

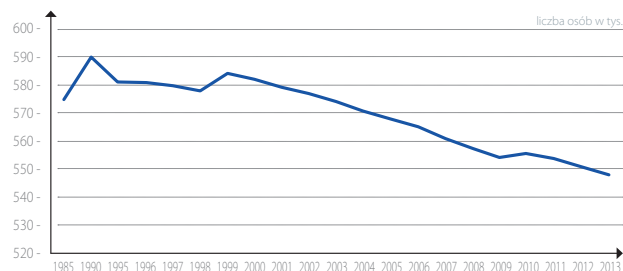
Ludność

Na koniec 2013 r.¹ w Poznaniu mieszkało 548 tys. osób, czyli o 2,7 tys. mniej niż w grudniu 2012 r. Na 100 mężczyzn przypadało 115 kobiet. Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 63,2% ogółu mieszkańców miasta. Stosunkowo najliczniejszą grupę poznaniaków stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (19%). W dalszym ciągu stopniowym zmianom podlegała struktura wiekowa ludności. W rezultacie miniwyżu demograficznego, który miał miejsce po 2002 r. i był wynikiem wchodzenia w okres najwyższej rozrodzności roczników wyżu demograficznego z przełomu lat 70. i 80., niewielkiemu wzrostowi uległa populacja w wieku przedprodukcyjnym. W efekcie wydłużania się długości trwania życia, rośnie także liczba osób w wieku emerytalnym. Towarzyszy temu spadek liczebności grupy w wieku zdolności do pracy.

W 2013 r. (po raz pierwszy od 2005 r.) liczba urodzeń była niższa od liczby zgonów, co znalazło odzwierciedlenie w ujemnym wskaźniku przyrostu naturalnego. Na koniec roku wyniósł on -0,2‰, wobec 1,2‰ w 2009 r. kiedy to zanotowano najkorzystniejszą wartość. Nadal jednym z najważniejszych czynników wpływających na zmniejszanie się liczby mieszkańców Poznania pozostał ubytek migracyjny, wynoszący w 2013 r. -4,7‰, którego wartość w ostatnim roku uległa pogorszeniu. Większość osób, które wyemigrowały z Poznania, wybrało na swoje nowe miejsce zamieszkania obszar powiatu poznańskiego. Według badań Urzędu Statystycznego w Poznaniu na jednego poznaniaka dojeżdżającego do pracy do innej miejscowości, przypadały blisko 4 osoby przyjeżdżające do pracy do stolicy Wielkopolski. Do pracy w Poznaniu dojeżdża najwięcej osób mieszkających głównie w gminach sąsiadujących, tj. w: Swarzędzu, Czerwonaku, Luboniu, Mosinie, Komornikach, Kórniku, Dopiewie, Tarnowie Podgórny, Kostrzynie Wlkp., Suchym Lesie, Pobiedziskach, Rokietnicy, Murowanej Goślinie, a także w położonych dalej gminach województwa wielkopolskiego: Gnieźnie, Wrześni, Kościanie, Obornikach, Jarocinie, Szamotułach, Pile.

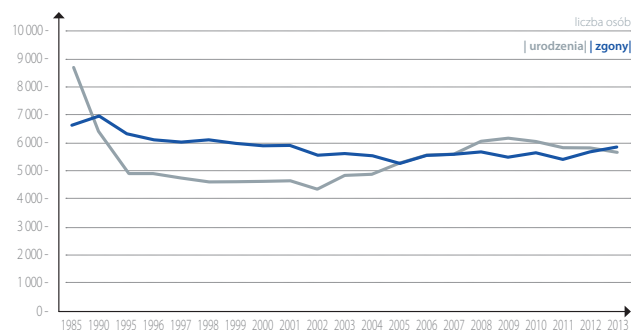
Poznań staje się coraz atrakcyjniejszym miejscem zamieszkania dla cudzoziemców, jednak liczba zameldowanych obcokrajowców (także na czas określony) nadal jest stosunkowo niewielka. W 2014 r. w Poznaniu mieszkało ok. 2,2 tys. obywateli innych państw, pochodzących z ponad 100 krajów. Około 70% imigrantów pochodziło z Europy, przy czym blisko 1/3 z krajów Unii Europejskiej. Najliczniej

Ludność Poznania

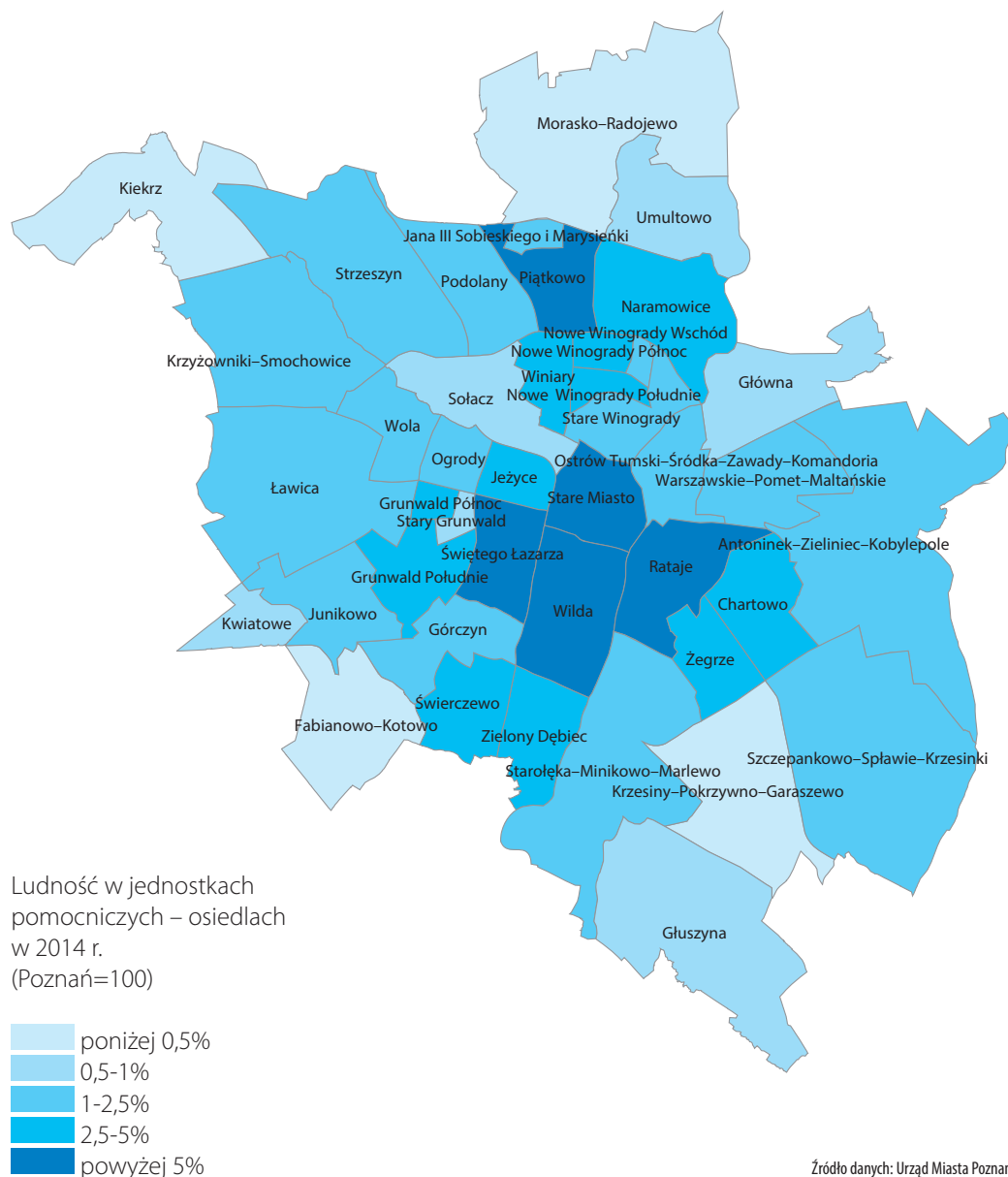
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Przyrost naturalny w Poznaniu

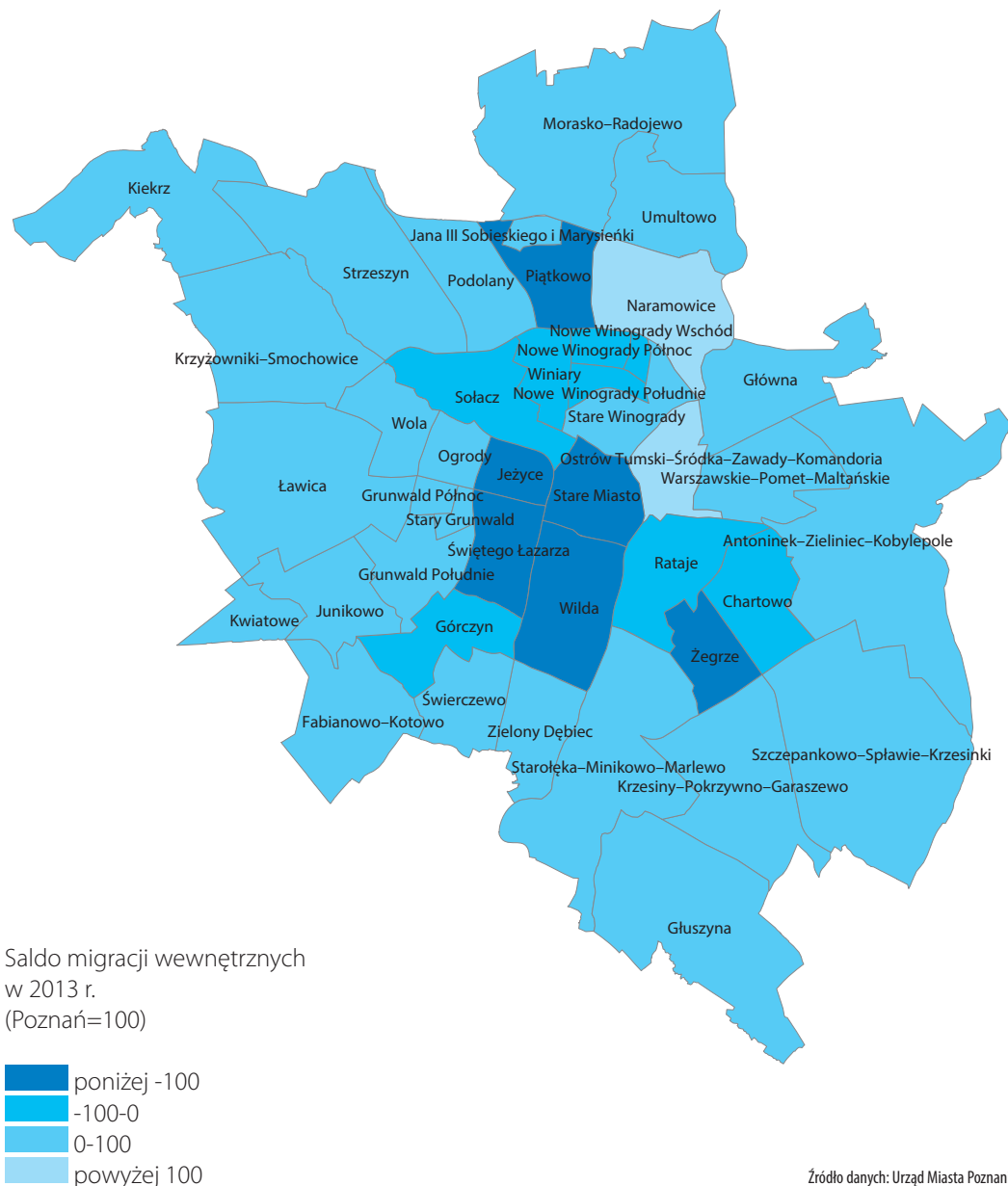

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Ludność w Poznaniu

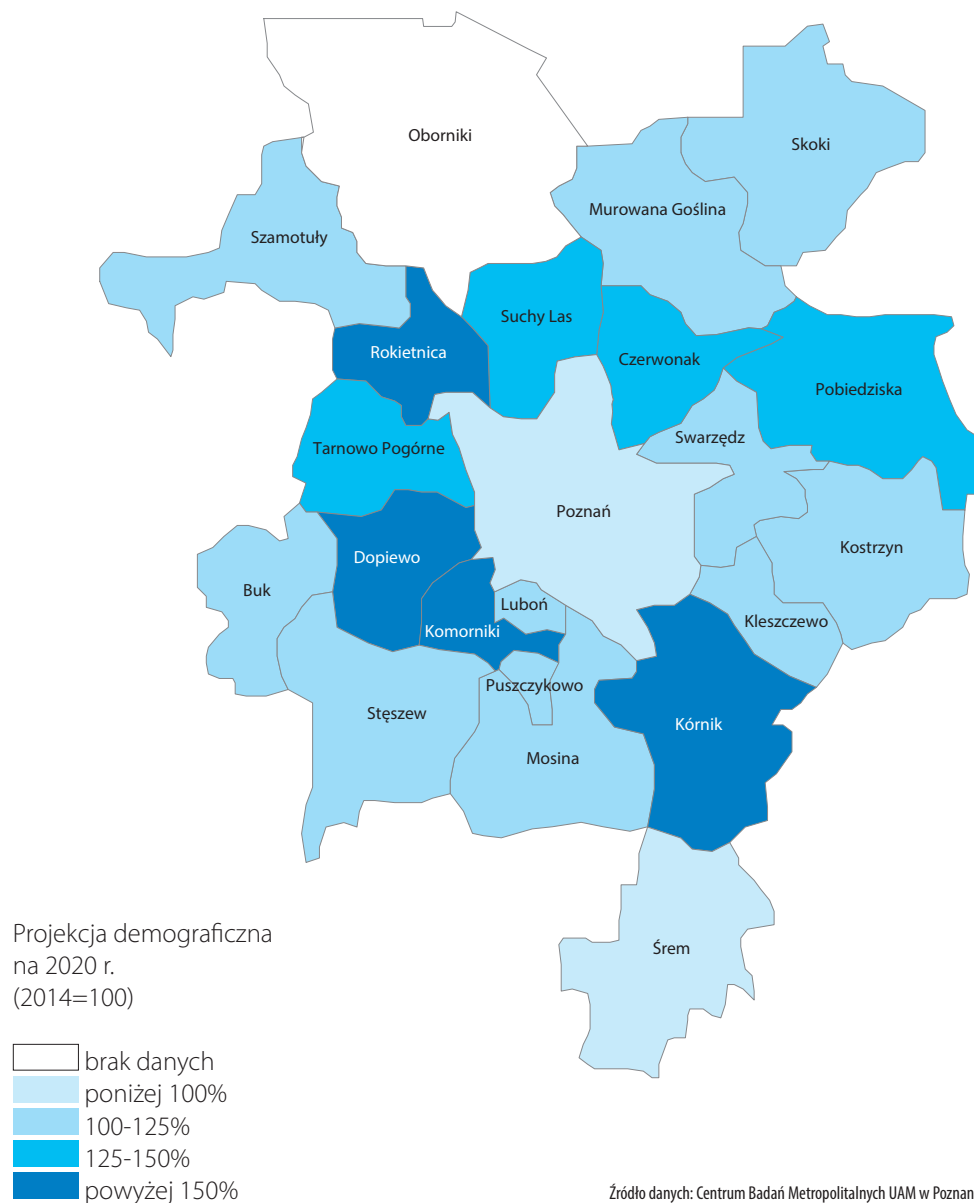
Ruch migracyjny w Poznaniu. Migracje wewnętrzne

Ruch migracyjny w Poznaniu. Migracje zewnętrzne

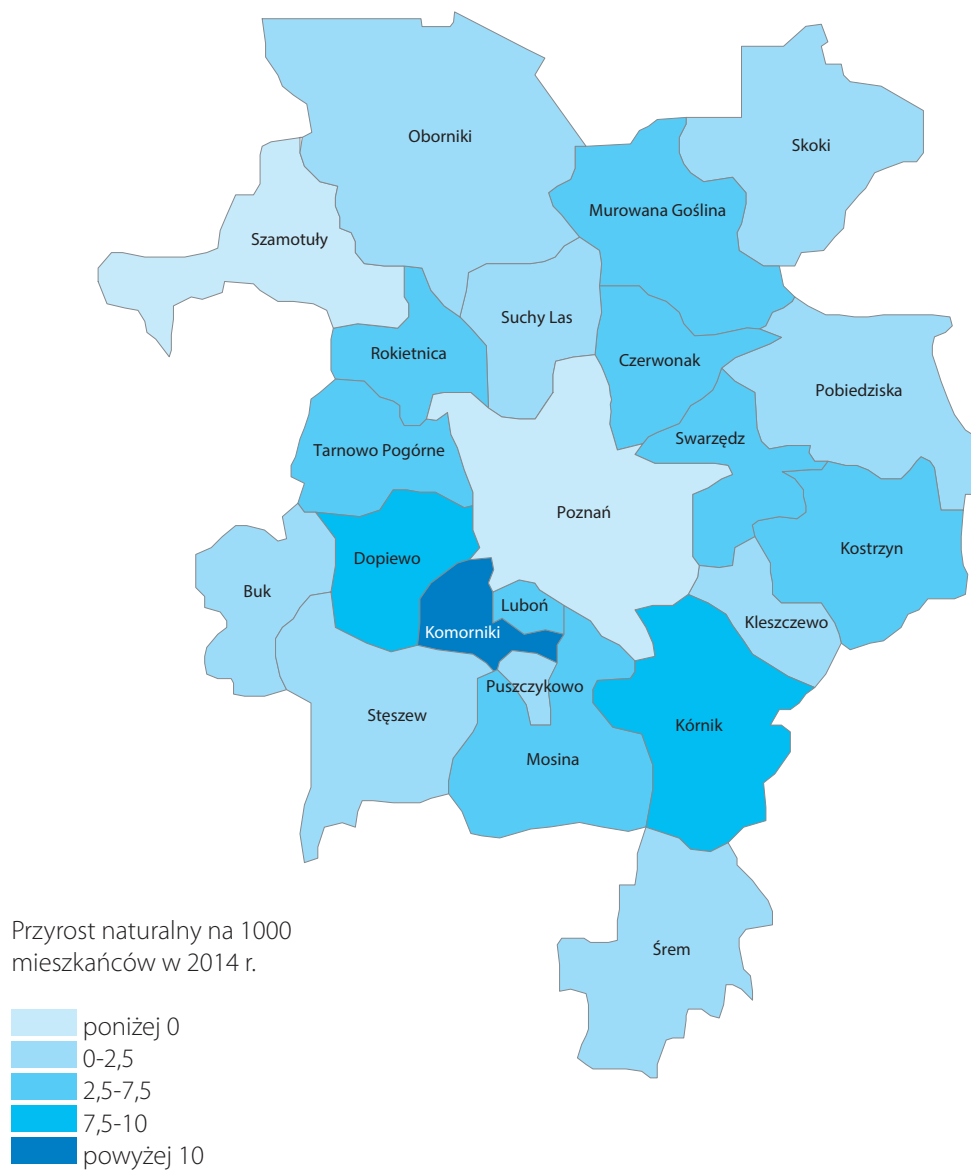

Projekcja demograficzna dla metropolii Poznań

Źródło danych: Centrum Badań Metropolitalnych UAM w Poznaniu

Przyrost naturalny w metropolii Poznań

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

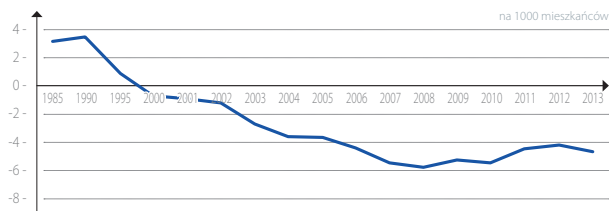

reprezentowaną grupą byli Ukraińcy, a w dalszej kolejności Niemcy, Rosjanie i Białorusini.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, w połowie 2011 r. ludność Poznania wynosiła 554,7 tys. osób, tj. o 24,2 tys. mniej niż wyniosło zaludnienie podczas poprzedniego Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2002 r. Wskaźnik aktywności zawodowej (udział osób aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności aktywnej i biernej zawodowo) wyniósł 57,6%, a wskaźnik zatrudnienia (udział pracujących w ogólnej liczbie ludności aktywnej i biernej zawodowo) ukształtował się na poziomie 53,3%. W strukturze ludności dominowała grupa z wykształceniem średnim i policealnym (37%). Znacznie powiększała się populacja osób z wykształceniem wyższym (z 20% w 2002 r. do 30% w 2011 r.). Zmniejszył się zaś udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (z 19% w 2002 r. do 15% w 2011 r.). Ponad połowa poznaniaków (51,4%) pozostawała w związku małżeńskim, blisko 1/3 stanowili kawalerowie lub panny, a co dziesiąty poznaniak był wdową lub wdowcem (9,7%). Osoby po rozwodzie stanowiły 6,5% populacji Poznania. Zaledwie 1,5% poznaniaków urodziło się za granicą, a mniej niż 0,5% stanowili obcokrajowcy.

Prognoza demograficzna opracowana przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) w 2014 r. przewiduje, charakterystyczny dla większości dużych polskich miast, postępujący spadek liczby ludności w Poznaniu. W latach 2013–2050 zaludnienie w Poznaniu zmniejszy się o 146 tys. osób (tj. o 24,6%), do 402,1 tys. osób. Spadek liczby mieszkańców dotyczyć będzie zarówno grupy osób w wieku przedprodukcyjnym² (o 38,3%), jak i produkcyjnym (o 34,5%). Zwiększy się natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (o 5,1%). Prognoza, w której uwzględniono zróżnicowanie trendów wśród grup wiekowych poniżej 24. roku życia, obok ogólnego spadku liczby ludności Poznania, wskazuje także na przejściowe wzrosty liczebności grup dzieci i młodzieży (w wieku 7–12 lat do 2019 r., w wieku 13–15 lat w latach 2017–2024, w wieku 16–18 lat w latach 2020–2026 oraz w wieku 19–24 lat w latach 2024–2031). Wystąpienie przeciwnej tendencji GUS prognozuje dla powiatu poznańskiego, gdzie do 2050 r. liczba ludności zwiększy się o 202 tys. osób (tj. o 57%) i wyniesie 555 tys. osób, czyli będzie o 152,6 tys. osób większa niż liczba ludności w Poznaniu. W rezultacie w 2050 r. ludność zamieszkująca obszar aglomeracji poznańskiej, obejmującej Poznań i powiat poznański, wzrośnie o 6,3% i wyniesie 957 tys. osób.

Saldo migracji w Poznaniu

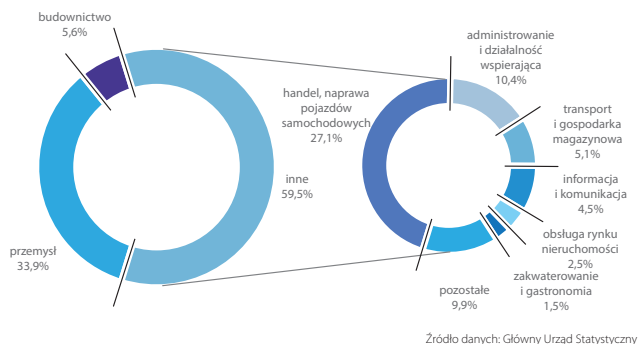
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

■ Rynek pracy

Pracujący

Według danych Urzędu Statystycznego w Poznaniu 63% poznaniaków to osoby w wieku aktywności zawodowej. W 2013 r. w Poznaniu pracowało 231,4 tys. osób. Na 1000 mieszkańców przypadało

Struktura zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw wg sekcji PKD w 2014 r. w Poznaniu

422 pracujących. Po okresie zmian strukturalnych udział sektora prywatnego ustabilizował się na poziomie ok. 65%. W sektorze usług pracuje, podobnie jak w miastach Europy Zachodniej, ponad 78% ogółu pracujących, najwięcej w usługach rynkowych. W sektorze przemysłu i budownictwa zatrudnienie znalazło 21% pracujących, a w sektorze rolnictwa – niespełna 1% pracujących.

Zgodnie z podziałem Polskiej Klasyfikacji Działalności, największy udział stanowili pracujący w firmach zaliczających się do sekcji: „Przetwórstwo przemysłowe”, „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” oraz „Edukacja”. W 2014 r. największy wzrost udziału pracujących odnotowa-

no w sekcjach: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Edukacja” oraz „Administrowanie i działalność wspierająca”.

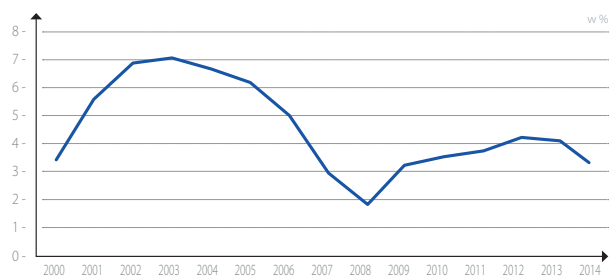
Najwięcej nowych miejsc pracy utworzyła grupa małych przedsiębiorstw (zatrudniających do 49 osób), które stanowiły 99% wszystkich firm zarejestrowanych w systemie REGON. Do największych poznańskich pracodawców, zatrudniających powyżej 1000 osób, należały firmy działające w branżach: administracji publicznej i usług w administrowaniu, transporcie, przemyśle, edukacji, ochronie zdrowia oraz telekomunikacji. Większość z nich to instytucje państwowe. Na koniec 2014 r. największym pracodawcą w przemyśle był producent samochodów Volkswagen Poznań sp. z o.o. (ponad 6 tys. pracowników), a w edukacji – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (ponad 4,8 tys. pracowników).

Bezrobocie

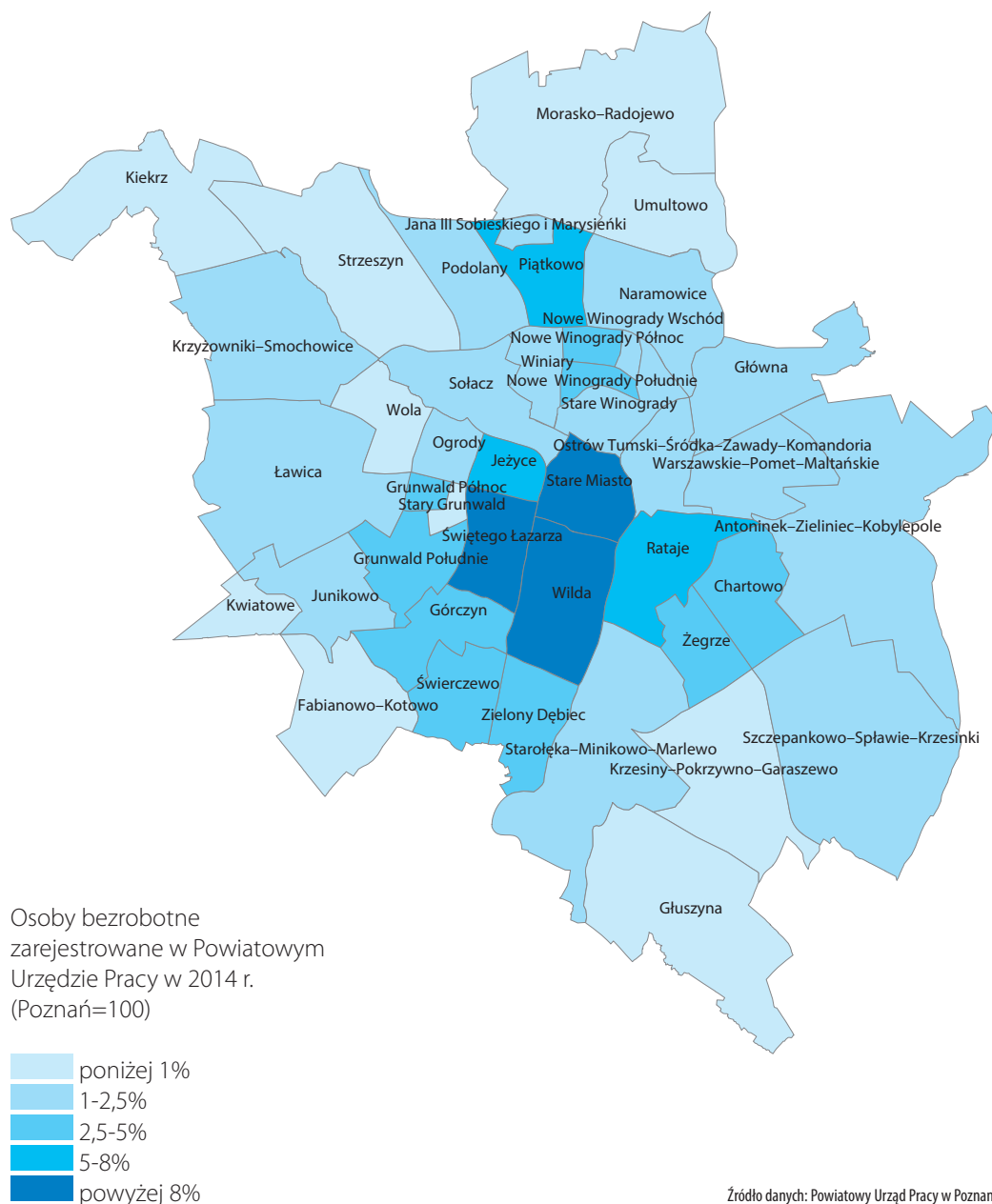
Na koniec 2014 r. stopa bezrobocia w Poznaniu wyniosła 3,2% i była najniższa w Polsce³. W ciągu roku liczba bezrobotnych⁴ zmniejszyła się aż o 3,2 tys. osób (do 10,4 tys.), a liczba dostępnych ofert pracy

zwiększyła się o 1/4. Zwolnienia grupowe objęły 0,4 tys. osób, czyli podobnie jak rok wcześniej. Blisko co piąty bezrobotny mógł pobierać zasiłek, a prawie co drugi zaliczany był do kategorii długotrwale bezrobotnych. W 2014 r. pracodawcy oferowali zatrudnienie głównie w handlu detalicznym i hurtowym, usługach administracyjno-finansowych oraz w przetwórstwie przemysłowym. Z analizy rynku pracy wynika, że problem braku stałej pracy dotyczył przede wszystkim osób w wieku 25–44 lata. Stanowili oni około połowy poszukujących pracy. Blisko

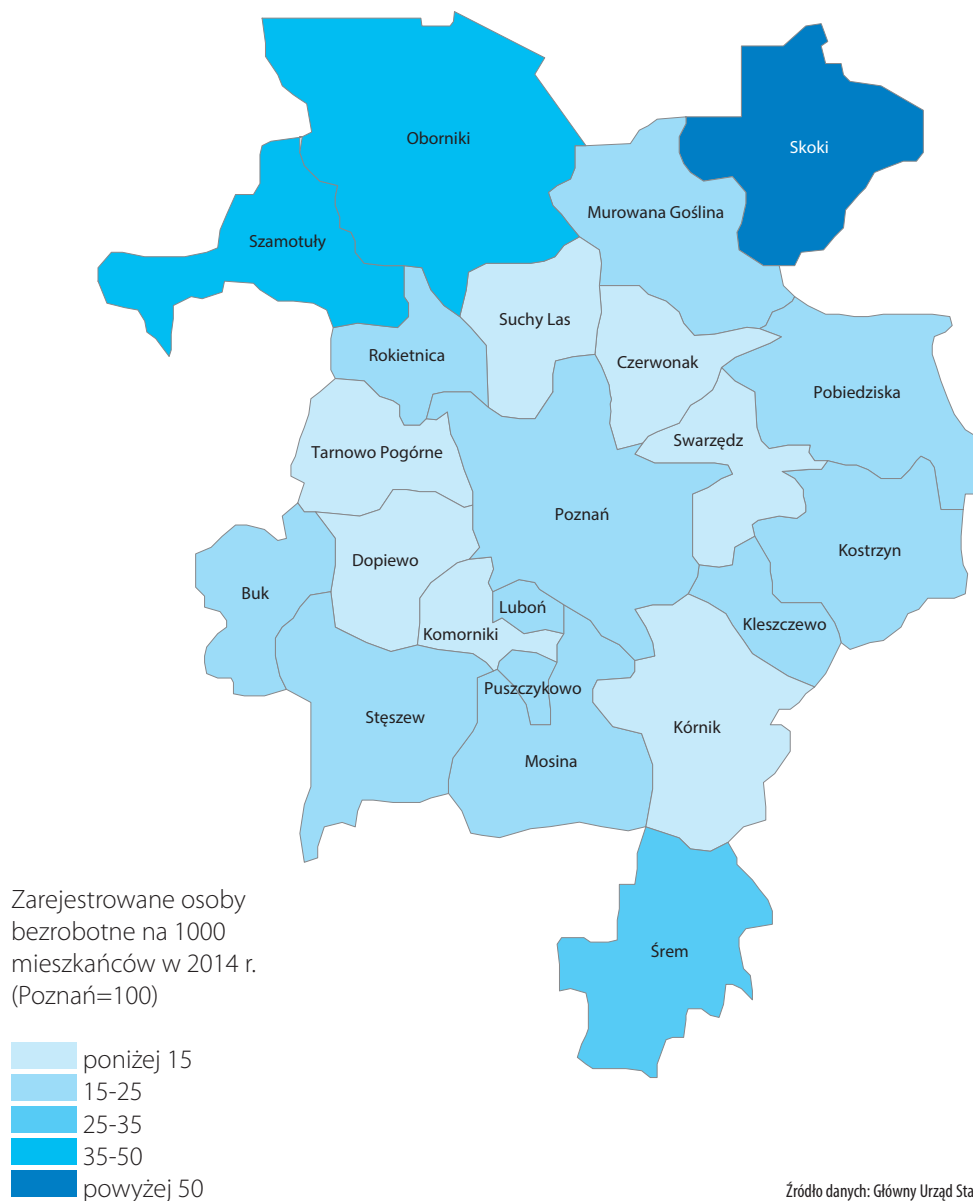
Stopa bezrobocia w Poznaniu

Bezrobocie w Poznaniu

Bezrobocie w metropolii Poznań

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

30% bezrobotnych to osoby bez stażu pracy lub pracujące krócej niż rok. Na koniec 2014 r. najliczniejsze grupy bezrobotnych w Poznaniu tworzyły osoby z wykształceniem najniższym (gimnazjalnym i poniżej – 26%) oraz wyższym (24%). Choć absolwenci szkół wyższych znajdowali pracę najszybciej, często nie przystawała ona do ich kwalifikacji. Świadczy to o niedopasowaniu programów kształcenia na uczelniach do potrzeb rynku pracy. Wraz ze spadkiem liczby osób pozostających bez pracy, zwiększa się wśród nich udział osób długotrwale bezrobotnych.

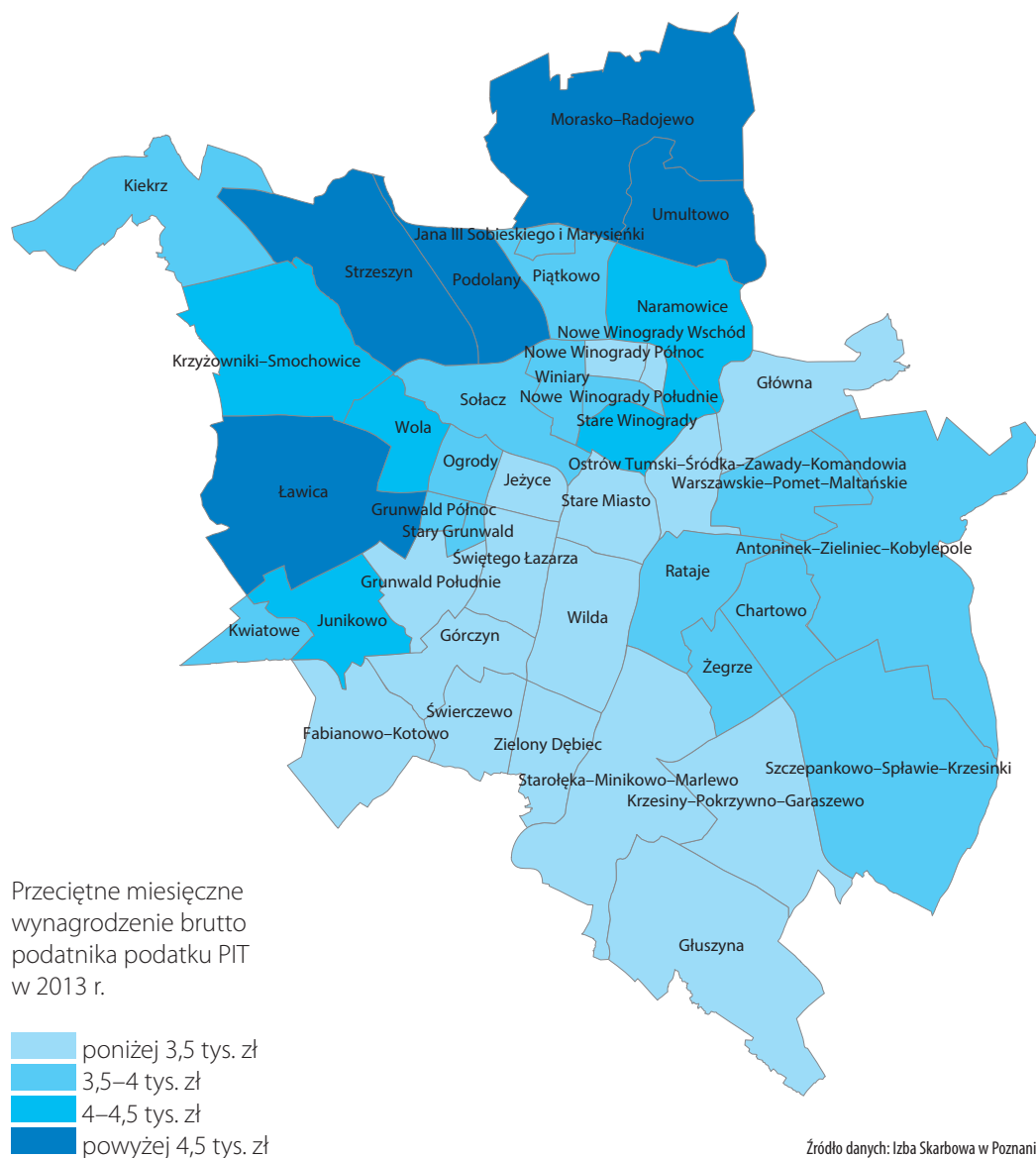
W 2014 r. podjęto w Poznaniu wiele przedsięwzięć promujących zatrudnienie. Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu (PUP) zajmował się nie tylko poradnictwem zawodowym, ale także kierował osoby poszukujące pracy na staże i szkolenia zawodowe oraz do wykonywania prac interwencyjnych i robót publicznych. PUP dofinansowywał również przedsięwzięcia związane z rozpoczęciem działalności gospodarczej oraz koszty egzaminów i licencji. Szukający pracy mogli ponadto uczestniczyć w takich projektach realizowanych przez PUP, jak: „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych”, którego głównym celem była aktywizacja zawodowa osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, poprzez m.in. szkolenia, przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz skierowanie na staż do pracodawców; „Bony dla młodych”, polegający na przekazywaniu bonów stażowych, szkoleniowych lub zatrudnieniowych, refundujących część kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne; „Lepsze jutro”, który koncentrował się na aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, poprzez dostosowanie kwalifikacji bezrobotnych do potrzeb rynku pracy oraz wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy; „Twoja firma”, polegający na dofinansowaniu oraz szkoleniu osób pragnących rozpocząć własną działalność gospodarczą; „Bądź przedsiębiorczy”, umożliwiający osobom bezrobotnym skorzystanie ze szkoleń oraz jednorazowego dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej; „Wspieramy dojrzałość”, polegający na dofinansowaniu pracodawcy za zatrudnienie bezrobotnych powyżej 50. roku życia.

W Poznaniu w rozwiązywaniu problemów osób szukających pracy (także z niepełnosprawnością) włączały się inne instytucje i organizacje pozarządowe, m.in. Biuro Pośrednictwa Pracy Polskiej Organizacji Pracodawców Osób Niepełnosprawnych. Cykliczne targi pracy były przygotowywane przez m.in. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, biura karier, studenckie organizacje samorządowe poznańskich szkół wyższych. Osoby poszukujące zatrudnienia oraz te, które zamierzały rozpocząć działalność gospodarczą lub prowadziły małe firmy, wspomagał także Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości, świadczący usługi informacyjne, doradcze i szkoleniowe.

Dochody mieszkańców

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2014 r. w Poznaniu wyniosło 4,4 tys. zł. Najwięcej zarabiali osoby zatrudnione w firmach prowadzących działalność z zakresu informacji i komunikacji (6,2 tys. zł) oraz w przemyśle (5,4 tys. zł). Branżami, w których zanotowano najniższe płace były: administrowanie i działalność wspierająca oraz zakwaterowanie i gastronomia (po 2,9 tys. zł). W porównaniu z 2013 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie wzrosło o 3,5%, a największy jego wzrost zanotowano w przedsiębiorstwach prowadzących

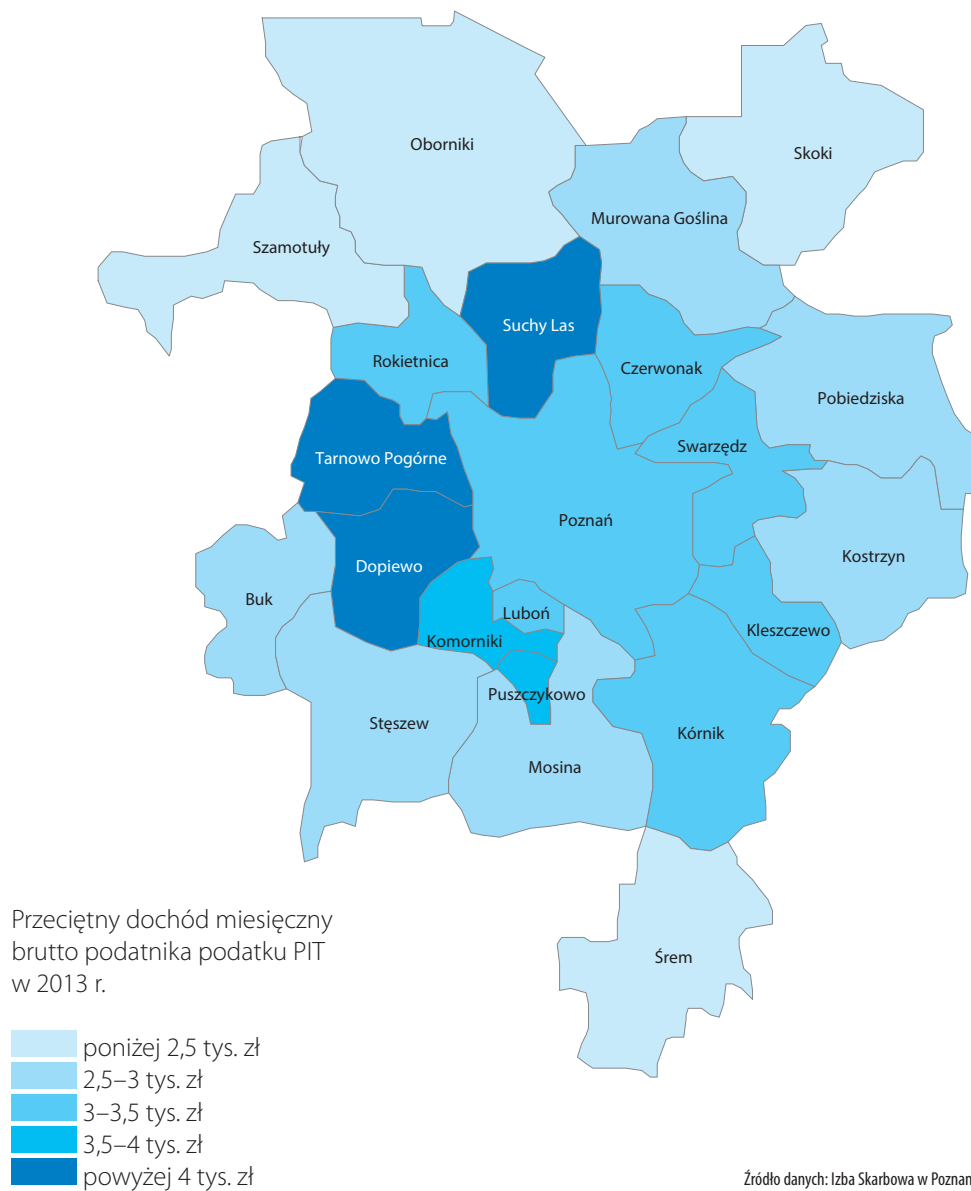
Dochody mieszkańców Poznania z tytułu wynagrodzenia za pracę najemną

Dochody mieszkańców Poznania z tytułu emerytury lub renty

Dochody mieszkańców metropolii Poznań

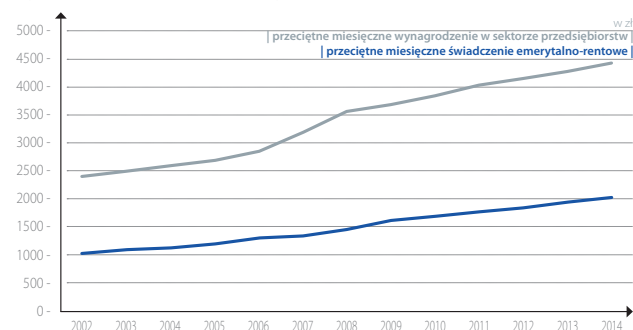
Źródło danych: Izba Skarbowa w Poznaniu

działalność z zakresu informacji i komunikacji (o 21%), administrowania i działalności wspierającej (o 11,2%) oraz obsługi rynku nieruchomości (o 7,7%). Spadek przeciętnych wynagrodzeń odnotowano w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 6,3%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (o 1,3%). Na tle miast wojewódzkich Poznań od lat zajmuje 4. miejsce pod względem przeciętnej płacy. Poznaniak w 2014 r. zarabiał średnio mniej niż osoba pracująca w Katowicach (o ok. 1 tys. zł), Warszawie (o 0,7 tys. zł) oraz w Gdańsku (o 0,5 tys. zł), jednak więcej niż Wielkopolanin (o 0,8 tys. zł).

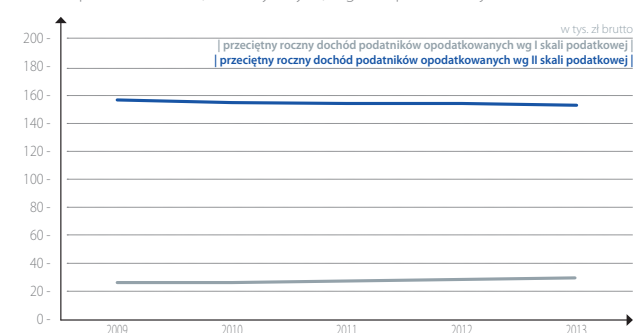
Dla 106,2 tys. mieszkańców Poznania, czyli co piątego poznaniaka, głównym źródłem dochodów w 2014 r. były świadczenia emerytalno-rentowe wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu (ZUS). W porównaniu z 2013 r. liczba pobierających świadczenia emerytalno-rentowe zmniejszyła się o 8,1%. Przeciętna wysokość tych świadczeń wyniosła ponad 2 tys. zł, a ich poziom wahał się od 0,7 tys. zł (renta socjalna) do 2,9 tys. zł (renta wypadkowa). Najliczniejszą grupę wśród korzystających ze świadczeń ZUS stanowili emeryci (65%), którzy otrzymywali średnią emeryturę w wysokości 2,2 tys. zł. W relacji do przeciętnej płacy w sektorze przedsiębiorstw wysokość świadczenia emerytalno-rentowego w 2014 r. utrzymała się na poziomie 46%. Wynagrodzenia i świadczenia emerytalno-rentowe to część dochodu uzyskiwanego przez mieszkańców. Deklaracje podatkowe PIT w Izbie Skarbowej w Poznaniu w 2013 r. złożyło około 400 tys. osób. Przeciętny miesięczny dochód w tej grupie, w przeliczeniu na jednego podatnika, wyniósł ok. 3,4 tys. zł i w porównaniu z 2012 r. był wyższy o 3,8%. W 2013 r. wzrósł do 4,2% udział osób uzyskujących dochód w drugiej skali podatkowej⁵ (z przeciętnym rocznym dochodem na poziomie 154,1 tys. zł), a zmniejszył się do 95,8% udział osób z dochodem mieszczącym się w pierwszej skali podatkowej (z przeciętnym rocznym dochodem na poziomie 30,8 tys. zł).

Wynagrodzenia i świadczenia emerytalno-rentowe w Poznaniu

Źródło danych: Urząd Statystyczny w Poznaniu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu

Dochód podatników PIT (osób fizycznych) wg skali podatkowej w Poznaniu

Źródło danych: Izba Skarbowa w Poznaniu

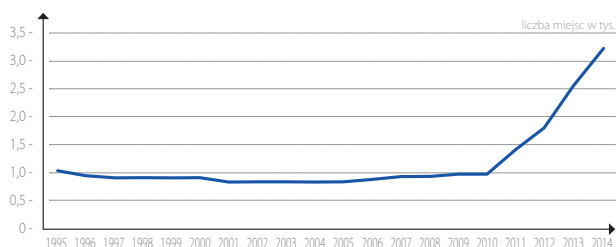
■ Dzieci

Wiek żłobkowy

Ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat trzech, która obowiązuje od 2011 r., umożliwiła zakładanie żłobków i prowadzenie innych form opieki nad najmłodszymi dziećmi przez firmy prywatne. Dała też możliwość pozyskania dotacji z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na rozwój żłobków lub alternatywnych form opieki prowadzonych przez samorządy. Opieka żłobkowa może odbywać się w żłobkach, klubach dziecięcych oraz przy opiekunach dziennych i nianiach. W efekcie tych zmian opiekę nad dziećmi do lat trzech w 2014 r. sprawowano w 4 zespołach żłobków prowadzonych przez Miasto Poznań (łącznie 14 placówek), w dyspozycji których znajdowało się 1,3 tys. miejsc. Ponadto od 2011 r. w Poznaniu zarejestrowano łącznie 59 żłobków niepublicznych, 15 klubów dziecięcych oraz 24 opiekunów dziennych, zapewniających łącznie 2 tys. miejsc (o 0,7 tys. więcej niż w 2013 r.), z których ok. 385 miejsc Miasto Poznań dofinansowało na zasadach otwartego konkursu.

Wskaźnik wykorzystania miejsc w żłobkach publicznych w 2014 r. wyniósł 99,7%. Udział dzieci w wieku do lat trzech objętych opieką żłobkową w ogólnej liczbie dzieci w tej grupie wiekowej kształtował się na poziomie ok. 14%⁶. W żłobkach prowadzonych przez Miasto Poznań przeciętny miesięczny koszt utrzymania jednego miejsca w 2014 r. wyniósł 1,2 tys. zł, a opłata rodziców za pobyt dziecka stanowiła 29% ogólnej kwoty przeznaczanej przez Miasto Poznań na utrzymanie jednego miejsca (w 2013 r. było to 31%). W ramach zadań inwestycyjnych finansowanych przez Miasto Poznań przeprowadzono w żłobkach m.in. prace modernizacyjne w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego. W 2012 r. Rada Miasta Poznania uchwaliła „Poznański program opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2012–2016”. Głównym celem programu jest zapewnienie do 2016 r. miejsc opieki dla 30% dzieci w wieku żłobkowym. W 2014 r. Miasto Poznań otrzymało dotację z rządowego programu „Maluch”, na funkcjonowanie 297 miejsc utworzonych w latach 2011–2013 w żłobkach publicznych. Miasto Poznań kontynuowało także realizację projektu pn. „Alternatywne formy opieki dla dzieci pracowników Urzędu Miasta Poznania”, skierowanego do pracowników Urzędu Miasta Poznania oraz mieszkańców, którzy wychowują dziecko w wieku od ukończenia dwudziestego tygodnia życia do trzech lat i chcą wrócić do pracy z urlopu wychowawczego, macierzyńskiego bądź ojcowskiego. W ramach projektu objęto opieką 15 dzieci w niepublicznym żłobku „Kaczka Dziwaczka”. Ponadto pozyskano środki na dofinansowanie 100 miejsc dla dzieci w żłobkach prowadzonych przez Miasto Poznań dzięki

Miejsca w żłobkach w Poznaniu

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny, Urząd Miasta Poznania

realizacji projektu pn. „Rodzice powracający do pracy po przerwie związanej z urodzeniem i/lub wychowaniem dziecka”.

Wychowanie przedszkolne

Dzieci w wieku od trzech do sześciu lat mogły korzystać w 2014 r. z 304 placówek wychowania przedszkolnego⁷, w tym z 221 ogólnodostępnych, 8 specjalnych, 8 punktów przedszkolnych i oddziałów przedszkolnych w 67 szkołach podstawowych (łącznie o 4,8% więcej niż w 2013 r.).

Opieka zorganizowana była w ponad 1 tys. oddziałach, w tym również w integracyjnych i specjalnych, do których uczęszczało łącznie 20,3 tys. dzieci (tj. o 2,3% mniej niż w 2013 r.). Niezależnie od podmiotu prowadzącego placówkę wychowania przedszkolnego, zdecydowana większość dzieci uczęszczała do przedszkoli ogólnodostępnych (86,6%). Choć przedszkola obejmują wychowaniem dzieci w wieku od trzech do sześciu lat, to dzieci sześciolatnie stanowiły w 2014 r. 13,5%. Liczba dzieci w pozostałych rocznikach rozkładała się równomiernie (po ok. 28–30%).

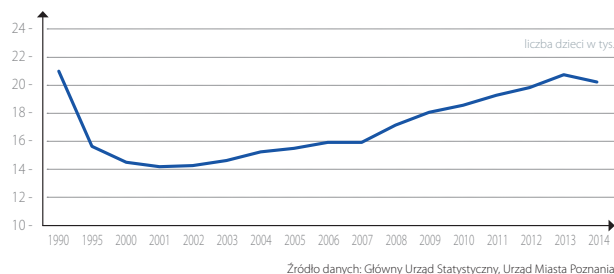
Miasto Poznań w prowadzonych w 2014 r. 181 placówkach zapewniło opiekę dla 76% wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (w 2013 r. dla 77,2%). Był to zatem kolejny rok z rzędu, z zanotowanym spadkiem udziału dzieci uczęszczających do placówek prowadzonych przez Miasto Poznań.

Wśród 123 placówek prowadzonych w 2014 r. przez podmioty inne niż Miasto Poznań, 62,6% stanowiły placówki osób fizycznych i spółek prawa handlowego, 28,5% – fundacji i stowarzyszeń, a 7,3% – organizacji wyznaniowych. Zapewniły one opiekę dla 4,9 tys. dzieci (tj. o 3% więcej niż w 2013 r.).

W ogólnej liczbie placówek ujęto 8 przedszkoli specjalnych, w tym 6 prowadzonych przez Miasto Poznań (przedszkola przyszpitalne nr: 107, 108, 111, samodzielne Przedszkole nr 164, Przedszkole nr 135 dla Dzieci z Autyzmem w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej im. Zbigniewa Tylewicza oraz Przedszkole Specjalne dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niesłyszących im. Józefa Sikorskiego). Podmioty niepubliczne prowadziły 2 przedszkola specjalne: „Bartek” Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Zespołem Downa oraz „Orzeszek” funkcjonujące przy Dziennym Ośrodku Rehabilitacyjnym. Do przedszkoli specjalnych uczęszczało łącznie 282 dzieci m.in. z chorobami przewlekłymi, autyzmem, niepełnosprawnością sprzężoną lub ruchową, upośledzeniem umysłowym. Znaczna grupa dzieci dotknięta była więcej niż jednym typem niepełnosprawności.

W ofercie placówek wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Miasto Poznań znajdowały się pakiety zajęć dodatkowych, w tym m.in. z religii, gimnastyki korekcyjnej i logopedii, jak również zajęcia z języków angielskiego i hiszpańskiego, rytmiki, muzyczne, plastyczne, artystyczne, teatralne, taneczne, sportowe, szachowe, przyrodnicze, komputerowe, z majsterkowania.

Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w Poznaniu

Rekrutacja dzieci do placówek przedszkolnych odbywała się przy pomocy internetowego systemu naboru, którym objęto wszystkie placówki prowadzone przez Miasto Poznań. Na jedno miejsce przypadał średnio mniej niż jeden kandydat, przy czym w przedszkolach samodzielnych zgłoszeń było o 4,1% więcej niż miejsc, a w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych było o ok. 1/3 więcej miejsc niż chętnych. Najchętniej wybieranymi przedszkolami były przedszkola nr: 121 przy ul. Biskupińskiej (1,75 dzieci na miejsce), 174 na os. Jana III Sobieskiego (1,37 dzieci na miejsce), 190 na os. Bolesława Śmiałego (1,35 dzieci na miejsce) oraz 148 na os. Bolesława Chrobrego (1,33 dzieci na miejsce).

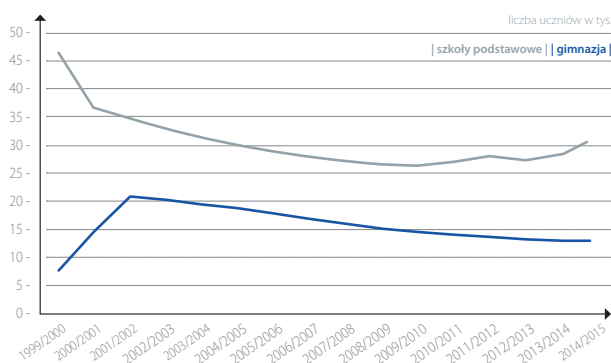
Zatrudnienie w placówkach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Miasto Poznań w 2014 r. wyniosło ok. 2,6 tys. etatów⁸. Wśród pedagogów (ok. 1,3 tys. etatów) największą część stanowili nauczyciele mianowani (42,6%), a najmniej liczną – nauczyciele stażysty (6,9%).

■ Oświata

Szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne

Naukę na poziomach podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w Poznaniu w 2014 r.⁹ zapewniało 387 szkół publicznych i niepublicznych. Kształciło się w nich łącznie 81,2 tys. dzieci, młodzieży i dorosłych, z tego w szkołach: podstawowych – 37,6%, gimnazjach – 16,4%, ponadgimnazjalnych – 32,7%, policealnych – 10,1%, specjalnych – 2% i artystycznych – 1,2%. Liczba uczniów wzrosła o 1,9% w porównaniu do 2013 r., a wzrost ten zanotowano zarówno w szkołach prowadzonych przez Miasto Poznań (o 1,5%), jak i inne podmioty, m.in. fundacje, stowarzyszenia, osoby fizyczne, organizacje wyznaniowe (o 3,3%). Taki poziom wzrostu spowodował, iż udział uczniów szkół prowadzonych przez Miasto Poznań w ogólnej liczbie uczących się w poznańskich szkołach publicznych i niepublicznych ukształtował się na zbliżonym poziomie jak w poprzednim roku szkolnym i wyniósł 74,2%. W łącznej liczbie uczniów 15,8% stanowili uczniowie szkół dla dorosłych, których było o 5,6% mniej niż w 2013 r. W tym czasie zwiększyła się z kolei o 3,5% liczba uczniów w szkołach dla dzieci i młodzieży. Część uczniów, z uwagi na stan zdrowia, niepełnosprawność lub oba elementy łącznie, poza wspomnianymi szkołami specjalnymi, uczęszczała do funkcjonujących w szkołach ogólnodostępnych oddziałów specjalnych, integracyjnych, terapeutycznych oraz przysposabiających do pracy. Kształciło się w nich łącznie ok. 1,9 tys. osób, w tym blisko połowa posiadała

Uczniowie w szkołach podstawowych i gimnazjach w Poznaniu

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny, Urząd Miasta Poznania

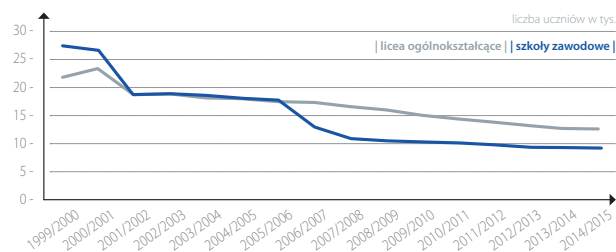

orzeczenie lub opinię o potrzebie kształcenia specjalnego. W 2014 r. edukację na poszczególnych poziomach nauczania zakończyło łącznie 18,4 tys. absolwentów, w tym 7,5 tys. osób opuściło mury szkół ponadgimnazjalnych, a 1,9 tys. osób – szkół policealnych.

W placówkach prowadzonych przez Miasto Poznań ok. 4,5 tys.¹⁰ młodych ludzi uzdolnionych sportowo rozwijało umiejętności w szkołach sportowych, mistrzostwa sportowego oraz z oddziałami sportowymi, które współpracowały z poznańskimi klubami sportowymi, stowarzyszeniami i związkami sportowymi. Szkoły prowadzone przez Miasto Poznań na poziomie gimnazjum i liceum ogólnokształcącego umożliwiały również naukę w oddziałach dwujęzycznych, w których zajęcia odbywały się w wybranym języku obcym. Kształciły one ok. 1,6 tys. uczniów, z tego w klasach z językiem angielskim – 41,1%, francuskim – 24,7%, niemieckim – 16,9%, hiszpańskim – 15,2% i rosyjskim – 2,1%. Z kolei II Liceum Ogólnokształcące im. Generałowej Zamoyskiej i Heleny Modrzejewskiej w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 12 prowadziło oddziały realizujące program pozwalający zdawać międzynarodową maturę, która umożliwia kontynuowanie nauki na wielu prestiżowych uczelniach poza granicami kraju. W 2014 r. do matury międzynarodowej przystąpiło 28 licealistów. Artystyczne kształcenie dzieci i młodzieży umożliwiały prowadzone przez Miasto Poznań 3 szkoły muzyczne i 1 szkoła choralna, w których naukę pobierało łącznie nieco ponad 1 tys. osób, w tym 36% w szkołach drugiego stopnia. Ponadto w Poznaniu w 2014 r. funkcjonowały szkoły międzynarodowe, w których językiem wykładowym był język angielski. Były to International School of Poznań oraz Poznań British International School, kształcące na poziomie przedszkolnym, szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego. Działalność, na zasadach szkoły społecznej, prowadziła również uruchomiona w 2013 r. pierwsza w Polsce szkoła demokratyczna „Trampolina”, kształcąca dzieci i młodzież (w wieku 15–18 lat) bez systemu oceniania i planu lekcji.

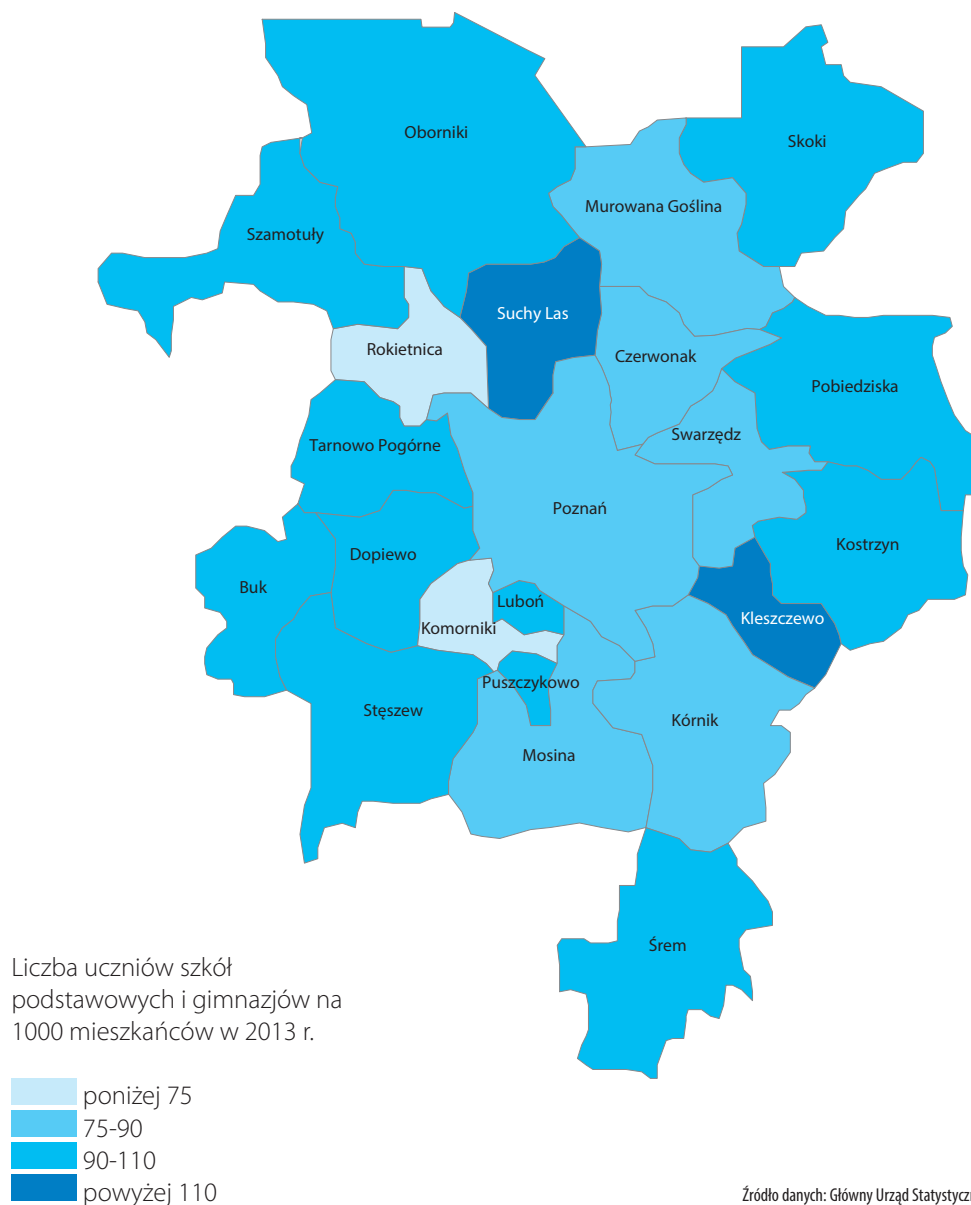
Placówki oświatowe¹¹ prowadzone przez Miasto Poznań w 2014 r., podobnie jak w 2013 r., zatrudniały osoby na ok. 12,2 tys. etatach¹². W ogólnej liczbie zatrudnionych¹³ etaty pedagogiczne stanowiły ok. 72,4%, a pozostałe 27,6% to etaty administracyjne, pomocnicze i obsługowe. Spośród 8,6 tys. dydaktyków 37,9% stanowili nauczyciele mianowani, 37,4% – dyplomowani, 20,2% – kontraktowi, a 4,4% – stażyści. Największa liczba pedagogów zajmowała się nauczaniem na poziomie podstawowym (36,2%), a następnie na poziomach: gimnazjum (17%), przedszkola (15%), liceum ogólnokształcącego (13,2%). W 2014 r. Miasto Poznań zrealizowało kolejne inwestycje oświatowe. W Szkole Podstawowej nr 10 oddano do użytkowania salę gimnastyczną wraz z zapleczem, dobudowaną do istniejącego budynku szkolnego. Zakończono adaptację obiektów na potrzeby VIII Liceum Ogólnokształcącego, obejmującą modernizację budynku dydaktycznego, biblioteki oraz 2 sal gimnastycznych, jak również wykonanie nowych boisk do piłki ręcznej i tenisa oraz skoczni w dal. W celu racjonalizacji zużycia energii cieplnej kontynuowano program termorenowacji w 45 placówkach oświatowych w zakresie częściowej wymiany stolarki okiennej, docieplania dachów, wymiany grzejników oraz termozaworów. W 2 obiektach

Uczniowie w szkołach ponadgimnazjalnych w Poznaniu

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny, Urząd Miasta Poznania

Edukacja w metropolii Poznań

przeprowadzono kompleksową termorenowację budynków, tj. w Zespole Szkół nr 1 oraz w Przedszkolu nr 45. W 255 placówkach oświatowych prowadzono prace remontowo-modernizacyjne. Obejmowały one m.in. remonty sanitariatów, unowocześnienie bloków sportowych, naprawy dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, remonty sal dydaktycznych oraz ciągów komunikacyjnych, naprawy instalacji elektrycznych i oświetlenia oraz instalacji wodno-kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania. Ponadto remonty szkół i placówek oświatowych zostały dofinansowane ze środków rad osiedli. Najważniejsze zadania współfinansowane przez rady osiedli to m.in. rozbudowa o dodatkowy oddział Przedszkola nr 68, budowa łącznika pomiędzy budynkiem Szkoły Podstawowej nr 87 a Gimnazjum nr 22, termorenowacja ścian budynku Gimnazjum nr 22 oraz wykonanie nowej nawierzchni dziedzińca szkolnego w Szkole Podstawowej nr 26 oraz w Szkole Podstawowej nr 58. Zmodernizowano boiska sportowe m.in. w gimnazjach nr: 7, 44, 63, Liceum św. Marii Magdaleny oraz wybudowano bieżnię lekkoatletyczną ze skocznią w dal przy Szkole Podstawowej nr 51. Z kolei w ramach zadań dofinansowanych z konkursu grantowego Prezydenta Miasta Poznania przeprowadzono modernizację boisk i terenów sportowych w szkołach podstawowych nr: 46, 15, 65 oraz w Zespole Szkół nr 7, Zespole Szkół Elektrycznych nr 1 i Zespole Szkół Specjalnych nr 101. W ramach rządowego programu „Radosna Szkoła” zmodernizowano i wyposażono 6 placów gier i zabaw dla dzieci przy szkołach podstawowych nr: 26, 66, 77, 82, 87, 89.

Poza zajęciami obowiązkowymi wynikającymi z podstawy programowej uczniowie szkół, w zależności od zainteresowań, mogli uczestniczyć w różnorodnych zajęciach pozalekcyjnych. Ponadto zarówno uczniowie, jak i nauczyciele uczestniczyli w wielu ciekawych przedsięwzięciach związanych z realizowanymi przez szkoły projektami unijnymi oraz współpracą szkół z uczelniami i firmami. Poznańskie szkoły popularyzowały wśród dzieci i młodzieży niesienie bezinteresownej pomocy potrzebującym. Uczniowie mogli angażować się m.in. w działalność szkolnych centrów lub klubów wolontariatu oraz włączać się w akcje charytatywne.

W 2014 r. z budżetu Miasta Poznania wypłacono comiesięczne stypendia szkolne dla 2,8 tys. uczniów, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej oraz dla 35 uczniów jednorazowe zasiłki szkolne przyznawane na skutek zdarzenia losowego. W ciągu roku zwiększyła się wysokość stypendium z 93 zł do 100 zł oraz zasiłku z 320 zł do 400 zł na osobę. Ponadto 2,7 tys. uczniom poznańskich szkół wypłacono świadczenie pieniężne w ramach rządowego programu „Wyprawka szkolna”. Z kolei do uczniów szkół ponadgimnazjalnych skierowany był program stypendialny Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

Zmiany w sieci szkół

Miasto Poznań realizowało działania zmierzające do optymalnego wykorzystania bazy oświatowej i dostosowania jej do aktualnych potrzeb, wynikających m.in. ze zmian demograficznych. Prognoza demograficzna¹⁴ wskazuje, iż do 2020 r. wzrośnie liczba dzieci w wieku szkoły podstawowej (7–12 lat) i gimnazjum (13–15 lat) o odpowiednio 20,4% i 10%. Zmniejszy się natomiast liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3–6 lat) i młodzieży w wieku ponadgimnazjalnym (16–18 lat) o odpowiednio 11,8% i 14,6%.

Reorganizacja jednostek prowadzonych przez Miasto Poznań przybiera formę likwidacji placówek nierentownych, łączenia szkół w zespoły lub przekazania ich innemu podmiotowi prowadzącemu. W efekcie działań restrukturyzacyjnych we wrześniu 2014 r. rozpoczęły działalność Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1, która weszła w skład nowo utworzonego Poznańskiego Centrum Edukacji

Ustawicznej i Praktycznej; Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 42, która weszła w skład nowo utworzonego Zespołu Szkół Gimnazjalno-Zawodowych nr 42 oraz Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy nr 6 w Zespole Szkół Specjalnych nr 103. W wyniku podjętych decyzji o likwidacji szkół z końcem sierpnia 2014 r. przestały funkcjonować gimnazja nr: 24 i 25 oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 31. Ponadto w 2014 r. w nowych strukturach rozpoczęło funkcjonowanie Technikum Inżynierii Środowiska i Agrobiznesu, którego organem prowadzącym został Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu oraz Bursa Szkolna nr 2 włączona do Zespołu Szkół Mechanicznych.

Efektywność nauczania

W 2014 r. ok. 4,1 tys. szóstoklasistów piszących w poznańskich szkołach obowiązkowy test, uzyskało średnio ok. 28 punktów na 40 możliwych do zdobycia. Z raportu Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu wynika, iż najwięcej trudności poznańskim uczniom na sprawdzianie sprawiły zadania, w których należało wykazać się umiejętnością pisania i rozumowania, a najmniej – czytania ze zrozumieniem.

Z egzaminów gimnazjalnych, z którymi zmagano się w 2014 r. ok. 4,3 tys. osób, uczniowie poznańskich szkół uzyskali wyższe wyniki z przedmiotów humanistycznych (tj. z języka polskiego – 70,5% oraz historii i wiedzy o społeczeństwie – 63,1% punktów możliwych do zdobycia), niż z matematyczno-przyrodniczych (tj. z przedmiotów przyrodniczych – 56,9% i matematyki – 54,8%). Egzamin gimnazjalny sprawdzał również stopień znajomości nowożytnego języka obcego. W Poznaniu najczęściej wybieranymi językami były angielski oraz niemiecki, z których uczniowie na poziomie podstawowym uzyskali przeciętnie odpowiednio 76,4% i 58,1% punktów możliwych do zdobycia. Najlepsze wyniki w części językowej na poziomie podstawowym poznańscy uczniowie osiągnęli z języka francuskiego (85,8% punktów). Wyniki gimnazjalistów z języków obcych na poziomie rozszerzonym wahały się od 52,3% (z języka niemieckiego) do 93% punktów (z języka rosyjskiego).

W 2014 r. w Poznaniu do obowiązkowych egzaminów maturalnych przystąpiło 5,8 tys. maturzystów, z których świadectwo dojrzałości otrzymało 74% zdających (wobec 81,9% w 2013 r.). Najlepsze przeciętne wyniki z pisemnych obowiązkowych egzaminów maturalnych poznańscy abiturienti, przystępujący do matury po raz pierwszy, osiągnęli z języków obcych nowożytnych. Wyniki te wahały się od 70,4% (język rosyjski) do 93,6% punktów (język francuski). Najlepsze przeciętne wyniki wśród przedmiotów dodatkowych zdawanych na poziomie podstawowym uczniowie uzyskali także z języków obcych nowożytnych – średnio od 73,8% (język francuski) do 85% punktów (język włoski). Z pozostałych przedmiotów obowiązkowych, tj. z języka polskiego i matematyki, uczniowie uzyskali przeciętnie odpowiednio 52,5% i 49% punktów, a z przedmiotów dodatkowych – średnie wyniki wahały się od 31,3% (z biologii) do 50% punktów (z historii sztuki, filozofii). Na poziomie rozszerzonym rozpiętość średnich wyników kształtowała się od 38,4% (z matematyki) do 100% punktów (z języka łacińskiego i kultury antycznej). Dużym sukcesem były wyniki uczniów II Liceum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 12, zdających międzynarodową maturę. W 2014 r. osiągnęli oni średni wynik 37 punktów na 45 możliwych do zdobycia. Uczniowie tej szkoły, uzyskując wyniki powyżej średniej światowej (30 punktów), mają możliwość kontynuowania nauki na wielu prestiżowych uczelniach na całym świecie.

O poziomie nauczania świadczyć mogą także osiągnięcia uczniów w ogólnopolskich olimpiadach. Uwzględniając ten aspekt, miesięcznik „Perspektywy” i dziennik „Rzeczpospolita” sporządziły po raz siedemnasty ranking najlepszych szkół ponadgimnazjalnych¹⁵. Najlepsza poznańska szkoła, czyli Technikum Komunikacji w Zespole Szkół Komunikacji im. Hipolita Cegielskiego, uplasowała się na 7. miejscu. Wśród liceów ogólnokształcących najwyższą pozycję w rankingu (46. miejsce) zajęło XVI Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Charlesa de Gaulle’a.

■ Zdrowie

Lecznictwo ambulatoryjne

Miasto Poznań jest podmiotem tworzącym dla Poznańskiego Ośrodka Specjalistycznego Usług Medycznych (POSUM) przy Al. Solidarności. W 2014 r. placówka udzielała świadczeń z zakresu m.in.: alergologii, diabetologii, endokrynologii, gastroenterologii, chirurgii (ogólnej, dziecięcej, naczyniowej, urazowo-ortopedycznej), onkologii, reumatologii, logopedii, kardiologii, dermatologii, pulmonologii, okulistyki, urologii, ginekologii i położnictwa, neurologii, rehabilitacji, zdrowia psychicznego i fizjoterapii. Z usług tych skorzystało 225,1 tys. pacjentów. W celu poprawy infrastruktury placówki w 2014 r. realizowano II i III etap modernizacji budynku POSUM, w ramach których wykonano m.in.: wyjścia ewakuacyjne dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, system sygnalizacji pożaru i monitoringu, ponadto wyremontowano Zakład Fizykoterapii i Oddział Pobytu Dziennego Rehabilitacji.

W ramach kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych w Poznaniu w 2014 r. udzielało 601 placówek, w tym w zakresie kompetencji lekarza rodzinnego – 115 podmiotów, pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej – 73 jednostki, położnictwa środowiskowo-rodzinnej – 29 podmiotów, higieny szkolnej – 19 podmiotów, stomatologii ogólnej – 181 placówek, specjalistycznej opieki zdrowotnej – 184 podmioty. Działały one w formie niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, indywidualnych praktyk medycznych oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

Lecznictwo stacjonarne

Miasto Poznań pełni funkcję podmiotu tworzącego dla 3 samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dysponujących w 2014 r. ponad 1 tys. łóżek. Należą do nich: Szpital Miejski im. Franciszka Raszei przy ul. Adama Mickiewicza, Wielospecjalistyczny Szpital Miejski im. Józefa Strusia z Zakładem Opiekuńczo-Leczniczym SPZOZ przy ul. Szwajcarskiej oraz Zakład Opiekuńczo-Leczniczy i Rehabilitacji Medycznej przy ul. Mogileńskiej. Placówki te podpisały z Narodowym Funduszem Zdrowia kontrakty na udzielanie świadczeń. Zapotrzebowanie społeczne na bezpłatne świadczenia było jednak większe niż zagwarantowane w kontraktach, a to wpłynęło na ograniczoną dostępność niektórych z nich.

W poznańskich szpitalach miejskich prowadzono wiele działań mających wpływ na poprawę dostępności i jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych. W Wielospecjalistycznym Szpitalu Miejskim im. Józefa Strusia zakupiono: respirator, aparat do ozonoterapii, nóż ultradźwiękowy z wyposażeniem, zestaw laparoskopowy z obrazem trójwymiarowym 3D; wyremontowano pomieszczenia pracowni okulistycznej, ortopedycznej i laryngologicznej oraz zmodernizowano układ zasilania w energię elektryczną. W Szpitalu Miejskim im. Franciszka Raszei zakupiono: wytwornicę pary technologicznej dla centralnej sterylizatorni, elektromiograf, defibrylatory oraz zrealizowano projekt pn. „Rozbudowa systemu informatycznego oraz wdrożenie e-usług w szpitalu ZOZ Poznań–Jeżyce”. Zakład Opiekuńczo-Leczniczy i Rehabilitacji Medycznej (ZOLiRM) wzbogacił się o sprzęt komputerowy w efekcie rozpoczęcia realizacji projektu unijnego pn. „Poprawa jakości i opieki nad osobami niesamodzielnymi z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnymi intelektualnie – Filia ZOLiRM w Owińskach”. Wyremontowano także parter budynku ZOLiRM przy ul. Mogileńskiej.

Oprócz zakładów leczenia stacjonarnego należących do Miasta Poznania, w Poznaniu działało 19 szpitali cywilnych¹⁶, z tego 5 szpitali, dla których podmiotem tworzącym był Sejmik Województwa Wielkopolskiego¹⁷, 5 szpitali klinicznych¹⁸ oraz 9 szpitali prywatnych¹⁹. Placówki cywilne miały do dyspozycji łącznie 5,7 tys. łóżek (spadek o 56 łóżek w ciągu roku). Zwiększająca się liczba hospitalizowanych chorych (o 10%), spowodowała wzrost liczby leczonych przypadających na jedno łóżko (statystycznie o 5,9 osoby). Najwięcej łóżek (40,5%) i pacjentów (47%) zarejestrowano w szpitalach klinicznych Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego. Chorymi w szpitalach opiekowało się 3,4 tys. lekarzy (wzrost o 0,3 tys. w ciągu roku), 4,2 tys. pielęgniarek (bez zmian w ciągu roku) oraz 0,8 tys. położnych (wzrost o 25 położnych).

Inwestycje wpływające na jakość świadczonych usług medycznych prowadziły także szpitale należące do podmiotów innych niż Miasto Poznań. W Ginekologiczno-Położniczym Szpitalu Klinicznym przy ul. Polnej powstał nowy oddział neonatologiczny. W Wielkopolskim Centrum Onkologii przy ul. Garbary uruchomiono pierwsze w Polsce urządzenie do wypalania zmian nowotworowych, dzięki któremu zabieg wykonywany jest znacznie szybciej i w sposób bardziej radykalny. Nowoczesny rezonans magnetyczny 3T, tj. o zwiększonym natężeniu pola, uruchomiono w Rehasport Clinic. Urządzenie pozwala zaglądać do wnętrza człowieka bez użycia promieniowania rentgenowskiego.

Rada Miasta Poznania podjęła decyzję o sprzedaży (z 99% bonifikatą) Uniwersytetowi Medycznemu im. Karola Marcinkowskiego terenu o powierzchni 6 ha, znajdującego się przy ul. Grunwaldzkiej. Na terenie tym ma powstać nowe skrzydło już działającego Szpitala im. Heliodora Świącieckiego oraz nowy Szpitalny Oddział Ratunkowy. Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął decyzję o budowie, w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, Szpitala Matki i Dziecka przy ul. Kurlandzkiej w Poznaniu. W pierwszym etapie budowy obiektu powstanie część pediatryczna.

Szpitale poznańskie mają znaczenie ponadlokalne, hospitalizowani są tu mieszkańcy nie tylko regionu, ale również pozostałej części kraju. O wysokim poziomie poznańskiego leczenia szpitalnego świadczą liczne sukcesy medyczne. Pierwszego przeszczepu płuca w Wielkopolsce dokonał w 2014 r. zespół lekarzy z Wielkopolskiego Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii przy ul. Szamarzewskiego pod kierownictwem profesora Wojciecha Dyszkiewicza. Poznań został trzecim ośrodkiem w kraju, po Zabrzu i Szczecinie, w którym przeprowadza się tego typu operacje. W Klinice Kardiologii i Nefrologii

Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego przeprowadzono nowatorski zabieg zwężenia aorty. Podczas zabiegu, wykonanego pod kierunkiem eksperta w dziedzinie kardiologii wad wrodzonych profesora Shakeela Qureshiego z Pakistanu, wykorzystano nową technikę operowania okolic tętnicy szyjnej bez użycia skalpela. Doktor Elżbieta Skorupska z Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego opracowała eksperymentalną, nagradzaną na targach wynalazczości, metodę trwałego usuwania bólu, polegającą na nakłuwaniu wytypowanych obszarów mięśni. W Klinice Hematologii i Transplantacji Szpiku Szpitala Klinicznego Przemienienia Pańskiego przeprowadzono pierwszą w Polsce transplantację szpiku od spokrewnionego dawcy, który posiada tylko połowiczną zgodność tkankową z biorcą. Lekarze z Wielkopolskiego Centrum Onkologii po raz pierwszy w Polsce zastosowali nowoczesną metodę termoablacji przerzutów w wątrobie.

Profilaktyka chorób

Miasto Poznań realizowało wiele działań o charakterze profilaktycznym i promującym zdrowie, mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców Poznania. Zapewniano holistyczną opiekę domową chorym terminalnie oraz wspierano inne działania podejmowane na rzecz osób przewlekłe i nieuleczalnie chorych. Wspierano także działania mające na celu aktywizację psychofizyczną osób po 60. roku życia poprzez gimnastykę, działania rehabilitacyjne i trening pamięci. Na rzecz mieszkańców prowadzono również działania prozdrowotne, edukacyjno-szkoleniowe i inne, podejmowane przez Miasto Poznań we współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Miasto Poznań włączyło się w akcję „Doktor Miś Dzieciom”, finansując zakup pluszowych misiów, które rozdano dzieciom w okresie przedświątecznym w poznańskich szpitalach. Wsparto również inne działania z zakresu profilaktyki zdrowotnej, m.in.: akcję „Biała Sobota”²⁰, Festyn Zdrowotny połączony z Ogólnopolskim Festynem Rodzinnym z okazji Dnia Dziecka²¹, ogólnopolską konferencję naukowo-szkoleniową pn. „15 lat doświadczeń w badaniach nad uzależnieniami od tytoniu, alkoholu, narkotyków i leków” zorganizowaną wraz z Uniwersytetem Medycznym im. Karola Marcinkowskiego w ramach cyklu „Tytoń a Zdrowie” oraz konferencję pn. „Czynniki ryzyka chorób układu krążenia w populacji dzieci i młodzieży miasta Poznania” zorganizowaną we współpracy z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza oraz Uniwersytetem Medycznym im. Karola Marcinkowskiego. Przedstawiciele Miasta Poznania uczestniczyli również w wydarzeniach, w związku z przynależnością do VI Fazy Europejskiej Sieci Zdrowych Miast Światowej Organizacji Zdrowia oraz Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polskich.

Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii

W 2014 r. w ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zapewniano dostęp do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, w tym sprawców przemocy domowej, udzielano pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, wspierano zatrudnienie socjalne osób uzależnionych od alkoholu lub narażonych na wystąpienie problemu uzależnienia. Podejmowano także interwencje w związku z naruszaniem przepisów określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości

i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Sfinansowano działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz dofinansowano programy realizowane m.in. przez: Ośrodek Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych i Poradni Leczenia Uzależnień w Szpitalu Miejskim im. Franciszka Raszei, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie²², Ośrodek dla Bezdomnych nr 1, Poznańskie Ośrodki Sportu i Rekreacji, Dom Dziecka nr 2, Dom Dziecka nr 3, Centrum Wspierania Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Klub”, Komendę Miejską Policji²³, Straż Miejską Miasta Poznania, Miejskie Centrum Interwencji Kryzysowej, Centrum Wspierania Rodzin „Swoboda”.

Realizując Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii, w 2014 r. zapewniono dostęp do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem, udzielono pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy narkomanii. Prowadzono profilaktyczną działalność informacyjną, edukacyjną oraz szkoleniową w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności wśród dzieci i młodzieży (w tym zajęcia sportowo-rekreacyjne dla uczniów). Na realizację tych zadań Miasto Poznań przyznało dofinansowanie organizacjom pozarządowym, placówkom oświatowym oraz Poznańskim Ośrodkom Sportu i Rekreacji. Sfinansowano także Program Przeciwdziałania i Ograniczania Narkomanii oraz Przestępczości i Demoralizacji Nieletnich „Szkola wolna od narkotyków i przemocy”²⁴.

■ Pomoc społeczna

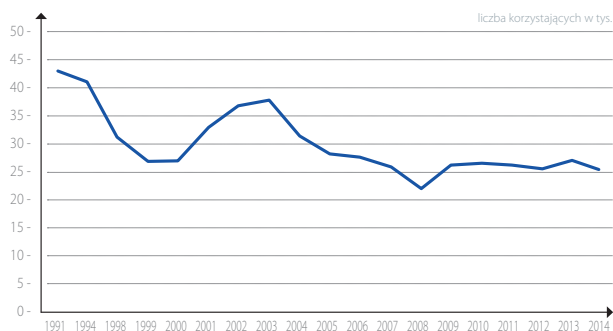
Świadczenia pomocy społecznej i rodzinne

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowały w Poznaniu jednostki organizacyjne²⁵ Miasta Poznania oraz podmioty niepubliczne²⁶, wykonujące zadania zlecone, dofinansowane lub sfinansowane przez Miasto Poznań. W 2014 r. z różnych form pomocy materialnej świadczonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR) skorzystało w Poznaniu 14,1 tys. rodzin liczących 25,6 tys. osób, tj. 4,9% ogółu mieszkańców Poznania. Najczęstszymi powodami przyznania pomocy były: długotrwała lub

ciężka choroba (7,6 tys. rodzin, tj. 12 tys. osób), ubóstwo (6 tys. rodzin, tj. 11,4 tys. osób), bezrobocie (4,2 tys. rodzin, tj. 9 tys. osób), niepełnosprawność (4,1 tys. rodzin, tj. 6,4 tys. osób), bezradność w sprawach życiowych (2,1 tys. rodzin, tj. 6,4 tys. osób). W porównaniu z 2013 r. we wszystkich grupach rodzin odnotowano spadek liczby świadczeniobiorców.

Wydatki na świadczenia pomocy społecznej zrealizowane przez MOPR w 2014 r. zmniejszyły się w porównaniu z 2013 r. o 0,3%²⁷. Najwięcej środków (27,2%) rozdysponowano na zasiłki celowe i w naturze, przeznaczone na opłaty związane

Korzystający z pomocy społecznej w Poznaniu

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Poznaniu

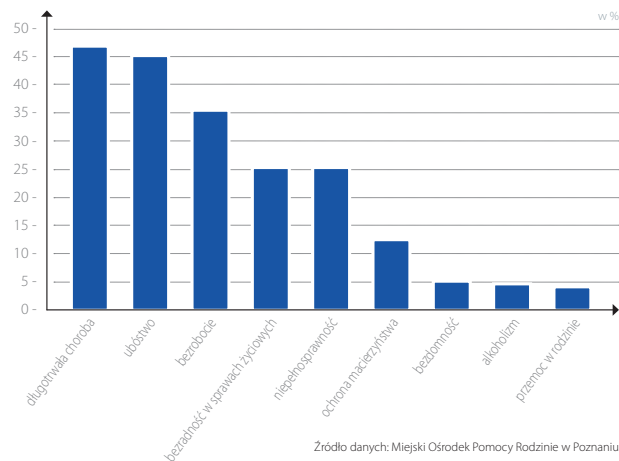
z utrzymaniem mieszkania oraz zakup żywności i leków. Z tej pomocy skorzystało 8,6 tys. rodzin. Na sfinansowanie usług opiekuńczych przeznaczono 26% sumy świadczeń. Taką formą pomocy objęto 2,7 tys. niepełnosprawnych osób w podeszłym wieku. Zasiłki okresowe, stanowiące 19,9% świadczeń, przekazano 6,4 tys. rodzin. W ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” udzielono pomocy łącznie 18,7 tys. osobom, w tym 4,2 tys. dzieci i młodzieży. Ponadto osoby z zaburzeniami psychicznymi objęto specjalistycznymi usługami opiekuńczymi.

Wydatki na świadczenia rodzinne przyznawane przez Poznańskie Centrum Świadczeń w 2014 r. wyniosły 45,5 mln zł i były o blisko 2,5% niższe niż w 2013 r. Ze świadczeń korzystało średnio 12,5 tys. rodzin. Największy udział (52%) w ogólnej kwocie świadczeń rodzinnych miały zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, przekazywane w celu częściowego pokrycia wydatków związanych z utrzymaniem dziecka. Około 41% ogólnej puli świadczeń rodzinnych wydatkowano na świadczenia opiekuńcze, a ok. 7% rozdysponowano w formie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka. W 2014 r. o blisko 1% wzrosły wydatki na świadczenia alimentacyjne.

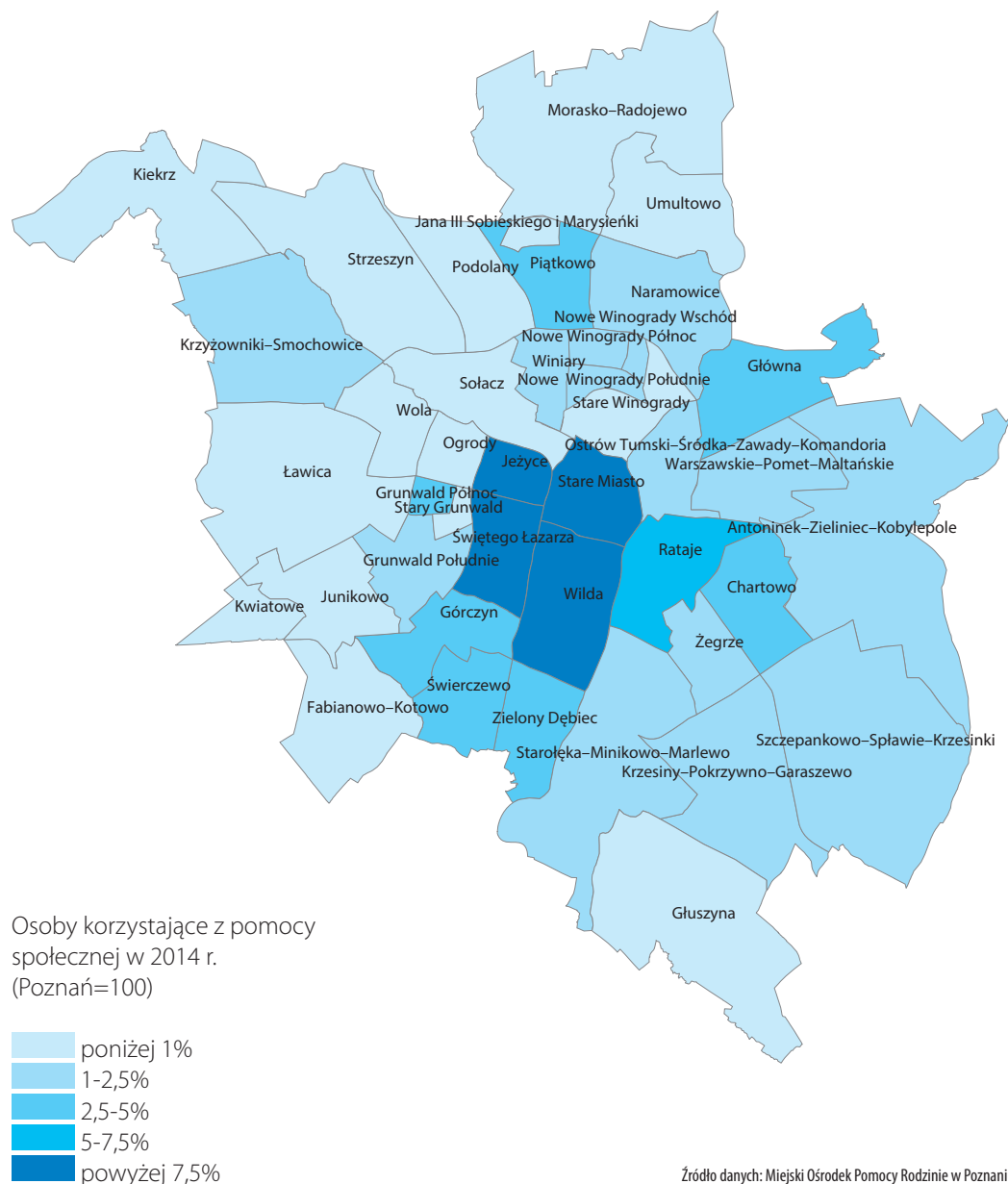
Placówki pomocy społecznej

W 2014 r. w Poznaniu działalność prowadziło 7 domów pomocy społecznej (DPS), w tym 4 prowadzone przez Miasto Poznań²⁸ oraz 3 prowadzone przez zgromadzenia zakonne²⁹, dysponujące łącznie 716 miejscami. Z tej liczby 3 placówki przeznaczone były dla przewlekle somatycznie chorych, 2 – dla osób w podeszłym wieku, 1 – dla osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych fizycznie (w jednym budynku łącznie) oraz 1 – dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną. W placówkach tych na koniec 2014 r. przebywało łącznie 712 osób³⁰. Ponadto w DPS-ach na terenach innych powiatów przebywało łącznie 632 mieszkańców Poznania. Miasto Poznań dopłacało do ich pobytu. Wykorzystanie miejsc we wszystkich poznańskich DPS-ach na koniec 2014 r. kształtowało się, podobnie jak w ubiegłym roku, na poziomie blisko 100%. Domy pomocy społecznej organizowały dla swoich podopiecznych liczne imprezy kulturalno-oświatowe, zawody sportowe, wyjazdy krajoznawcze, pielgrzymki. Ponadto w Poznaniu funkcjonowały 2 rodzinne domy pomocy, w których przebywało 11 osób. Uzupełnieniem działalności poznańskich DPS-ów był funkcjonujący przy ul. Konarskiego Oddział Dziennego Pobytu. Z tej formy pomocy skorzystały w 2014 r. 24 osoby o zmniejszonej sprawności fizycznej i mające trudności w organizowaniu życia codziennego. Świadczeniem usług opiekuńczo-rehabilitacyjnych oraz organizowaniem zajęć edukacyjnych i rekreacyjno-kulturalnych dla osób starszych, zajmowały sięienne domy pomocy (Zespół

Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2014 r. w Poznaniu

Pomoc społeczna w Poznaniu

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Poznaniu

Dziennych Domów Pomocy prowadzony przez Miasto Poznań, składający się z 5 filii oraz „Klub Słoneczna Przystań” prowadzony przez Polski Komitet Pomocy Społecznej), które dysponowały łącznie 420 miejscami. Z tej formy wsparcia korzystały przede wszystkim osoby, które z powodu choroby, niepełnosprawności czy wieku potrzebowały pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

Działalność rehabilitacyjno-opiekuńczą skierowaną do dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym prowadził Dzienny Ośrodek Adaptacyjny, który otoczył opieką 35 osób, a podejmowane przez niego działania miały na celu przede wszystkim usamodzielnienie, uspołecznienie, podniesienie ogólnej sprawności fizycznej oraz intelektualnej wychowanków.

Miasto Poznań prowadziło Miejskie Centrum Interwencji Kryzysowej (MCIK), które świadczyło pomoc w zakresie usług bytowych, opiekuńczych i wsparcia edukacyjnego dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu sytuacji kryzysowej. W 2014 r. w strukturach MCIK-u działały: Hostel Interwencji Kryzysowej (przeznaczony na pobyt okresowy), Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (udzielający pomocy w formie schronienia, wsparcia psychologicznego, medycznego, prawnego i socjalnego), Hostel „Drugi Dom” (dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin) oraz Mieszkanie Integracji Środowiskowej (będące przejściową formą pomocy dla osób i rodzin, które rozwiązały swoje trudne sytuacje życiowe). Z wyżej wymienionych form pomocy świadczonej przez MCIK skorzystało łącznie ponad 200 osób. Ponadto prowadzone przez MCIK Punkt Interwencji Kryzysowej, Telefon Zaufania, Telefon Zaufania dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin, Infolinia „Stop żebractwu” zarejestrowały łącznie 3,2 tys. zgłoszeń od osób potrzebujących wsparcia.

W 2014 r. w Poznaniu funkcjonowało 9 całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez Miasto Poznań i 4 placówki opiekuńczo-wychowawcze dofinansowane przez Miasto Poznań, w tym 3 prowadzone przez organizacje kościelne i 1 – przez organizację pozarządową. Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodziców stosowną opiekę i wychowanie oraz kształcenie, a także opiekę zdrowotną. Jednocześnie podejmowano działania mające na celu powrót dziecka do rodziny naturalnej lub znalezienie rodziny adopcyjnej, względnie zastępczej. Opiekę nad dziećmi zapewniały następujące placówki: łączące działania socjalizacyjne i interwencyjne (publiczne: Centrum Wspierania Rodzin „Swoboda” oraz 2 domy dziecka; placówki niepubliczne: Dom Młodzieży im. św. Dominika Savio, Dom Młodzieży im. Bł. Laury Vicuni), socjalizacyjne (2 placówki niepubliczne: Dom Opiekuńczo-Wychowawczy dla Dziewcząt im. bł. Marii Karłowskiej oraz Ochronka „Jurek”), rodzinne (6 placówek publicznych – rodzinne domy dziecka). Przebywało w nich łącznie 211 osób. Ponadto opieką zastępczą objęto 704 dzieci w 495 rodzinach zastępczych (w 57% spokrewnionych).

Pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do podjęcia rodzinnej opieki zastępczej lub adopcji dziecka należało do priorytetowych zadań ośrodków adopcyjnych. W Poznaniu funkcjonowały 2 takie instytucje. Były to publiczny Wielkopolski Ośrodek Adopcyjny, znajdujący się w strukturach Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej oraz niepubliczny Ośrodek Adopcyjny prowadzony przez Towarzystwo Przywracania Rodziny „Pro-Familia”. Placówki te udzielały także wsparcia psychologiczno-pedagogicznego osobom prowadzącym rodzinne domy

dziecka oraz pełniącym funkcję rodziny zastępczej. Działania na rzecz rodzin zastępczych i kandydatów na założenie takich rodzin realizowane były w Poznaniu również przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie oraz Centrum Wspierania Rodzin „Swoboda”, w którym funkcjonował „Klub dla rodzin zastępczych”.

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

W 2014 r. realizowano program pn. „Poznań PRO Rodzina – promocja, rozwój i ochrona rodzin wielodzietnych w Poznaniu”. Jego celem jest tworzenie dobrych warunków do życia i rozwoju rodzin wielodzietnych, a jednym z projektów jest „Poznań PRO Rodzina – Karta Rodziny Dużej”. W ramach tego projektu wprowadzono Kartę Rodziny Dużej³¹, która zapewnia rodzinom wielodzietnym ulgi oraz preferencyjne formy dostępu do miejsc i instytucji kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych. Realizację programu wspierają powołany w 2013 r. Pełnomocnik Prezydenta Miasta Poznania ds. Rodzin Wielodzietnych, Rada Rodziny Dużej oraz organizacje pozarządowe. W 2014 r. Kartę Dużej Rodziny otrzymało 955 rodzin, tj. 4,6 tys. osób. Z kolei w ramach rządowego programu dla rodzin wielodzietnych ogólnopolską Kartę Rodziny Dużej w 2014 r. otrzymało 0,6 tys. rodzin, tj. 2 tys. osób.

Od 2011 r. w Poznaniu realizowany jest „Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Poznania w latach 2011–2020”. Nadrzędnym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz podniesienie skuteczności działań na rzecz osób doświadczających przemocy oraz stosujących przemoc domową.

Minimalizowaniu oraz zapobieganiu szkodom spowodowanym występowaniem w rodzinie problemu alkoholowego, poprzez objęcie rodzin kompleksową pomocą o charakterze zarówno naprawczym, jak i profilaktycznym, służył realizowany przez MOPR „Program wsparcia rodziny”. W jego ramach realizowano m.in. „Program pomocy rodzinie z osobą uzależnioną”. Działaniami programu objęto 331 osób, a obejmowały one m.in. psychoterapie indywidualne i rodzinne, wyjazdy terapeutyczno-wypoczynkowe, kreatywne spotkania rodzinne, współpracę ze szkołami. Zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa osób małoletnich, będących uczestnikami interwencji policji w miejscu zamieszkania, służyła realizacja programu pn. „Dziecko pod parasolem prawa”, w ramach którego organizowano tzw. przyjazne patrole. Pomocą taką objęto w 2014 r. 470 dzieci. W „Programie wsparcia w przezwyciężaniu trudności życiowych, w tym związanych z eksmisją lub zagrożeniem eksmisją” pomocą objęto 227 osób, które skorzystały m.in. z pomocy psychologicznej, pedagogicznej oraz terapeutycznej.

W celu poprawy jakości życia seniorów w 2014 r. funkcjonowały w Poznaniu, prowadzone przez organizacje pozarządowe, 3 ośrodki geriatryczno-gerontologiczne, z usług których skorzystało 1,5 tys. osób. Dla 470 osób w wieku emerytalnym organizacje pozarządowe, korzystające z dofinansowania Miasta Poznania, prowadziły dzienne placówki wsparcia. Realizowane z myślą o seniorach programy służyły poprawie ich stanu fizycznego i psychicznego, m.in. poprzez warsztaty, grupy wsparcia, pomoc psychologiczną, działania profilaktyczne, usprawniające i rehabilitacyjne oraz organizację różnorodnych form wypoczynku.

W Poznaniu funkcjonuje Centrum Inicjatyw Senioralnych, które podejmuje inicjatywy aktywizujące środowisko osób starszych oraz prowadzi działalność informacyjno-edukacyjną ukierunkowaną

na integrację społeczną i dialog międzypokoleniowy. W 2014 r. Centrum m.in. koordynowało przygotowanie projektu pn. „ManAGer”, w ramach którego powstał projekt programu edukacyjnego, szkoleniowego dla wolontariuszy, wychowawców i nauczycieli, a także brało udział w projekcie pn. „We love eating! Rozsmakuj się w zdrowiu”³², promującym właściwe odżywianie. Centrum wsparło również kolejną edycję wydarzenia o charakterze kulturalno-edukacyjnym „Senioralni. Poznań” oraz kampanię „SeniorWFormie”, a także współpracowało przy organizacji piątej edycji targów „Aktywni 50+”. Ponadto Centrum świadczyło usługi w zakresie poradnictwa psychologicznego, prawnego i ekonomicznego oraz współorganizowało warsztaty psychologiczno-rozwojowe dla osób korzystających z oferty dziennych domów pomocy.

Poznańscy seniorzy korzystali z oferty kilkudziesięciu Klubów Seniora, funkcjonujących w mieście. Te nieformalne grupy prowadzone przez samych seniorów, najczęściej działające przy organizacjach pozarządowych, ośrodkach kultury, parafiach, spółdzielniach mieszkaniowych i radach osiedli, były dla osób starszych przede wszystkim miejscem spotkań i rozwijania pasji. Pobudzaniu aktywności i nawiązywaniu nowych znajomości sprzyjały seniorom tzw. uniwersytety trzeciego wieku, funkcjonujące najczęściej przy szkołach wyższych. Uniwersytety te oferowały, poza możliwością wzięcia udziału w wykładach, seminariach, warsztatach, zajęciach ruchowych, także naukę języków obcych, uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, spotkaniach i wycieczkach.

Wsparcia starszym mieszkańcom Poznania udzielała Miejska Rada Seniorów. Pełniła ona także funkcję opiniodawczą, doradczą i inicjatywną dla Miasta Poznania. W 2014 r. Miejska Rada Seniorów została partnerem Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej pn. „Wyzwania współczesnej Geriatrii i Gerontologii”.

Działania podejmowane na rzecz osób z niepełnosprawnością dotyczyły społecznej i zawodowej sfery ich życia. Prowadzono je m.in. w oparciu o 2 wieloletnie programy – „Poznański Program Integracji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych na lata 2011–2015” (PIAZON) oraz „Kierunki działań i zadań Miasta Poznania na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych na lata 2012–2020”. Cele zawarte w PIAZON-ie realizowano w 2014 r. poprzez kontynuowanie kompleksowych działań aktywizujących osoby niepełnosprawne na rynku pracy. W ramach PIAZON-u osobom niepełnosprawnym zapewniono m.in. możliwość korzystania ze szkoleń, staży, doradztwa organizacyjnego i prawnego, a poprzez funkcjonowanie Poznańskiego Centrum Wspierania Rozwoju Zawodowego świadczone usługi w zakresie poradnictwa psychologicznego i doradztwa zawodowego, udzielono także dotacji na podjęcie działalności gospodarczej. Ponadto Miasto Poznań przekazało środki finansowe na wyposażenie stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych oraz refundację kosztów zatrudnienia. Wśród podjętych działań, wynikających z założeń zawartych w programie „Kierunki działań i zadań Miasta Poznania na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych na lata 2012–2020”, m.in. kontynuowano współpracę międzyinstytucjonalną w ramach Komisji Dialogu Obywatelskiego funkcjonującej przy Pełnomocniku Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych, zaktualizowano, dostosowano dla potrzeb osób niewidomych i opublikowano „Poznański przewodnik antydyskryminacyjny dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin po ulgach i uprawnieniach dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin”, zlecono nagranie 4 filmów z tłumaczeniem języka migowego, dotyczących obsługi strony internetowej Miasta Poznania.

Istotnym elementem systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami są organizacje pozarządowe. Dzięki ich działaniom na terenie Poznania funkcjonowało wiele placówek zapewniających wsparcie w zakresie usług usprawniających, rehabilitacyjnych, doradztwa prawnego, zajęć indywidualnych. Dodatkowo podejmowano działania z zakresu edukacji społecznej i obywatelskiej osób niepełnosprawnych i ich rodzin, promowano działania służące zmianie obrazu osób niepełnosprawnych funkcjonującego w świadomości społeczeństwa poprzez zwalczanie mitów, stereotypów, uprzedzeń wobec osób niepełnosprawnych, a także wspierano i promowano organizowane przez środowisko osób niepełnosprawnych imprezy integracyjne o charakterze konferencji, spotkań, przedsięwzięć kulturalnych, sportowych, turystycznych, rekreacyjnych. Ważną rolę w przywracaniu osób niepełnosprawnych do życia społecznego pełnią warsztaty terapii zajęciowej. W Poznaniu organizowano również przedsięwzięcia sportowe i turystyczne z udziałem osób niepełnosprawnych, przyznawano stypendia dla sportowców niepełnosprawnych, dofinansowano działalność podmiotów organizujących stałe zajęcia sportowe dla osób niepełnosprawnych. Miasto Poznań podejmowało także szereg działań na rzecz uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym oraz wiele działań z zakresu rehabilitacji zawodowej. Osoby niepełnosprawne miały możliwość skorzystania również z oferty Poznańskiego Centrum Wspierania Rozwoju Zawodowego Osób Niepełnosprawnych oraz szkoleń oferowanych w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy.

Na Grunwaldzie otwarto pierwszy w Polsce Dom Krótkiego Pobytu „Poranek”, sprawujący całodobową, specjalistyczną opiekę nad osobami niepełnosprawnymi. Obiekt sfinansowano ze środków Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego.

Pomocą dla osób zmagających się z różnymi niepełnosprawnościami służył uruchomiony w 2012 r. portal internetowy „Niepełnosprawni”, zawierający zarówno ważne i przydatne informacje z wielu dziedzin życia, jak i zaproszenia na interesujące wydarzenia.

W Poznaniu działała Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych. Rada inspirowała przedsięwzięcia integrujące zawodowo i społecznie niepełnosprawnych oraz opiniowała, pod kątem potrzeb osób niepełnosprawnych, programy i uchwały podejmowane przez Radę Miasta Poznania.

Pomocy dla osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego w 2014 r. udzielało 9 środowiskowych domów samopomocy, prowadzonych przez organizacje pozarządowe. Zapewniały one wsparcie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, zaspokajaniu niezbędnych potrzeb i podejmowaniu działań zmierzających do uzyskania samodzielności w możliwie najwyższym stopniu. Placówki te udzielały wsparcia osobom chorym psychicznie, niepełnosprawnym intelektualnie oraz osobom z zaburzeniami otępiennymi, w tym z chorobą Alzheimera. Jednostki te dysponowały łącznie 361 miejscami. Wspieraniem procesu leczenia osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich integracją z otoczeniem, zajmował się Specjalistyczny Zespół Pracy Socjalnej z Osobami Wymagającymi Wsparcia Zdrowia Psychicznego, funkcjonujący w strukturze MOPR-u.

Całodobowej i kompleksowej pomocy osobom bezdomnym udzielał, prowadzony przez Miasto Poznań, Ośrodek dla Bezdomnych nr 1, w skład którego wchodziły noclegownia, Ośrodek Aktywizacji Życiowej i Lokal Terapeutyczny. Ponadto Miasto Poznań współpracowało z organizacjami pozarządowymi, które prowadziły ośrodki dla bezdomnych³³. W 2014 r. Miasto Poznań sfinansowało

528 miejsc w placówkach dla bezdomnych w Poznaniu i poza Poznaniem. W ramach pomocy doraźnej każdemu potrzebującemu wydawano w okresie zimowym ciepły posiłek, uzupełniano odzież, zapewniano możliwość wykonywania zabiegów sanitarno-higienicznych oraz udzielano pomocy medycznej. Dla osób i rodzin pokonujących kryzys bezdomności Stowarzyszenie „Dom Pomocna Dłoń” prowadziło na zlecenie Miasta Poznania 6 mieszkań chronionych, dysponujących 20 miejscami. Ponadto specjalne zespoły pracowników różnych instytucji systematycznie monitorowały miejsca przebywania osób bezdomnych oraz udzielały im pomocy. Z kolei funkcjonujący w strukturach MOPR-u Specjalistyczny Zespół Pracy Socjalnej z Osobami Bezdomnymi, poza zapewnieniem bezdomnym bezpieczeństwa socjalnego, stwarzał również szanse i warunki wychodzenia z bezdomności m.in. poprzez opracowywanie indywidualnych programów. Pracą Zespołu objęto 1,2 tys. osób.

W Poznaniu realizowany jest „Program Przeciwdziałania Procederowi Żebractwa na terenie miasta Poznania na lata 2008–2010”, którego realizację przedłużono do 2015 r. Celem głównym programu jest ograniczenie liczby osób trudniących się procederem żebractwa. Zawarte w programie przedsięwzięcia objęły m.in. działania streetworkerów wśród osób żebrzących zarówno dorosłych, jak i dzieci. W 2014 r. wykonanie tego zadania zlecono wyłonionym w konkursie organizacjom pozarządowym, tj. Pogotowiu Społecznemu oraz Grupie Animacji Społecznej „Rezerwat”. Dzięki projektom realizowanym przez organizacje osoby żebrzące objęto wsparciem instytucjonalnym; udzielono pomocy w kierunku podjęcia edukacji bądź terapii w celu wyjścia z uzależnienia; dla dzieci zorganizowano m.in. zajęcia sportowe, wyjścia do kina, gry i zabawy oraz stworzono możliwości aktywnego spędzenia czasu. W ramach programu funkcjonowała także infolinia „Stop Żebractwu” oraz prowadzono, wynikające z założeń akcji „Powrót z ulicy”, okresowe patrole interwencyjne składające się z pracowników MOPR-u i policji.

Udzielaniem pomocy osobom z grup najbardziej narażonych na wykluczenie społeczne zajmowała się także Fundacja Pomocy Wzajemnej „Barka”. Fundacja m.in. prowadzi Wielkopolskie Centrum Ekonomii Solidarnej im. Cyryla Ratajskiego, w którym prowadzone jest kształcenie społeczno-zawodowe osób długotrwale bezrobotnych oraz edukacja formacyjna kadr i środowisk lokalnych w dziedzinie integracji i przedsiębiorczości społecznej.

W 2014 r. MOPR realizował, dofinansowane z funduszy unijnych, projekty służące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, tj. „KARnet 15+” (ułatwiający wejście na rynek pracy młodzieży w wieku 15–25 lat poprzez aktywne partnerstwo sektora biznesu z publicznymi i niepublicznymi instytucjami pomocy i integracji społecznej), „Schematom STOP! Wspólne działania instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy – pilotaż” (którego głównym celem był skoordynowany system współpracy instytucjonalnej wobec rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z tytułu bezrobocia lub pozostawania w trwałym pokoleniowym bezrobociu i niemożności wyjścia z systemu świadczeń pomocy społecznej), a także projekty: „Pokonać wykluczenie. Wszechstronna aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powiatu poznańskiego” oraz „Pilotaż Modelu Lokalnej Współpracy”.

Przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób zadłużonych w opłatach za czynsz w mieszkaniach komunalnych służyło powołanie w 2013 r. przez MOPR Spółdzielni Socjalnej „Poznanianka”. Miasto Poznań zleca Spółdzielni realizację niektórych usług, przez co możliwe jest sukcesywne

odzyskiwanie zaległych czynszów i ponowne włączenie osób zatrudnionych w Spółdzielni w życie społeczne i zawodowe. Miasto Poznań dofinansowało także projekty organizacji pozarządowych, będące innowacyjnymi formami przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

W 2014 r. Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego nagrodziła Miasto Poznań tytułem „Samorząd Równych Szans” w ogólnopolskim Konkursie Dobrych Praktyk, w kategorii „Samorząd Aktywny w Obszarze Zatrudnienia Osób Niepełnosprawnych”. Ponadto wieloletnie działania podejmowane na rzecz osób z niepełnosprawnościami zaowocowały dodatkową nagrodą w postaci Złotej Statuetki oraz tytułu „Samorząd Równych Szans 2014”. Działalność Centrum Inicjatyw Senioralnych wpisano do „Złotej Księgi Dobrych Praktyk na Rzecz Społecznego Uczestnictwa Osób Starszych”, której patronuje Rzecznik Praw Obywatelskich.

Wskazanie: piskno
bz handlu.
ypowiedzialna — Wyp
ofiarow., lipiec-serpień
ofiar.

elsregister.
sellschaftsregister ist auf
vom 29 Juli 1880 bei
et die hiesige Actiengesell-
„Posen Crensburger Wi-
schaft“ aufgeführt steht, heu-
et eingetragen worden:
sineat vom 29 Juni 1880
herigen Vorsitzenden der
Julius Conrad von Wal-
ragene Function eines Mit-
vorstandes auf Grund d-
lines 3 des Handelsgeset-
rafen und an Stelle dessel-
legierungsrath Felix Göt-
tligende und Vorsitzenden
gewählt werden. (3823)
29 Juli 1880.

nes Amtsgericht.
Abth. IV.

Szkoła (8713)
zyczna
Berlińska ul. Nr. 7.
6 sierpnia rb. rozpo-
dę nowo kursa muzyki.
ym 7 M. miesięcznia.
nda, dyrektor.

(3806)

KURSU
ego dla panien
przyjmuje
zafarkiewicz
ocławka ulica Nr. 9.

dośćuczynienia li-
mnie wystósowa-
niam będą aż do
każdego (3819)
ziałku od 10—12
y przed południem
obiedziskach

Poznańska kolej konna.

Ruch poznańskiej kolei konnej rozpocznie się dnia 1-go sierpnia 1880. (3817)

Plan jazdy

linii od centralnego dworca do tuman (tymczasowo tylko do Starego Rynku)
Latarnia i szyba sygnałowa — biała.

Wyjazd:

a) z centralnego dworca	b) od tuman
o 7 godz. 27 minut rano (pierwszy pociąg)	o 7 godz. — minut rano.
o 7 " 33 " " (drugi pociąg)	o 7 " 6 " "
o 10 " 3 " wiecz. (ostatni pociąg)	o 10 " — " wiecz.

Wagony nocne:

o 10 godz. 27 minut wiecz.	o 10 godz. 30 minut wiecz.

Pociągi idą w odstępach 6 minutowych.

Taryfa:

	Wagony dzienne.	Wagony nocne.
a) Dworzec centralny—tuman	20 fen.	40 fen.
b) Dworzec centralny—Wilhelmowski plac	10 "	20 "
c) Berlińska brama—W. Garbary i narożnik Butelskiej ulicy	10 "	20 "
d) Wilhelmowski plac—tuman i na odwrot	10 "	20 "

Dziecko jedno niżej 6 lat w towarzystwie dorosłych, nie zajmujące osobnego miejsca, jest wolne od opłaty; za dwoje takich dzieci płaci się cenę jazdy za jedną osobę.

Goście podróżni obowiązani są zachować bilety podczas podróży i na żądanie okazać je kontrolerom.

Bilety abonamentowe.

- na 30 pojedynczych jazd po całej w ruchu będącej przestrzeni po 3 Marki.
- na częste wedle upodobania użycie każdego wagonu podczas miesiąca po 9 Marek.
- na częste wedle upodobania użycie każdego wagonu podczas trzech miesięcy po 24 Marki.

Wszystkie bilety abonamentowe użyte być mogą tylko przez abonentów, na których nazwisko wystawione zostały.

Sprzedż biletów odbywa się w biurze poznańskiej kolei konnej, Śr. Marcina Nr. 33 na parterze, dokąd i możliwe zażalenia na personel i t. d. występować należy.

Poznań, dnia 31 lipca 1880.

Dyrekcya poznańskiej kolei konnej.

Poznańska kolej konna.

Wagony kolei konnej zatrzymują się na przestankach tylko wedle potrzeby; goście podróżni, którzy tam chcą wsiadać, upraszają się, aby zamiar ten dali poznać konduktorom lub stangretom przez znaki. (3818)

Dyrekcya

poznańskiej kolei konnej.

KOMUNIKACJA MIEJSKA

Tramwaj konny

Historia miejskiej komunikacji zbiorowej w Poznaniu rozpoczęła się 2 maja 1865 r. uruchomieniem omnibusów konnych kursujących między dworcem kolejowym w ówczesnej wsi Jeżyce a mostem Chwaliszewskim. Piętnaście lat później spółka Reymer & Masch, utworzona przez berlińskich przedsiębiorców Otto Reymera oraz Otto Mascha, uzyskała koncesję dykcji policji w Poznaniu na budowę kolei konnej z prawem eksploatacji na 35 lat. W dniu 30 sierpnia koncesję zakupiło nowo założone towarzystwo akcyjne Posener Pferde-Eisenbahn-Gesellschaft. Pierwszą regularną linię tramwaju konnego, która wiodła z Dworca Centralnego do Starego Rynku, uruchomiono dla pasażerów 31 lipca 1880 r. Parę dni później linia została przedłużona na Ostrów Tumski. Tabor liczył 20 wagonów, którymi mogło podróżować 536 pasażerów, a zaprzęg konny składał się z 74 koni. Obsługiwało je 15 konduktorów, 12 woźniców, 3 kontrolerów, 10 stajennych i 2 sprzątaczy wagonów. Pierwszy tramwaj odjeżdżał z Dworca Centralnego o 7:27, z Ostrowa Tumskiego o 7:00; ostatni o 22:08 z Dworca Centralnego i o 22:00 z Ostrowa Tumskiego; później odbywały się kursy późnowieczorne. Częstotliwość kursowania wynosiła 6 minut. Bilety jednorazowe kosztowały, w zależności od trasy, 10 lub 20 fenigów. W pierwszym roku, do 31 lipca 1881 r., przewieziono blisko 811 tys. pasażerów. Pierwszą zajezdnię tramwajową otwarto przy ul. Maryi (obecnie ul. Gajowa). Ulokowano w niej 20 wagonów, stajnię z 80 boksami dla koni, kuźnię i podkuwalnię koni. Tramwaje konne kursowały do czasu uruchomienia tramwajów elektrycznych.

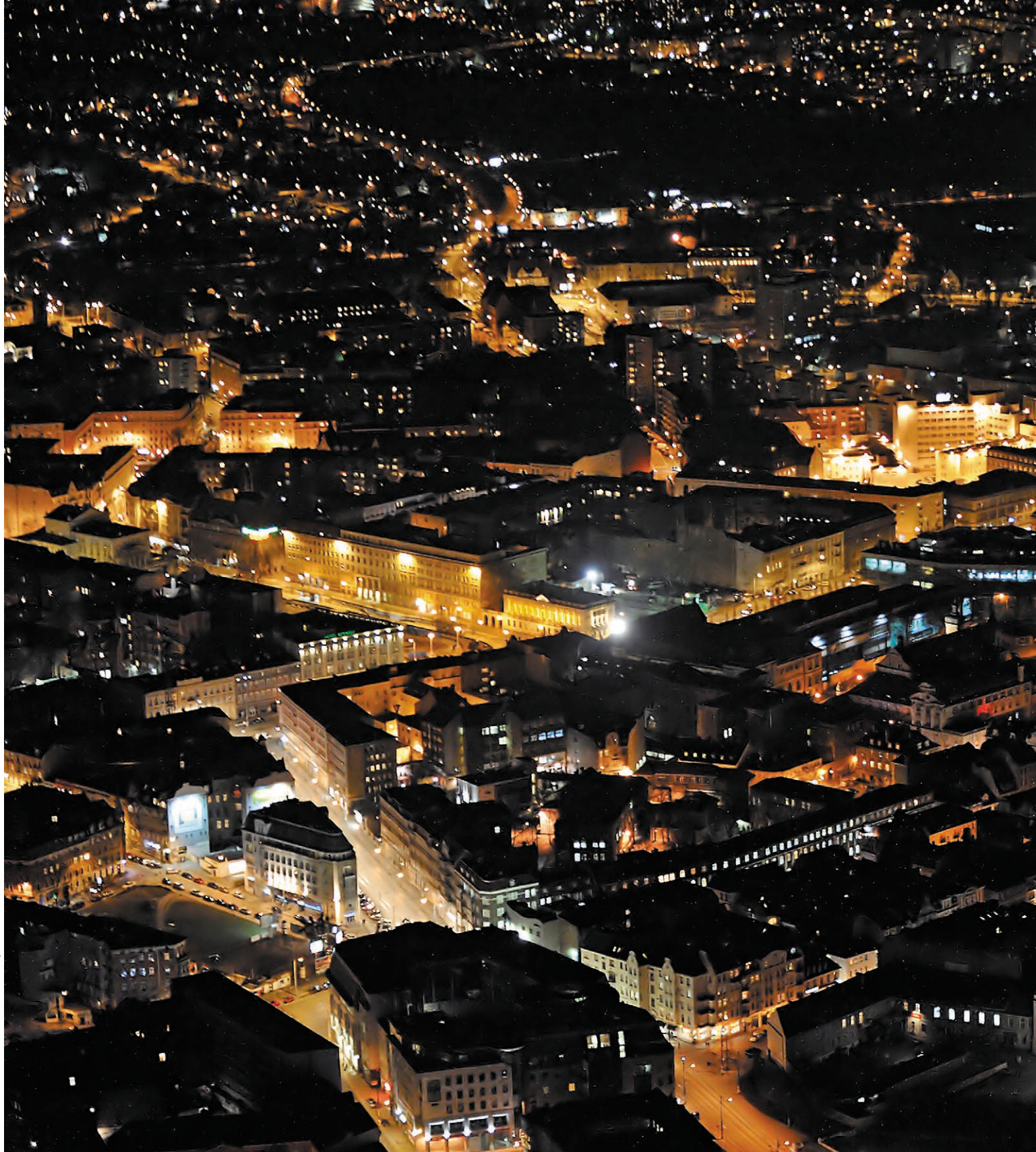
Fot. Wagon silnikowy 1 tytuł ok. 1911 r.: zbior. MPK Poznań

portrety i krajobrazy, bez dotychczasowej jakości i wiele czasu. Bez skutku niepoko

KOMUNIKACJA MIEJSKA

Tramwaj elektryczny

6 marca 1898 r. uruchomiono w Poznaniu pierwszy tramwaj elektryczny na dwóch trasach: z Dworca Centralnego przez Stary Rynek na Ostrów Tumski oraz z Jeźyc do Bramy Wildeckiej. W maju działały już 4 linie tramwajowe, obsługiwane przez 25 wagonów motorowych i 3 przyczepne, wkrótce uruchomiono kolejną. Linie były oznaczone kolorami: białym, żółtym, czerwonym i zielonym, a ich numeracja została wprowadzona dopiero w 1911 r. Tramwaje kursowały z częstotliwością, w zależności od linii, co 10 lub 20 minut. Opłata za przejazd była uzależniona od liczby przejechanych stref i wynosiła 10, 15 lub 20 fenigów. W pierwszym roku z tramwajów elektrycznych skorzystało 2,9 mln pasażerów. Początkowo ruch odbywał się zarówno jednotorowo, z mijankami, na torach o długości 17 km jak i dwutorowo. Sieć tramwajowa była zasilana z wybudowanej w latach 1897–1898 specjalnie w tym celu elektrowni parowej przy ul. Grobla. Eksploatacją zajmowało się towarzystwo akcyjne Posener Strassenbahn, które od 1897 r. posiadało koncesję na 45 lat na budowę i eksploatację normalnotorowej miejscowej kolei elektrycznej. W 1907 r. otwarto drugą zajezdnię tramwajową przy ul. Łazarskiej (obecnie ul. Głogowska), z halą zajezdniową i małym warsztatem oraz 6 torami.

GOSPODARKA

Rozwój gospodarczy

Atrakcyjność inwestycyjna

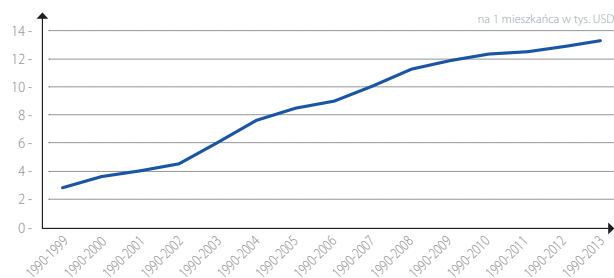
Poznań jest miastem atrakcyjnym dla inwestorów, ujmowanym w prestiżowych rankingach i badaniach, m.in.: atrakcyjności inwestycyjnej³⁴ Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, „The European Regional Growth Index (E-REGI)”³⁵ agencji JonesLaSalle, „European Cities & Regions of the Future”³⁶ oraz „Polish Cities of the Future 2015/2016”³⁷ publikowanymi przez „Financial Times Business”. Miasto Poznań po raz kolejny wyróżniono także tytułem „City Outsourcing Star”, przyznawanym przez Fundację Pro Progressio najszybciej rozwijającym się podmiotom outsourcingowym oraz organizacjom osiągnięciem najlepszych wyników w branży i jej bezpośrednim otoczeniu biznesowym.

Przedsiębiorstwa mające siedzibę w Poznaniu rocznie inwestują kapitał w wysokości ponad 3 mld zł³⁸. Oprócz firm prywatnych, duże środki angażują w Poznaniu także firmy, organizacje i instytucje publiczne – szkoły wyższe, szpitale, instytucje kultury, samorządy lokalne i regionalne. Prywatni inwestorzy krajowi coraz chętniej inwestują w powierzchnie biurowe, handlowe i usługowe oraz zewnętrzne usługi biznesowe. Do największych inwestycji realizowanych w 2014 r. należały: Business Garden Poznań, Centrum Badań Technologii Informatycznych Beyond.pl, Centrum Badawcze Polskiego Internetu Optycznego, Centrum Poznania, Centrum Zaawansowanych Technologii Nobel Tower, budynki Półwiejska_2 oraz Półwiejska 47, kompleks Nowa Gajowa, kompleks Roosevelta 22, siedziba Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, a także budowana w ramach hybrydowego partnerstwa publiczno-prywatnego Instalacja Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych.

Poznań jest jednym z głównych ośrodków lokalizacji inwestycji zagranicznych³⁹. Od 1990 r. w Poznaniu zainwestowano ponad 7 mld USD, czyli 13,2 tys. USD na mieszkańca. Największym zainteresowaniem inwestorów zagranicznych cieszy się produkcja przemysłowa, przede wszystkim motoryzacyjna, spożywcza i farmaceutyczna, oraz handel i usługi. Dwie trzecie kapitału zagranicznego pochodzi z Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii, Japonii i USA, a do największych inwestorów należą: Auchan, Beiersdorf, Bridgestone, Exide Technologies, GlaxoSmithKline, IKEA, King Cross Group, Klepierre, Kronospan Holding, Mars, Metro, Neinver, SABMiller, TriGranit, Unilever, Veolia, Volkswagen, Von der Heyden Group. Osobną grupę inwestorów zagranicznych stanowią firmy, fundusze inwestycyjne oraz osoby prywatne, które obejmują udziały w już działających spółkach.

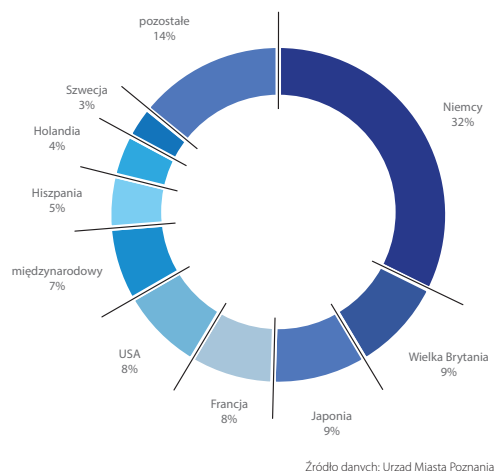
Głównymi kierunkami inwestowania w Poznaniu są: produkcja przemysłowa oraz handel i nieruchomości. W przemyśle największe nakłady inwestycyjne poniesiono w branżach motoryzacyjnej, spożywczej oraz farmaceutycznej. Poznań jest jednym z większych ośrodków przemysłu motoryzacyjnego w kraju. Obok niemieckiego koncernu Volkswagen,

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Poznaniu

Źródło danych: Urząd Miasta Poznania

Kierunki pochodzenia kapitału zagranicznego w 2013 r. w Poznaniu

tów oraz B+R zagranicznych firm, takich jak m.in.: Arvato – Bertelsmann, Bridgestone, Carlsberg, Century-Link, Ciber, Dalkia, Detica, DFDS, Duni, Exide Technologies, Egnite, Franklin Templeton Investments, GFT, GlaxoSmithKline, Grace, Grant Thornton, Holicon, HolidayCheck, IKEA, Itella, Jeronimo Martins, Kenname-tal, Kleffmann, MAN, Mentor Graphics, McKinsey & Company, Microsoft, Newell Rubbermaid, Open Text, OpusCapita, Orange, Owens-Illinois, Polaris Laboratories, Propex, Roche, Samsung, Siemens, Sii, Telcordia, Unilever, Wikia, Zeiss. Zapowiadane są kolejne inwestycje w tej dziedzinie. Działające w Poznaniu centra nowoczesnych usług biznesowych wspólnie z Miastem Poznań realizują cykliczne projekty skierowane do potencjalnych pracowników centrów: „Work Gate”, adresowany do studentów i absolwentów szkół wyższych oraz dedykowany uczniom szkół ponadgimnazjalnych „Tydzień BPO”⁴⁰.

Na poznańskim rynku działają także inwestorzy zagraniczni zainteresowani budownictwem mieszkaniowym, nieruchomościami biurowymi czy obiektami wielofunkcyjnymi i hotelowymi, m.in.: AKMMK De-

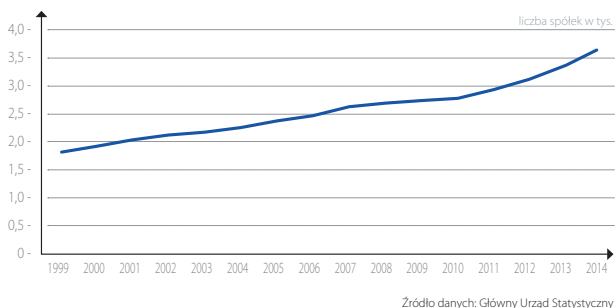
w Poznaniu inwestują także: amerykański koncern Exide Technologies, japoński koncern Bridgestone oraz szwedzkie firmy Plastal Group i SKF Group. Znaczące są także inwestycje brytyjskiego koncernu farmaceutycznego GlaxoSmithKline, dzięki któremu Poznań stał się dużym ośrodkiem produkcji i dystrybucji leków w Europie Środkowo-Wschodniej. W przemyśle spożywczym inwestują 2 duże koncerny amerykańskie: Unilever i Mars, a także południowoafrykański SABMiller i niemiecki HKFood.

W sektorze usług dynamicznie rozwijał się rynek powierzchni biurowych na wynajem oraz zewnętrzne usługi biznesowe, szczególnie F&A i ITO. Na koniec 2014 r. w Poznaniu funkcjonowało ponad 50 centrów usług, zatrudniających ponad 11 tys. osób. W mieście działają centra usług informatycznych, finansowo-księgowych, obsługi klien-

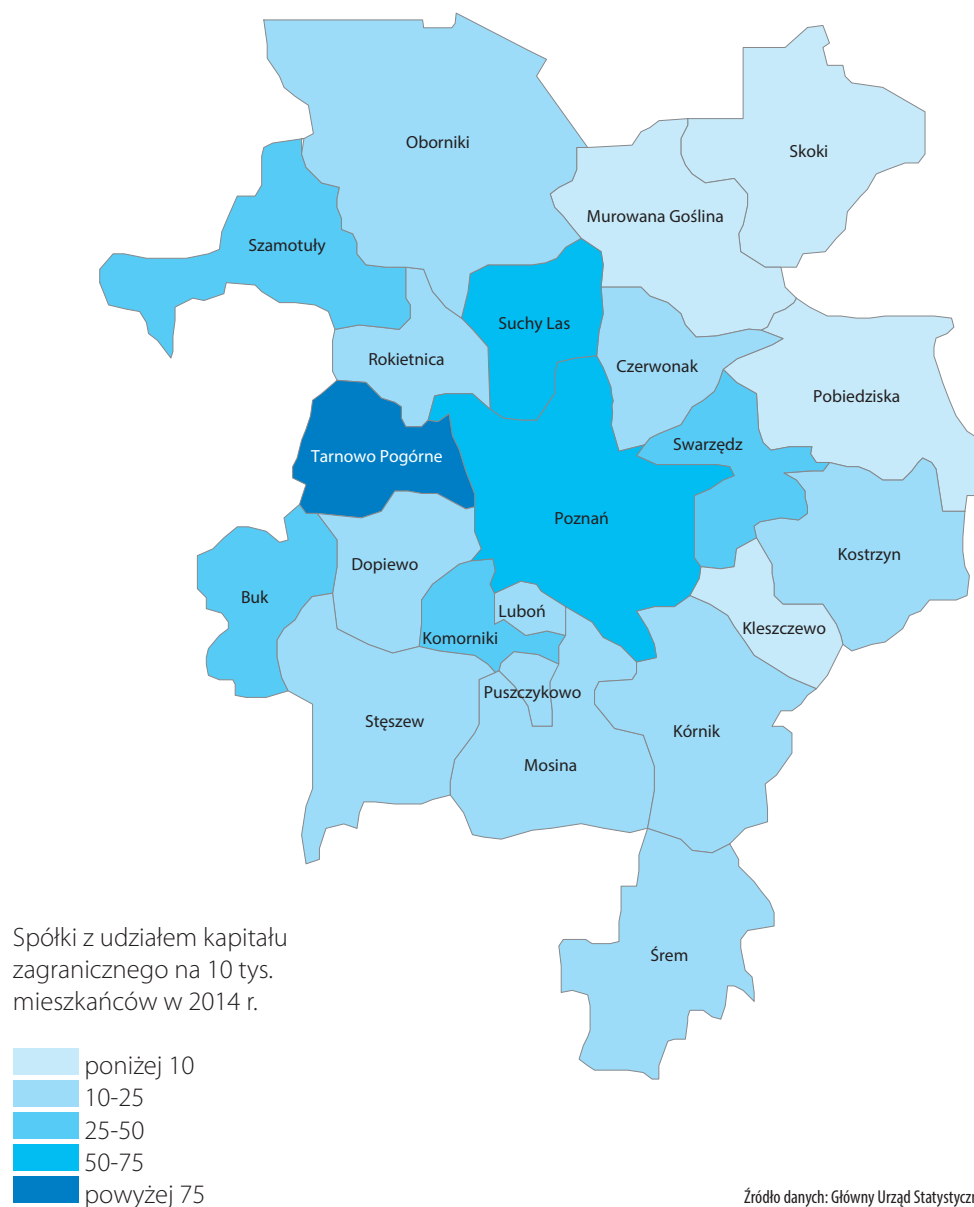
velopment, ECE Prime European Shopping Centre, Garvest Real Estate, Griffin Holdings, HMG International Development, Immobel, Longbridge, Monti, Puro Hotels, RED Real Estate Development, REF Eastern Opportunities, Restaura, Ronson Development, SAP Property, Skanska, SwedeCenter, Resolution Property. W 2014 r. realizowano m.in.: powierzchnie biurowe w Business Garden Poznań, powierzchnie handlowe w Centrum Poznania, kompleksie Nowa Gajowa i Galerii Dębiec oraz Puro Hotel Poznań.

Część inwestorów lokuje swoje przedsięwzięcia w bezpośrednim sąsiedztwie granic Poznania, na

Spółki z udziałem kapitału zagranicznego w Poznaniu

Atrakcyjność inwestycyjna w metropolii Poznań

obszarze aglomeracji poznańskiej⁴¹. Korzystają oni jednak z zasobów miasta, w tym poznańskiego rynku pracy i kadry naukowej.

Strategię pozyskiwania inwestorów dla Poznania ukierunkowano na przyciąganie nowych i wspieranie już działających inwestorów w branżach wytwarzających wysoką wartość dodaną oraz generowanie zapotrzebowania na wykształconych i dobrze opłacanych pracowników w gospodarce opartej na wiedzy. Priorytetowymi dla Miasta Poznania sektorami gospodarki są: produkcja zaawansowana technologicznie, Business Process Offshoring, badania i rozwój, działalność kongresowo-wystawiennicza oraz infrastruktura rekreacyjno-rozrywkowa. Znaczny udział w finansowaniu poznańskich inwestycji, realizowanych zarówno przez inwestorów prywatnych, jak i publicznych, mają środki unijne. Dzięki unijnej pomocy w Poznaniu powstała nowoczesna infrastruktura drogowa i kanalizacyjna, nowe obiekty dydaktyczno-naukowe, obiekty ochrony zdrowia, kultury i turystyki. Przy finansowaniu inwestycji Miasto Poznań i spółki z jego udziałem korzystają także z pomocy Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Aktywność gospodarcza

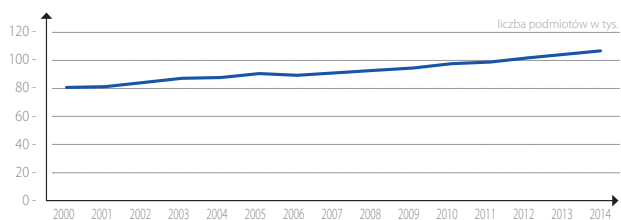
Poznań należy do krajowej czołówki pod względem liczby funkcjonujących firm. Na koniec 2014 r. w systemie REGON zarejestrowanych było w Poznaniu 107,1 tys. podmiotów gospodarczych, a ich liczba w ciągu roku zwiększyła się o 2 tys., tj. o 1,9%. Firmy mające siedzibę w Poznaniu stanowiły 26,9% wszystkich podmiotów w województwie wielkopolskim. Większość podmiotów, tj. 98,6% należało do sektora prywatnego, a pozostałe 1,4% – do sektora publicznego. Pod względem form własności w sektorze prywatnym dominowały osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą (68,7 tys.), stanowiące 64,1% ogółu przedsiębiorców w Poznaniu. Kolejną pod względem liczebności grupę podmiotów sektora prywatnego stanowiły spółki handlowe (20,5 tys.) oraz spółki cywilne (9,3 tys.), których udział w strukturze podmiotów wynosił odpowiednio 19,1% i 8,7%. W 2014 r. przybyło prawie 300 nowych spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego (tj. wzrost o 9%), w efekcie czego na koniec roku funkcjonowało 3,6 tys. spółek, a ich udział w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych zwiększył się do poziomu 3,3%.

Gospodarka Poznania opiera się przede wszystkim na działalności mikro i małych firm, które w 2014 r. stanowiły 99,2% wszystkich podmiotów⁴². Najwięcej firm prowadziło działalność w sekcjach „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” (24,9%) oraz „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (14,7%). W dalszej kolejności w strukturze podmiotów przedsiębiorstwa z branży budowlanej stanowiły 9%, przemysłowej –

8%, służby zdrowia i pomocy społecznej – 6% oraz informacji i komunikacji – 5,6%. W 2014 r. najwięcej firm przybyło w sekcji „Informacja i komunikacja” (wzrost o 767 firm) oraz „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (wzrost o 579 firm). Zmniejszyła się liczba firm handlowych, budowlanych i transportowych.

Poznań od lat utrzymuje pozycję atrakcyjnego i silnego gospodarczo ośrodka. Jednym z mierników aktywności gospodarczej jest wskaźnik

Podmioty gospodarcze w Poznaniu

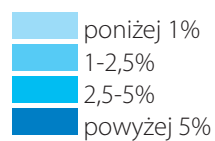

Zródło danych: Główny Urząd Statystyczny

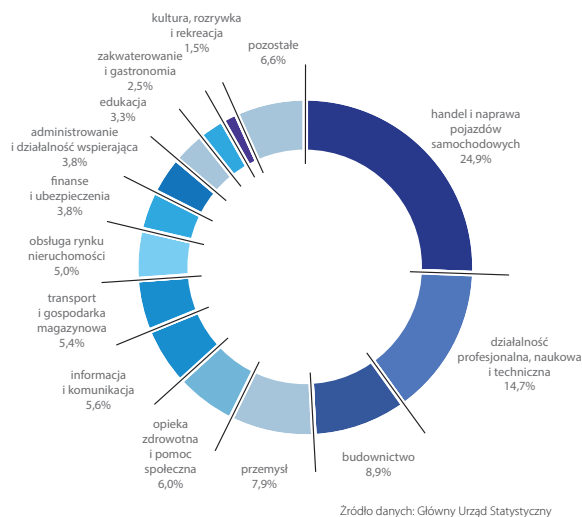
Podatnicy podatku PIT prowadzący działalność gospodarczą w 2013 r. (Poznań=100)

Podatnicy podatku PIT
prowadzący działalność
gospodarczą w 2013 r.
(Poznań=100)

Źródło danych: Izba Skarbowa w Poznaniu

Struktura podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD w 2014 r. w Poznaniu

w przeliczeniu na jednego poznaniaka wyniosła 82,3 tys. zł (196,3% średniej krajowej oraz 184% średniej województwa wielkopolskiego) i była niższa jedynie od PKB wytworzonego w Warszawie.

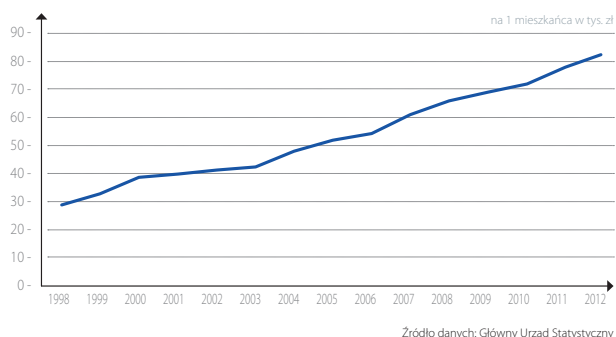
Przejawem dużej aktywności gospodarczej jest obecność poznańskich firm w zestawieniach różnych rankingów. Na ogłoszonej przez dziennik „Rzeczpospolita” prestiżowej „Liście 2000” największych polskich firm, ujęto łącznie 59 firm z Poznania, a w pierwszej 50. znalazły się firmy: Grupa Eurocash SA, Volkswagen Poznań sp. z o.o., Grupa Energetyczna ENEA SA oraz Grupa Muszkieterów.

Miasto Poznań wspiera rozwój designu. W stolicy Wielkopolski od 2011 r. działa pierwsze w Polsce centrum designu i kreatywności Concordia Design. Na licznych warsztatach zorganizowanych

zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W 2014 r. wskaźnik ten dla Poznania ukształtował się na poziomie 1960, plasując miasto na 2. miejscu (po Warszawie) wśród dużych polskich miast. Poziom aktywności gospodarczej w Poznaniu był o 80% wyższy niż ogółem w kraju i o 70% wyższy niż w województwie wielkopolskim. Dynamiczny rozwój aktywności gospodarczej w Poznaniu utrzymuje się od wielu lat. Poznań należy również do krajowej czołówki pod względem nowo zarejestrowanych firm. W 2014 r. zarejestrowano 9,1 tys. nowych firm, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wynosi 166.

Zróżnicowany strukturalnie i dobrze rozwinięty gałęziowo potencjał ekonomiczny Poznania pozwolił osiągnąć miastu w 2012 r. 45,5 mld zł wartości produktu krajowego brutto (PKB), tj. o 5,1% więcej niż w 2011 r. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego wartość PKB

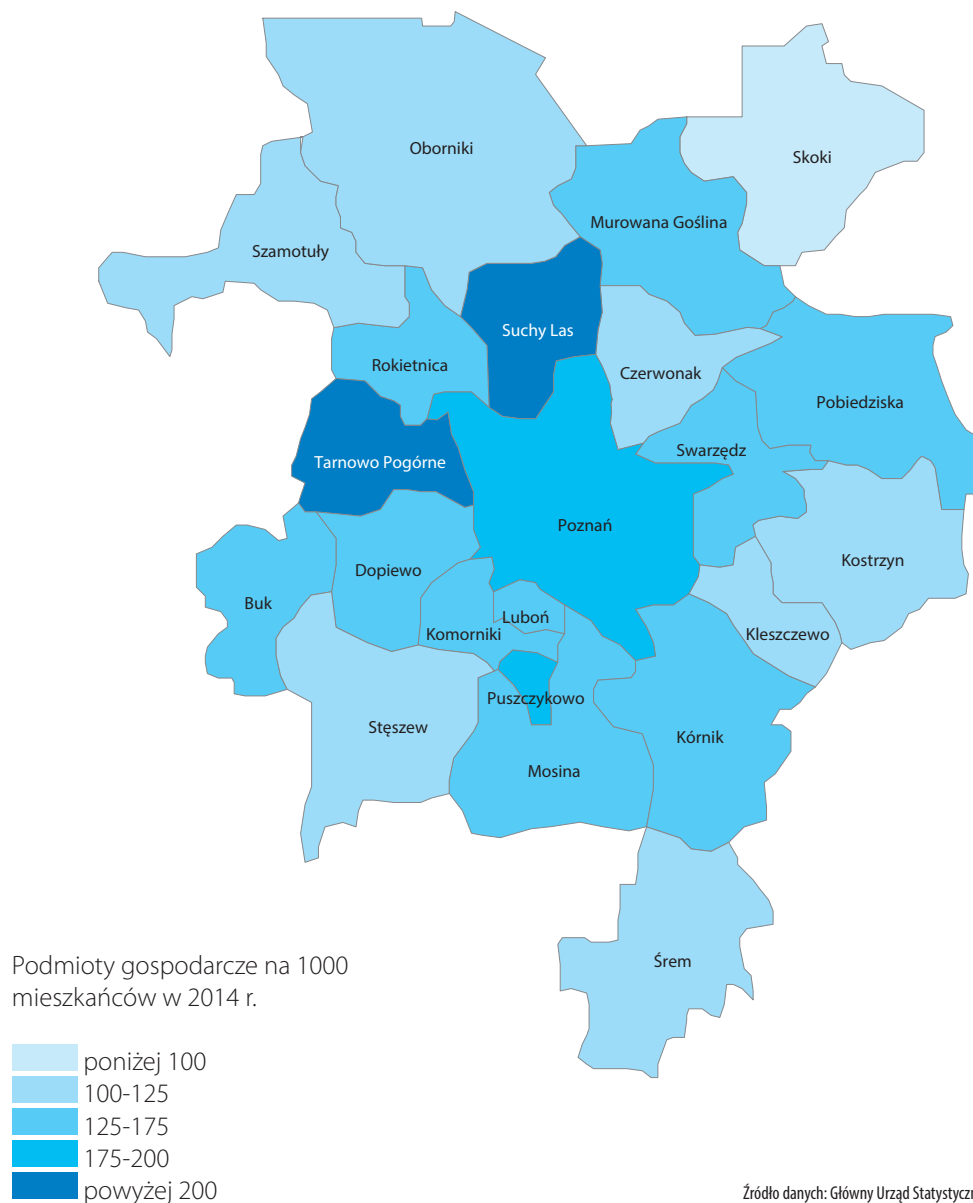
Produkt krajowy brutto w Poznaniu

w 2014 r. wskazywano jakie znaczenie ma kreatywność w tworzeniu innowacji i w jaki sposób można ją w sobie rozwijać. Warsztaty pomagają w realizacji wielu zadań, takich jak: tworzenie nowych produktów, opracowanie strategii komunikacji, definiowanie potrzeb klientów, motywowanie, integrowanie i zwiększanie efektywności zespołu, przełamywanie rutyny i rozwiązywanie problemów z komunikacją w zespole. Warsztaty kierowane były przede wszystkim do właścicieli firm, product managerów, HR managerów, marketingowców i szefów działów sprzedaży.

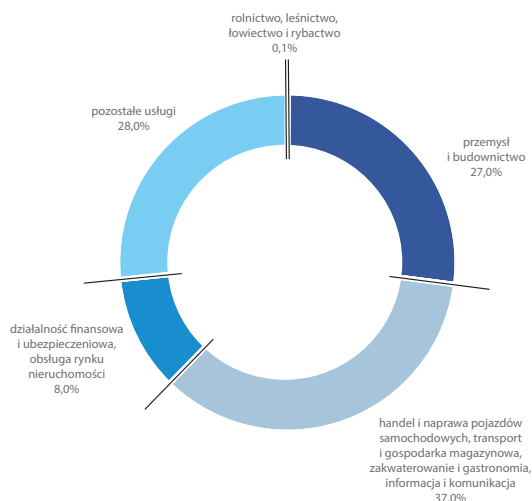
Aktywność ekonomiczna w metropolii Poznań

Przemysł i budownictwo

Przemysł stanowił w Poznaniu źródło utrzymania dla 32,8% ogółu pracujących w sektorze przedsiębiorstw i dostarczył drugą po usługach, największą część wartości dodanej brutto wytworzonej w mieście. Wartość produkcji sprzedanej przemysłu w 2014 r. wyniosła 35,4 mld zł i była wyższa od osiągniętej w 2013 r. (o 1,8%). W ok. 8,5 tys. firm przemysłowych pracowało 48,5 tys. osób. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił w nich nieznaczny spadek zatrudnienia (o 0,2%). Produkcja sprzedana przemysłu Poznania stanowiła 26,6% produkcji przemysłowej województwa wielkopolskiego (w 2013 r. – 27,4%). Wśród 27 działów przemysłu, w 15 działach poziom produkcji sprzedanej był wyższy od osiągniętego w 2013 r., a w pozostałych 12 działach nastąpił spadek. W strukturze wytworzonej produkcji przemysłowej Poznania przeważa 7 działów, tj.: „Produkcja pojazdów, naczei i przyczep”, „Produkcja artykułów spożywczych i napojów”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę”, „Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych”, „Produkcja urządzeń elektrycznych”, „Produkcja papieru i wyrobów z papieru” oraz „Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych”. W większości z nich wartość produkcji w 2014 r. była niższa niż w 2013 r. Największy spadek dotyczył działów: „Produkcja maszyn i urządzeń” (o 10,3%) oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę” (o 9,1%). Wydajność pracy, mierzona wartością produkcji na jednego zatrudnionego, w 2014 r. wyniosła 744,1 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 2% (licząc w cenach stałych) większa od zanotowanej w 2013 r. Podjęte w 2014 r. procesy inwestycyjne oraz działania optymalizacyjne w przemyśle zaowocowały poprawą podstawowych relacji ekonomicznych. Według danych za 3 kwartały 2014 r. zwiększył się wynik finansowy netto (aż o 24% w przetwórstwie prze-

Źródła wytworzenia wartości dodanej brutto w 2012 r. w Poznaniu

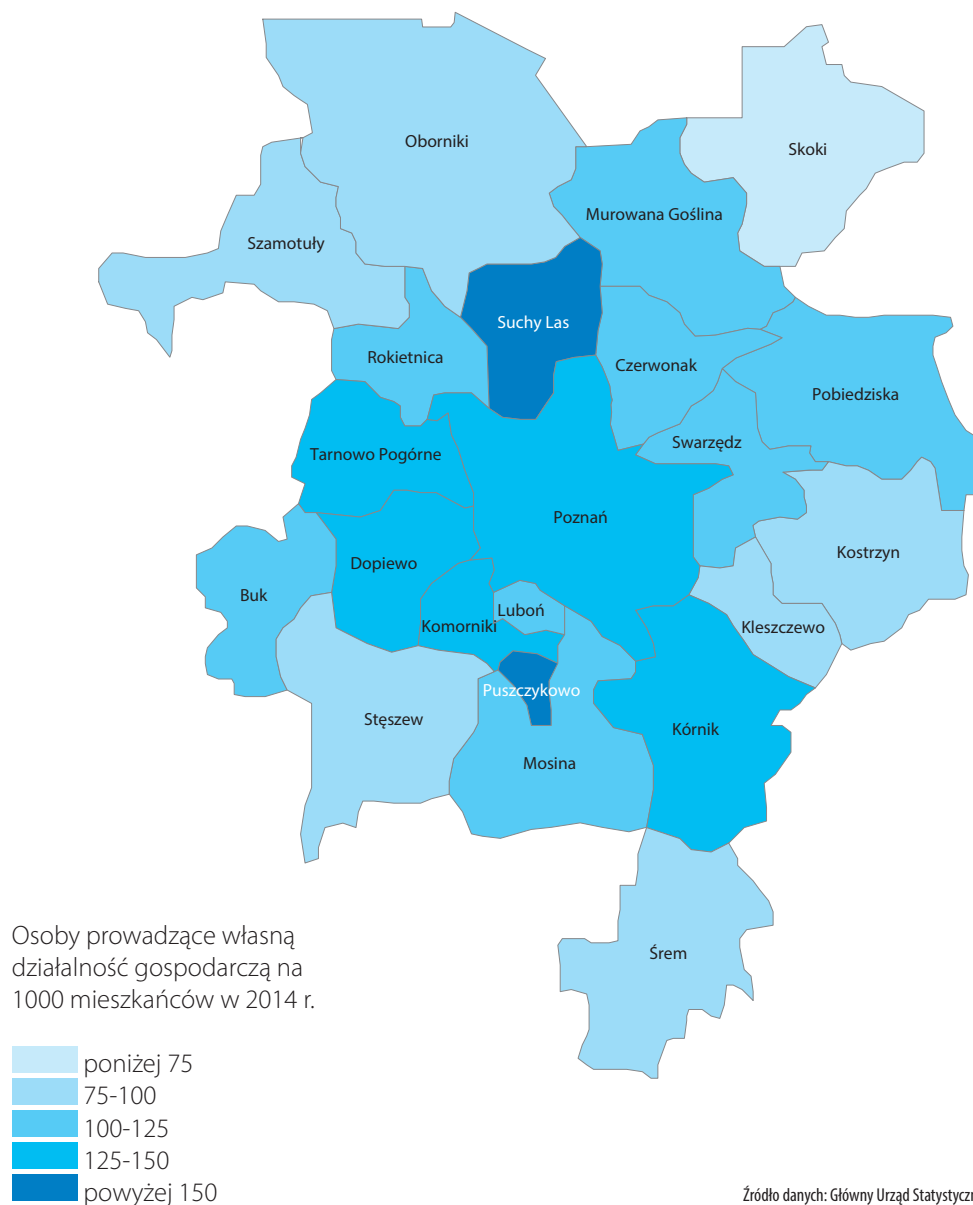

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

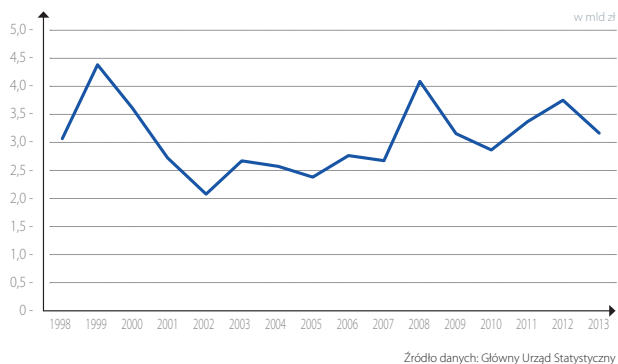
mysłowym), wzrosła rentowność ze sprzedaży (o 2,5%) i rentowność obrotu netto (o 2,5%) oraz spadł poziom kosztów (o 3,4% i wyniósł 90,4%). Zrealizowane w 2014 r. inwestycje dotyczyły przede wszystkim podwyższenia wydajności produkcji, wymiany wyeksploatowanego sprzętu, podwyższenia jakości produktu, szeroko rozumianego bezpieczeństwa, w tym ludzi i majątku. Do czołowych producentów przemysłowych w skali kraju należą takie poznańskie firmy, jak: Volkswagen Poznań sp. z o.o., Bridgestone Poland sp. z o.o., Exide Technologies SA, Kompania Piwowarska SA, Unilever Polska sp. z o.o., Wrigley Poland sp. z o.o., Jutrzenka Colian sp. z o.o. Zakład w Poznaniu, Uniq Lisner sp. z o.o., Teravita sp. z o.o., Poznańska Palarnia Kawy Astra sp. z o.o., Spółdzielnia Piekarsko-Ciastkarska „Fawor”, GlaxoSmithKline Pharmaceuticals SA,

Przedsiębiorczość w metropolii Poznań

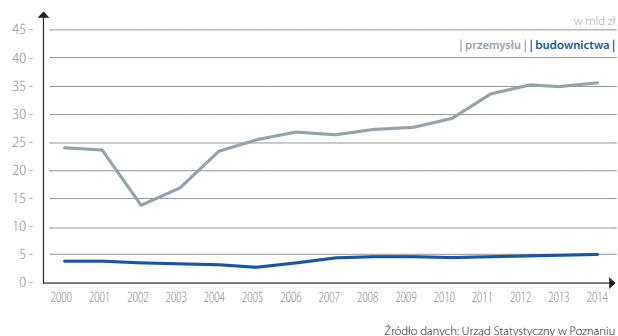

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw w Poznaniu

wanych było 9,5 tys. firm, z czego zdecydowaną większość stanowiły mikro i małe firmy. Poznański rynek usług budownictwa ogólnego i mieszkaniowego reprezentowany był przez takie firmy, jak: Jedyńka Poznań SA, Ataner sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe i Handlowe „Agrobex” sp. z o.o., Elektromontaż Poznań SA, Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjno-Budowlanych Poznań sp. z o.o., a także regionalne oddziały koncernów: Strabag, Hochtief, Skanska, Warbud, Budimex. Intensywnie rozwijał się również dział produkcji materiałów dla budownictwa i wyposażenia mieszkań. Do największych producentów i dostawców w tej branży należeli: Aluplast sp. z o.o., Kreisel – Technika Budowlana sp. z o.o., Fabryka Papieru Malta Decor SA. W poznańskich przedsiębiorstwach budowlanych na koniec 2014 r. pracowało 8,5 tys. osób, a w ciągu roku zatrudnienie w tej branży zmniejszyło się o 1,1%. Produkcja sprzedana budownictwa wyniosła 4,9 mld zł i była o 1,7% niższa niż w 2013 r. W 2014 r. 49% produkcji sprzedanej budownictwa pochodziło ze sprzedaży produkcji budowlano-montażowej, której wartość wynosiła 2,4 mld zł. Największą jej część, tj. 53%, wytworzono przy wznoszeniu obiektów inżynierii lądowej i wodnej, a następnie 26% – przy wznoszeniu budynków oraz 21% – w ramach budowlanych robót specjalistycznych. Poprawiła się wydajność pracy mierzona wartością produkcji sprzedanej na jednego zatrudnionego, która

Produkcja sprzedana w Poznaniu

Nivea Polska sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Farmaceutyczne „Ziołolek” sp. z o.o., Poznańskie Zakłady Zielarskie „Herbapol” SA, Grupa H. Cegielski Poznań SA, SKF Poznań SA. Największymi poznańskimi przedsiębiorstwami produkcyjnymi wysokiej technologii są: Exide Technologies SA, Apator PoWoGAZ SA, GlaxoSmithKline Pharmaceuticals SA, Grupa H. Cegielski Poznań SA, Kreisel – Technika Budowlana sp. z o.o., Nivea Polska SA, Poznańskie Zakłady Zielarskie „Herbapol” SA, SKF Poznań SA, Volkswagen Poznań sp. z o.o., Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego Poznań sp. z o.o.

W sekcji „Budownictwo” w Poznaniu zarejestro-

w 2014 r. wyniosła 615,1 tys. zł i była wyższa o 4,5% niż przed rokiem. Odnotowano jednak słabsze wyniki wskaźników ekonomicznych, tj. wzrósł wskaźnik poziomu kosztów i zmniejszył się wskaźnik rentowności netto. Na rynku budownictwa mieszkaniowego w Poznaniu działalność prowadziło 50 deweloperów, 150 rzeczoznawców majątkowych i ok. 1 tys. pośredników obrotu nieruchomości. Do pozytywnych aspektów sytuacji w budownictwie w Poznaniu należy zaliczyć wzrost mocy produkcyjnych przedsiębiorstw oraz

wydłużenie się średniego okresu, przez który firmy budowlane miały zapewnioną pracę dzięki podpisanym umowom. Główne ograniczenia rozwoju firm mogą wynikać z: niestabilności prawa, niskich cen w zamówieniach publicznych i prywatnych, opóźnionych płatności ze strony inwestorów i wykonawców generalnych, a także z braku zamówień.

Handel

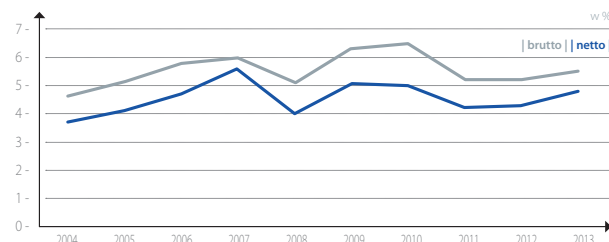
W 2014 r. w 26,7 tys. firm działających w ramach sekcji „Handel; naprawa pojazdów samochodowych” pracowało 26,6% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w Poznaniu. Sprzedaż detaliczna wzrosła średnio o 6,7% (w cenach bieżących), a hurtowa – o 9%. W porównaniu z 2013 r. najbardziej wzrosła sprzedaż detaliczna przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą prasy, książek i pozostałą sprzedażą w wyspecjalizowanych sklepach (o 48,7%), farmaceutyków, kosmetyków i sprzętu ortopedycznego (o 24,4%) oraz włókna, odzieży i obuwia (o 23,5%).

Poznań należy do miast o najlepiej rozwiniętej sieci handlowej w kraju. Dotyczy to zarówno handlu tradycyjnego, jak i wielkopowierzchniowego. Raport firmy Colliers International⁴³ wskazuje, że w aglomeracji poznańskiej łączna powierzchnia najmu brutto wynosi 622 tys. m² ulokowanych w 19 obiektach handlowych. Nasycenie powierzchnią handlową wynosi 759 m² na 1000 mieszkańców i jest drugą najwyższą wartością po Wrocławiu (765 m²) wśród ośmiu największych aglomeracji⁴⁴. Poznań charakteryzuje się relatywnie równomiernym rozmieszczeniem centrów handlowych na mapie miasta. Poznański rynek jest dobrze rozwinięty i zapewnia dużą różnorodność obiektów handlowych. Istnieją tu różne formaty obiektów handlowych: śródmiejskie centra handlowo-rozrywkowe, duże parki handlowe, wolnostojące hipermarkety oraz centrum wyprzedażowe. Współczynnik pustostanów wynosił 3,3%. Dominują tradycyjne centra handlowe, które stanowią 85% całości zasobów. W centrach handlowych działa ponad 1,7 tys. sklepów⁴⁵. Największą grupę najemców stanowią sklepy z sektora mody (29%), usług (12%), a także restauracje i kawiarnie (10%) oraz zdrowie i uroda (7%).

Według raportu Polskiej Rady Centrów Handlowych i BNP Paribas Real Estate⁴⁶ w Poznaniu przy głównych ulicach handlowych znajdują się przede wszystkim lokale należące do kategorii „odzież, obuwie i bielizna” (21%), „usługi” (20%), „gastronomia” (17%). Pozostałe kategorie mieszczą się w przedziałach 4–7%. Najniższy udział (1–2%) mają kategorie „kultura i rozrywka, inne” oraz „artykuły dekoracyjne, wyposażenie wnętrz”. Najpopularniejszą ulicą handlową w Poznaniu jest ul. Półwiejska zarówno pod względem rozpoznawalności jako ulicy handlowej (95,5% wskazań), jak i jako miejsce robienia zakupów (85,3% wskazań).

Miasto Poznań, mając na uwadze rolę ulic handlowych w mieście, prowadzi działania w kierunku pobudzenia handlu lokalnego. W „Zintegrowanym Programie Odnowy i Rozwoju Śródmieścia Poznania” przyjęto programy rozwoju deptaków będących często ulicami handlowymi. W pierwszym etapie zadanie to ma dotyczyć ulic: Świętego Marcina, Gołębiej oraz Żydowskiej. W kolejnych etapach,

Wskaźnik rentowności obrotu przedsiębiorstw w Poznaniu

Źródło danych: Urząd Statystyczny w Poznaniu

w zależności od wyniku działań pilotażowych, zadanie będzie rozszerzane o ulice: Głogowską, Dąbrowskiego, Wierzbicę, Górną Wildę, Garbary, Taczaka oraz Wroniecką.

Obecnie w Poznaniu działają duże centra i obiekty handlowe, należące do największych polskich i zagranicznych sieci handlowych, tj.: Auchan, Castorama, Carrefour, IKEA, Intermarche, Leroy Merlin, Media Markt, Neinver, Piotr i Paweł, Praktiker, Real, Tesco. Największymi wielkopowierzchniowymi obiektami handlu hurtowego są niemieckie Makro Cash & Carry i Selgros oraz holenderski Eurocash. Część obiektów handlowych oferuje także usługi rekreacyjne i kulturalne (m.in. Centrum Sztuki i Biznesu Stary Browar, Centrum Handlowo-Rozrywkowe Poznań Plaza, Galeria Handlowa King Cross Marcelin, Galeria Green Point, Galeria Malta, Galeria Pestka, Galeria MM, Poznań City Center). W 2014 r. otwarto centrum handlowe Galeria Dębiec⁴⁷. Trwały prace przy budowie Galerii A2⁴⁸ i budynku Półwiejska_2⁴⁹. Apsys Polska, jeden z największych operatorów w branży centrów handlowych w Polsce, rozpoczął w Poznaniu budowę Centrum Poznania⁵⁰. W planach deweloperów jest kolejna inwestycja handlowa, tj. centrum handlowe Metropolis (Echo Investment).

W Poznaniu działa nowoczesny, spełniający europejskie standardy, hurtowy rynek owoców, warzyw, kwiatów żywych i sztucznych oraz artykułów spożywczych – Wielkopolska Gildia Rolno-Ogrodnicza, która jest przykładem modelowego rozwiązania organizacji obrotu produktami spożywczymi, ogrodniczymi i rolniczymi w dużej aglomeracji miejskiej. Mimo intensywnego rozwoju bazy materialnej stałego handlu, dużym zainteresowaniem mieszkańców nadal cieszą się targowiska, umożliwiające zakup towarów spożywczych i przemysłowych po relatywnie niższych cenach. Na koniec 2014 r. w Poznaniu funkcjonowało 19 targowisk stałych i sezonowych (w tym 17 detalicznych), zajmujących powierzchnię 175,7 tys. m², na której znajdowało się 2,5 tys. miejsc sprzedaży. Największym zarządcą targowisk jest spółka Targowiska sp. z o.o., dysponująca 1,7 tys. miejsc (82% ogólnej liczby miejsc na targowiskach detalicznych). Spółka zarządza 10 stałymi targowiskami detalicznymi, znajdującymi się na rynkach: Jeżyckim, Wildeckim, Łazarskim, na placach: Wielkopolskim, Bernardyńskim oraz przy ulicach: Dolna Wilda, Olimpijskiej, Świt, Urbanowskiej i Racjonalizatorów, a także jednym targowiskiem sezonowym przy ul. Bukowskiej. W Poznaniu działają również detaliczne targowiska specjalistyczne, takie jak: Giełda Zwierząt, Giełda Antyków i Staroci, Giełda Samochodowa „Tor Poznań”, oraz 2 targowiska hurtowe, tj. wspomniana Wielkopolska Gildia Rolno-Ogrodnicza oraz Giełda Kwiatowa.

Otoczenie biznesu

Gospodarka Poznania ma rozbudowane instytucjonalne środowisko otoczenia biznesu, które tworzą instytucje finansowe, firmy konsultingowe, instytucje zraszające przedsiębiorców oraz uczelnie i szkoły o biznesowym profilu nauczania. Do wiodących organizacji gospodarczych działających w Poznaniu należą m.in.: Polska Izba Przemysłu Targowego, Wielkopolska Izba Przemysłowo-Handlowa, Wielkopolska Izba Budownictwa, Wielkopolska Izba Rzemieślnicza, Wielkopolskie Zrzeszenie Prywatnego Handlu i Usług, Polska Izba Gospodarcza Importerów, Eksporterów i Kooperacji, Wielkopolski Klub Kapitału, Stowarzyszenie Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Większość z nich nie ogranicza działalności do rynku lokalnego i obejmuje swoim zasięgiem obszar województwa wielkopolskiego lub kraju, a niektóre aktywnie uczestniczą we współpracy międzynarodowej.

Poznań charakteryzuje się dużą dostępnością usług bankowych. Na koniec 2014 r. w Poznaniu działało 277 placówek (centrale, oddziały, filie, agencje) należących do 38 banków. Największy udział w sieci placówek bankowych miały 3 banki: PKO Bank Polski SA (11,6%), Bank Zachodni WBK SA (10,8%) oraz Pekao SA (10,8%). Duży udział w rynku pośrednictwa finansowego ma sieć spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK). W Poznaniu działało 7 kas, dysponujących 30 placówkami. Małe i średnie przedsiębiorstwa z Poznania i powiatu poznańskiego mogą korzystać z ułatwionego dostępu do kredytów bankowych za pośrednictwem Poznańskiego Funduszu Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. (spółka Miasta Poznania). Spółka ta jest jednym z najbardziej aktywnych i efektywnych funduszy poręczeń kredytowych w Polsce. W 2014 r. Fundusz udzielił 464 poręczenia na kwotę 63,4 mln zł. W Poznaniu działa także jeden z największych w kraju fundusz poręczeń kredytowych, prowadzony przez Fundusz Promocji Rozwoju Województwa Wielkopolskiego SA (spółka z większościowym udziałem Województwa Wielkopolskiego). Dostęp do środków finansowych, szczególnie na przedsięwzięcia innowacyjne, ułatwiają również fundusze kapitału załączkowego oraz regionalne fundusze pożyczkowe.

W Poznaniu, dzięki sieci placówek towarzystw ubezpieczeniowych lub za pośrednictwem agentów albo brokerów, dostępna jest oferta niemal wszystkich działających w Polsce firm ubezpieczeniowych, które oferowały polisy życiowe oraz majątkowe i osobowe.

Usługi dla biznesu oferują m.in. Międzynarodowe Targi Poznańskie sp. z o.o. (MTP), w których Miasto Poznań jest udziałowcem. W 2014 r. MTP zorganizowały 69 imprez targowych, w których uczestniczyło ponad 11,3 tys. wystawców z 67 krajów świata (o 14,8% więcej niż w 2013 r.)⁵¹. Wśród zorganizowanych imprez targowych szczególnie dużym zainteresowaniem wystawców zarówno krajowych, jak i zagranicznych cieszyły się: ITM Polska, Budma, Taropak, Gardenia i Tour Salon. MTP wynajęły w 2014 r. ogółem ponad 476 tys. m² powierzchni wystawowej (o 45% więcej niż przed rokiem), z tego 331,7 tys. m² w pawilonach i 144,6 tys. m² na terenach otwartych. Największymi imprezami pod względem sprzedanej powierzchni były: Polskie Zboża, Eko Las, Motor Show, Polagra – Premiery Budma. Targi odwiedziło 651,3 tys. osób (o 29% więcej niż w 2013 r.). Najliczniej odwiedzanymi imprezami były: Motor Show (67 tys. zwiedzających); Polagra Tech, Food, Gastro, Smaki Regionów, Invest Hotel, Taropak (52,7 tys.); PGA, Tour Salon, Hobby/Aquazoo, Happy Baby (51 tys.); Polskie Zboża (35,1 tys.); Budma, CBS, Glass, Kominki (34,5 tys.). Według danych Polskiej Izby Przemysłu Targowego w 2014 r. MTP utrzymały czołową pozycję na rynku targowym w Polsce zarówno pod względem wielkości sprzedanej powierzchni wystawienniczej (59,4% udziału w rynku) i liczby wystawców (41,4%), jak i liczby zwiedzających (51,6%). MTP, dysponujące 17 przestrzennymi, klimatyzowanymi pawilonami oraz 79 klimatyzowanymi, doskonale wyposażonymi salami konferencyjnymi, zorganizowały w 2014 r. poprzez Poznań Congress Center⁵² 199 wydarzeń, w których uczestniczyło ponad 500 tys. osób z całego świata.

Szczególnym wydarzeniem w 2014 r. była zorganizowana w Poznaniu II Powszechna Wystawa Krajowa – Konkurencyjna Polska 1989–2014. Impreza zainspirowana była historycznymi jubileuszami, tj. 25. rocznicą pierwszych wolnych wyborów do Sejmu i Senatu, 10. rocznicą wejścia Polski do Unii Europejskiej, 15. rocznicą członkostwa Polski w NATO oraz 85. rocznicą I Powszechnej Wystawy Krajowej na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich.

Wspieranie przedsiębiorczości

Realizowane przez Miasto Poznań formy wspierania przedsiębiorczości skierowane były zarówno do osób rozpoczynających działalność gospodarczą, jak i już funkcjonujących małych i średnich przedsiębiorców. Oferta ta obejmowała świadczenie usług doradczych, szkoleniowych i e-usług, udzielanie kompleksowych informacji, poręczenie kredytów oraz wspieranie projektów innowacyjnych. Miasto Poznań współpracowało w tym zakresie z innymi jednostkami administracji publicznej oraz instytucjami wsparcia i obsługi biznesu. Funkcjonowała również Sieć Wspierania Przedsiębiorczości i Zatrudnienia⁵³, zrzeszająca 26 instytucji otoczenia biznesu, w tym izby gospodarcze, inkubatory i preinkubatory przedsiębiorczości, parki technologiczno-przemysłowe oraz organizacje pozarządowe.

Wsparciem w zakresie rozwijania przedsiębiorczości służył Ośrodek Doradczo-Szkoleniowy Wydziału Działalności Gospodarczej i Rolnictwa Urzędu Miasta Poznania. Ośrodek świadczył bezpłatne usługi informacyjno-doradczo-edukacyjne z zakresu zagadnień związanych z założeniem i prowadzeniem firmy. Pomocy w Ośrodku udzielali m.in. doradca podatkowy, księgowy, specjaliści ds. marketingu, sprzedaży oraz przedstawiciele Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego w Poznaniu. Ze wsparcia Ośrodka skorzystało w 2014 r. łącznie 6,2 tys. osób.

Bezpłatne usługi doradcze i szkoleniowe z zakresu zakładania i prowadzenia firmy, a także w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oferował również Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości⁵⁴. Z jego oferty w 2014 r. skorzystało prawie 4,5 tys. osób.

Działalność informacyjno-doradczą prowadzona była na portalu „Firma” oraz w ramach Internetowej Giełdy Małego Biznesu „MSPe-kontakt”. W 2014 r. serwis „Firma” odwiedziło 242,4 tys. osób, a baza „MSPe-kontakt” obejmowała 1,2 tys. zarejestrowanych stałych użytkowników oraz ponad 600 ofert i zgłoszeń biznesowych. Ponadto funkcjonowała Wielkopolska Platforma Innowacyjna⁵⁵, będąca portalem ułatwiającym współpracę nauki z biznesem. Baza portalu, na który odnotowano 47 tys. wejść, zawierała 528 ofert w języku polskim i 144 oferty w języku angielskim.

W 2014 r. przy Prezydencie Miasta Poznania utworzono zespół roboczy ds. rozwoju gospodarczego, do pracy w którym obok pracowników Urzędu Miasta Poznania, miejskich jednostek organizacyjnych i spółek zaangażowali się również przedsiębiorcy. Podczas spotkań, będących okazją do wymiany doświadczeń oraz opinii w zakresie rozwiązywania problemów mających wpływ na rozwój miasta, poruszono tematy dotyczące gospodarki nieruchomościami oraz zagospodarowania terenów: tzw. Wolnych Torów, „Północno-Zachodniego Klina Zieleni” oraz rzeki Warty.

Działania na rzecz rozwoju Poznania i regionu, poprzez pozyskiwanie inwestorów i wsparcie procesów inwestycyjnych, podejmuje Wielkopolskie Centrum Wspierania Inwestycji sp. z o.o. Jednym z projektów Centrum jest Poznański Park Technologiczno-Przemysłowy. Park przede wszystkim wspiera „młode” przedsiębiorstwa zarówno oferując na preferencyjnych warunkach wynajem nowoczesnych i w pełni wyposażonych powierzchni, jak również świadcząc doradztwo prawne i biznesowe oraz organizując szkolenia, spotkania i konferencje.

Kreowaniu pozytywnego klimatu dla przedsiębiorczości oraz rozwijaniu współpracy gospodarczej w wymiarze lokalnym, regionalnym i międzynarodowym służyła czwarta edycja „Dni Przedsiębiorczości Poznań”, obejmująca: Forum Gospodarcze Metropolii Poznań, Targi Usług dla Biznesu, pierwszą edycję „Startup Poznań” oraz jedenastą edycję konkursu o tytuł „Poznańskiego Lidera

Przedsiębiorczości”. Wspomniane Targi Usług dla Biznesu oraz „Startup Poznań” zgromadziły 80 wystawców, a towarzyszyły im 90 warsztatów i wykładów. Wszystkie imprezy w ramach „Dni Przedsiębiorczości Poznań” odwiedziło łącznie ok. 5 tys. osób. O tytuł „Poznańskiego Lidera Przedsiębiorczości” ubiegało się blisko 100 firm, spośród których wyłoniono w poszczególnych kategoriach następujących „Liderów”: Apollogic sp. z o.o. („Mikroprzedsiębiorca”), Currency One S.A. („Mały Przedsiębiorca”), Polychem Systems sp. z o.o. („Średni Przedsiębiorca”) oraz GLIP sp. z o.o. („Startup”). Przyznano również 16 wyróżnień.

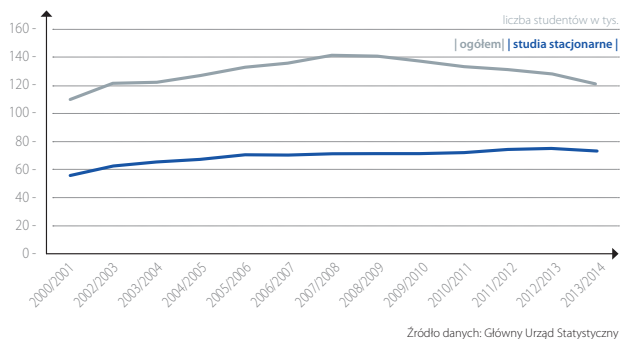
■ Szkolnictwo wyższe, nauka i innowacje

Szkolnictwo wyższe

Poznań od wielu lat jest jednym z najważniejszych ośrodków akademickich i naukowych w kraju. Na 26 uczelniach⁵⁶ studiuje blisko 120 tys. studentów, w tym prawie 2,4 tys. cudzoziemców⁵⁷. Zważywszy na fakt, iż ok. 0,8 tys. osób⁵⁸ przyjeżdża każdego roku akademickiego na wymianę studencką, np. w ramach programu Erasmus, liczba obcokrajowców na poznańskich uczelniach kształtuje się na poziomie ok. 3,5 tys. osób. Wśród zagranicznych studentów najliczniejszą grupę stanowią Ukraińcy (ok. 0,5 tys. osób), w dalszej kolejności Norwegowie oraz Amerykanie (po ponad 0,2 tys. osób)⁵⁹. Z kolei na wymianę studencką najczęściej przyjeżdżają Hiszpanie i Turcy (po ok. 0,2 tys. osób). Największą uczelnią w Poznaniu jest Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, na którym kształci się blisko co trzeci poznański student. Znajdujące się w stolicy Wielkopolski uczelnie zatrudniają ponad 8 tys. nauczycieli akademickich, w tym prawie 1,1 tys. osób posiada tytuł profesora.

Szkoły wyższe, w odpowiedzi na zmieniające się zapotrzebowanie rynku pracy, co roku dokonują zmian w ofercie kształcenia, wprowadzając nowe specjalności i kierunki nauczania. W 2014 r. uruchomiono takie kierunki i specjalności, jak: Zarządzanie Środowiskiem na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza (UAM), Dietetykę na Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego (AWF), Mediaworking w Collegium Da Vinci⁶⁰, Protetykę Słuchu na Uniwersytecie Medycznym im. Karola Marcinkowskiego (UMP) oraz Psychologię w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa. Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu (UAP) poza wprowadzeniem do oferty kierunku Projektowanie Mebli, w roku akademickim 2014/2015 uruchomił także Wydział Animacji oraz otworzył UP Gallery w Berlinie, w której organizowane są m.in. wystawy, warsztaty, rezydencje artystyczne, wizyty studyjne oraz spotkania prezentujące wybrane aspekty sztuki polskiej. Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu (WSB) otrzymała Międzynarodową Akredytację IACBE⁶¹ dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunkach biznesowych (Finanse i Rachunkowość oraz Zarządzanie). WSB jest pierwszą uczelnią w Polsce, która uzyskała akredytację IACBE i drugą w Polsce, która uzyskała międzynarodową akredytację prowadzonych kierunków studiów. Uczelnie poszerzają również swoją ofertę programową w językach obcych. W 2014 r. Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu (UEP) zainaugurował kierunek Finance prowadzony w języku angielskim, a Politechnika Poznańska (PP) specjalność: Mechatronics – Mechatronics Constructions. W efekcie tego oferta kierunków w języku angielskim na wszystkich

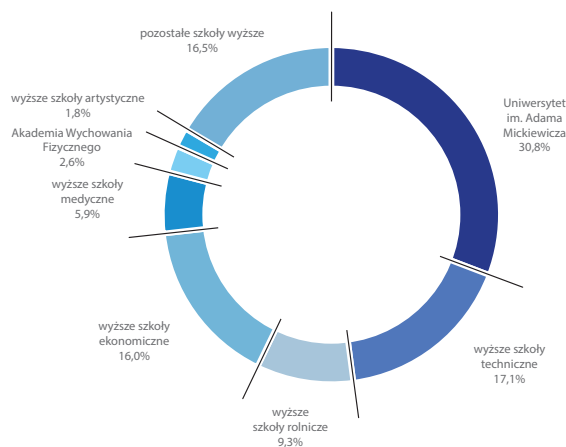
Studenci szkół wyższych w Poznaniu

Studia stacjonarne wybiera ponad 3/4 studentów. Ponad 1/3 kształci się na poziomie magisterskim. Naukę na uczelniach publicznych pobiera ponad 3/4 studentów, a udział ten od kilku lat się zwiększa. W 2013 r. poznańskie szkoły wyższe ukończyło blisko 34 tys. absolwentów, z których ponad 70% uzyskało dyplom uczelni publicznej, a więcej niż połowa ukończyła studia stacjonarne. Co czwarty absolwent ukończył grupę kierunków ekonomia i rachunkowość, blisko co dziesiąty kierunki pedagogiczne i społeczne. Pozytywnym zjawiskiem dla Poznania jest wzrost udziału studentów na kierunkach ścisłych⁶³ w ogólnej liczbie studentów z poziomu 18,8% w 2009 r. do 21,7% w 2013 r. Podobnie wygląda odsetek absolwentów szkół wyższych na kierunkach: matematyczno-statystycznych, informatycznych, architektura i budownictwo, ochrona środowiska, biologicznych, fizycznych, inżynieryjno-technicznych w ogólnej liczbie studentów. W grupie tej nastąpił wzrost

poznańskich uczelniach wzrosła do blisko 50. Najwięcej poznańskich studentów kształci się w grupie kierunków⁶² ekonomia i administracja (20% wszystkich studentów), co dziesiąta osoba studiuje na kierunkach humanistycznych, a co blisko 11 – na kierunkach medycznych, inżynieryjno-technicznych oraz pedagogicznych. Na uczelniach niepublicznych ponad 40% osób wybiera kierunki z grupy ekonomia i administracja. Wśród studentów uczelni publicznych również największym zainteresowaniem cieszy się ekonomia i administracja, którą wybiera ponad 13% osób.

Struktura szkół wyższych wg liczby studentów w roku akademickim 2013/2014 w Poznaniu

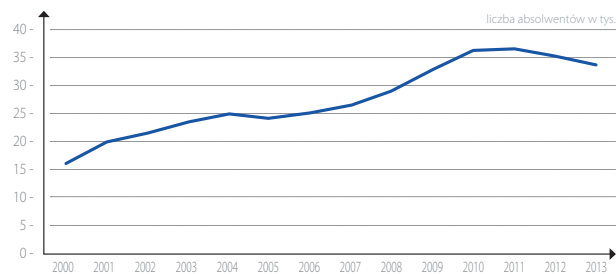
z poziomu 15% w 2009 r. do 19,9% w 2013 r. Studia podyplomowe, które prowadzono na ponad 300 kierunkach, ukończyło ok. 9 tys. osób, a studia podyplomowe typu MBA⁶⁴ – ponad 100 osób. Naukę na studiach doktoranckich, prowadzonych przez 6 uczelni publicznych, kontynuowało ponad 3 tys. osób. Najwięcej doktorantów kształciło się w zakresie nauk ekonomicznych (ponad 21%), humanistycznych (ponad 18%) oraz nauk technicznych (blisko 13%).

Wysoką pozycję Poznania wśród ośrodków akademickich w kraju potwierdzają rankingi szkół wyższych. W klasyfikacji opublikowanej przez dziennik „Rzeczpospolita” i tygodnik „Perspektywy” UAM uplasował się na 3. miejscu w kraju, a czołowe miejsca w swoich kategoriach w skali kraju zajęły: UEP – 2. miejsce

wśród uczelni ekonomicznych, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu (UP) – 2. miejsce w kategorii uczelni rolniczych oraz UMP – 3. miejsce wśród uczelni medycznych. Wśród niepublicznych uczelni magisterskich 15. miejsce zajęła WSB. Według rankingu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, obejmującego rok akademicki 2014/2015, kolejny rok z rzędu PP znalazła się w pierwszej trójce uczelni najczęściej wybieranych przez kandydatów⁶⁵. Wśród aplikujących na studia stacjonarne na uczelniach niepublicznych 10. miejsce zajęła WSB, natomiast wśród kandydatów na studia niestacjonarne na uczelniach niepublicznych WSB zajęła 3. miejsce, a Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu (WSPiA) uplasowała się na 8. miejscu.

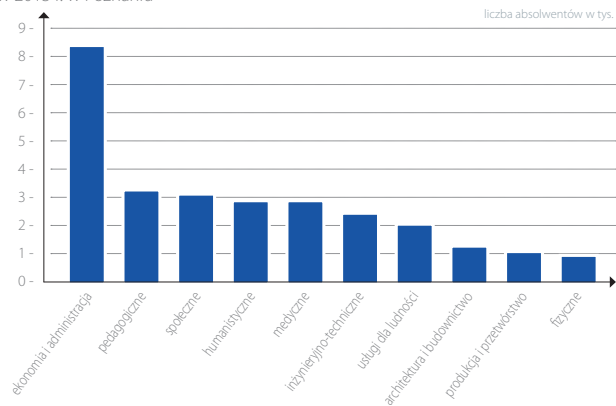
Poznańskie szkoły wyższe kładą niezwykle duży nacisk na rozbudowę bazy naukowo-dydaktycznej. Wśród najważniejszych inwestycji infrastrukturalnych wymienić należy otwarcie na początku 2015 r. Centrum Edukacyjnego Usług Elektronicznych UEP przy ul. Towarowej. W 2014 r. PP oddała do użytkowania Centrum Dydaktyczne Wydziału Technologii Chemicznej przy ul. Berdychowo oraz kontynuowała budowę hali sportowej, której zakończenie zaplanowano w 2015 r. AWF kontynuuje prace związane z budową hali sportowej z pomieszczeniami dydaktycznymi przy ul. Królowej Jadwigi. Dwie duże inwestycje prowadzi również UAP: na dziedzińcu przy Al. Marcinkowskiego 29 powstaje nowy budynek, którego oddanie do użytkowania planowane jest w 2015 r., a przy Al. Marcinkowskiego 28 trwają prace nad renowacją budynku. UP zakończył budowę Kliniki Weterynarii Małych i Dużych Zwierząt. UMP kontynuował rozbudowę m.in. Centrum Biologii Medycznej przy ul. Rokietnickiej i Hospicjum Palium. W trakcie budowy są również Centrum Symulacji Medycznych UMP w Poznaniu oraz Centrum Symulacji Stomatologicznej UMP w Poznaniu. Na terenie Kampusu Morasko UAM zakończył budowę segmentów „A” i „G” Wydziału Chemii, a także kontynuował budowę budynku Wydziału Humanistycznego (Historycznego). W 2014 r. sfinalizowano tworzenie Centrum NanoBioMedycznego⁶⁶, dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Zakończono także budowę Wielkopolskiego Centrum Zaawansowanych Technologii⁶⁷, projektu w całości sfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Dzięki dofinansowaniu unijnemu poznańskie uczelnie realizowały niezwykle interesujące

Absolwenci szkół wyższych w Poznaniu

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Absolwenci szkół wyższych wg najbardziej popularnych kierunków w 2013 r. w Poznaniu

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

projekty, nie tylko infrastrukturalne. UP uzyskał wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na realizację projektu pn. „Nowa żywność bioaktywna o zaprogramowanych właściwościach prozdrowotnych”, którego celem jest opracowanie innowacyjnej technologii produkcji linii produktów spożywczych, ograniczających zachorowalność na choroby cywilizacyjne, w tym na choroby sercowo-naczyniowe, otyłość, cukrzycę i anemię⁶⁸. Z kolei PP realizuje projekt dotyczący opracowania i konstrukcji pierwszego na świecie tomografu do obrazowania stężenia tlenu w organizmach żywych, przy zastosowaniu nowej techniki detekcji RS EPR (Rapid Scan Electron Paramagnetic Resonance).

Akademicki Poznań

Program „Akademicki i naukowy Poznań”, którego celem jest promowanie poznańskiego ośrodka akademickiego w kraju i za granicą, dzięki aktywnej współpracy Miasta Poznania z uczelniami z każdym rokiem przynosi owoce. Oprócz realizacji wspólnych projektów, takich jak tworzenie centrów badań naukowych dla potrzeb analizowania i diagnozowania wybranych aspektów funkcjonowania miasta (Centrum Badania Jakości Życia przy Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, międzyuczelniane Centrum Badań Metropolitalnych, Centrum Dokumentacji Audiowizualnej), w ramach programu „Akademicki i naukowy Poznań” w 2014 r. kontynuowano lub wdrożono nowe inicjatywy skierowane do studentów i naukowców. Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu na zlecenie Miasta Poznania wykonał badanie poznańskiego ośrodka akademickiego, którego celem było przede wszystkim wyjaśnienie zmian zachowań konsumenckich poznańskich studentów oraz dokładniejsze określenie metropolitalnej funkcji ośrodka naukowo-badawczego i akademickiego Poznania. W 2014 r. w ramach współpracy z uczelniami dofinansowano organizację 17 wykładów otwartych⁶⁹ wybitnych naukowców i artystów z całego świata, m.in. z USA, Włoch, Niemiec oraz Francji. Goście wygłosili w Poznaniu wykłady m.in. z takich dziedzin, jak: socjologia, informatyka, neurologia.

Rozpoczęto realizację siódmej edycji programu stypendialnego dla laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych, rozpoczynających studia na poznańskich uczelniach⁷⁰. Rozstrzygnięto jedenastą edycję konkursu „Nagroda Miasta Poznania za wyróżniającą się pracę doktorską” i „Nagroda Miasta Poznania za wyróżniającą się pracę magisterską”⁷¹. Przyznano również coroczne stypendia dla młodych badaczy poznańskiego środowiska naukowego⁷². Kontynuowano także program praktyk i płatnych staży studenckich w Urzędzie Miasta Poznania, projekty wpierające przedsiębiorczość akademicką (Pierwszy krok we własny biznes, Międzyuczelniana Sieć Promotorów Przedsiębiorczości Akademickiej, Wielkopolska Platforma Innowacyjna) oraz współpracę uczelni z inwestorami, będącymi potencjalnymi pracodawcami dla absolwentów poznańskich uczelni.

W 2014 r. podjęto również wiele działań promujących akademicki potencjał Poznania, m.in. kontynuowano projekt pn. „Ambasador Akademickiego Poznania”, przeprowadzono ogólnopolską kampanię reklamową pn. „Poznań zaskakująco przyciągający” oraz w jej ramach konkurs skierowany do maturzystów. Po raz trzeci zorganizowano, jeden z największych w Europie, turniej piłkarski dla studentów zagranicznych pn. „Euroasmus and friends cup 2014”, przygotowano wspólną ekspozycję Miasta Poznania i poznańskich uczelni na Targach Edukacyjnych w Poznaniu, Polskich Targach

Uniwersyteckich organizowanych przez Stowarzyszenie Fahrenheit Center w USA i Kanadzie oraz Targach Edukacyjnych „Master and More” w Berlinie. Wydano kolejną edycję folderu pn. „Przestudiuj Poznań” w polskiej i angielskiej wersji językowej oraz prowadzono studenckie serwisy internetowe w języku polskim i angielskim.

Instytucje naukowe i innowacyjne

Poznań należy do ośrodków o dużym potencjale naukowo-badawczym. Badania naukowe prowadziły nie tylko szkoły wyższe, ale także około 40 placówek naukowo-badawczych, w tym 18 placówek Polskiej Akademii Nauk (PAN) oraz jednostki resortowe, często jedyne w danej branży w skali kraju, uczestniczące w międzynarodowych projektach badawczych. Ich działalność ukierunkowana była na prowadzenie prac badawczych i wdrożeniowych m.in. w takich dziedzinach, jak: chemiczne źródła energii, surowce włókiennicze, aparatura naukowo-badawcza, nowe odmiany roślin uprawnych, budownictwo, strategie logistyczne, kompatybilność elektromagnetyczna. Poznańskie placówki odnosiły sukcesy m.in. w badaniach o charakterze informatycznym, molekularnym, genetycznym, biotechnologicznym, immunologicznym, technologicznym. Placówki te pełniły istotną funkcję proinnowacyjną, a ich liczba, potencjał badawczy oraz jakość prowadzonych badań determinowały poziom zdolności do tworzenia nowych rozwiązań technicznych i technologicznych. W 2013 r. ponad 120 placówek, takich jak: jednostki naukowo-badawcze, szkoły wyższe oraz pozostałe podmioty gospodarcze, które zostały przez Główny Urząd Statystyczny zaliczone do działalności B+R, wydały na działalność badawczo-rozwojową ponad 772 mln zł⁷³, w tym 127 mln zł na prace rozwojowe.

W 2014 r. Miasto Poznań kontynuowało rozbudowę Poznańskiego Parku Technologiczno-Przemysłowego (PPTP), w ramach której zakończono budowę segmentu „B”, będącego drugim z trzech zaplanowanych na terenie Parku nowoczesnych biurowców klasy „A”. Ten 7-kondygnacyjny biurowiec o powierzchni użytkowej 5,5 tys. m² wyposażono w rozbudowaną infrastrukturę teleinformatyczną oraz systemy bezpieczeństwa i monitoringu. Budowa ta była pierwszą w Europie publiczną inwestycją, która powstała dzięki unijnej inicjatywie Jessica. W ramach PPTP powstają 3 powiązane ze sobą strefy: biurowa, inkubacyjna i przemysłowo-produkcyjna. Celem PPTP jest sprzyjanie efektywnemu transferowi innowacji i technologii do gospodarki przez budowanie więzi kooperacyjnych (klastrow) pomiędzy firmami, lokatorami PPTP a sektorem naukowo-badawczym i działającymi parkami naukowymi oraz centrami zaawansowanych technologii.

W Poznańskim Parku Naukowo-Technologicznym (PPNT) działającym przy Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza, oficjalnie otwarto największy kompleks laboratoryjny w Poznaniu – Zespół Inkubatorów Wysokich Technologii, w tym Laboratorium Wysokich Ciśnień, wykorzystujące niekonwencjonalne właściwości sprężonego dwutlenku węgla. PPNT realizuje także projekt pn. „Laboratorium Wyobraźni”, który ma być wielkopolską mini wersją warszawskiego Centrum Nauki Kopernik. Laboratorium w najbliższym czasie ma zaprosić do zabawy i eksperymentowania najmłodszych mieszkańców Poznania.

Na Morasku funkcjonuje Centrum NanoBioMedyczne, będące wspólnym przedsięwzięciem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Politechniki Poznańskiej, Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego oraz Uniwersytetu Przyrodniczego. Centrum współpracuje z Instytutem

Fizyki Molekularnej w Poznaniu. Jest to obecnie najnowocześniejsza placówka tego typu w Polsce. Centrum zajmuje się strukturami nanometrycznymi, które pomogą tworzyć nowe leki, urządzenia elektroniczne czy materiały. Jednostka ma służyć głównie studentom studiów magisterskich i doktoranckich, gdyż podstawowym jej zadaniem jest kształcenie kadr w zakresie nowoczesnych technologii.

Na terenie Kampusu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza na Morasku zakończono budowę Wielkopolskiego Centrum Zaawansowanych Technologii. Inwestycja jest wspólną inicjatywą 5 poznańskich uczelni: Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Uniwersytetu Ekonomicznego, Uniwersytetu Przyrodniczego, Uniwersytetu Medycznego, Politechniki Poznańskiej oraz Polskiej Akademii Nauk, Instytutu Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich, Poznańskiego Parku Naukowo-Technologicznego. Celem przedsięwzięcia, koordynowanego przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, jest stworzenie multidyscyplinarnego ośrodka badawczo-technologicznego, który skupiałby w jednym miejscu najlepszych specjalistów z nauk technicznych, ścisłych oraz przyrodniczych.

W działania proinnowacyjne włącza się także sektor niepubliczny. Od 2006 r. w Złotnikach rozwija swoją działalność Nickel Technology Park Poznań (wraz z Centrum Biotechnologii), który w 2015 r. ma powiększyć się o Centrum Usług Biznesowych. Nickel Technology Park Poznań był pierwszym w Polsce niepublicznym parkiem technologicznym. W podpoznańskiej Dąbrowie funkcjonuje Eureka Technology Park, a w Wysogotowie w 2014 r. wybudowano Park Technologiczny INEA PARK wraz z jednym z największych w Wielkopolsce nowoczesnym Data Center. Z kolei przy ul. Dąbrowskiego w tym samym roku zakończono budowę Centrum Zaawansowanych Technologii Nobel Tower z inkubatorem przedsiębiorczości, którego inwestorem jest prywatna spółka non-profit. Przy ul. Obornickiej w 2014 r. powstał także Inkubator Biznes i Nauka, którego celem jest zapewnienie infrastruktury dla firm działających na styku nauki i biznesu.

Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe, funkcjonujące przy Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN, kontynuuje budowę Centrum Badawczego Polskiego Internetu Optycznego, które będzie stanowiło bazę dla rozwoju badań i wdrożeń w zakresie e-infrastruktury, technologii informacyjno-komunikacyjnych i ich zastosowań. Poznańska Akademia Wychowania Fizycznego wzbogaciła się o Laboratorium Analizy Ruchu Człowieka. Jest to obecnie jedyne w Polsce miejsce, w którym można przeprowadzić wielostronne, specjalistyczne badania dla sportowców.

W Poznaniu rozwijają się firmy w sektorach kreatywnych obejmujące, oprócz szkół wyższych i jednostek naukowo-badawczych, technologie informatyczne, usługi w zakresie architektury, sztuki i mediów, rzemiosło, usługi finansowe, biznesowe i prawne. Miasto Poznań wspiera rozwój designu. W stolicy Wielkopolski od 2011 r. działają pierwsze w Polsce centrum designu i kreatywności Concordia Design⁷⁴ oraz międzynarodowa wyższa szkoła projektowania School of Form⁷⁵. Corocznie w Poznaniu odbywają się tematyczne konferencje i warsztaty.

Osiągnięcia poznańskich naukowców

W 2014 r. poznańskie placówki badawcze i rozwojowe osiągnęły wiele sukcesów naukowych. Zespół naukowców z Politechniki Poznańskiej skonstruował prototyp tomografu do szybkiego i precyzyjnego wykrywania zmian nowotworowych. Tomograf otrzymał złoty medal oraz wyróżnienie na

genewskiej wystawie wynalazczości. Poznańska firma Game Technologies S.A. otrzymała prestiżową, złotą nagrodę iF Produkt Design 2014 za elektroniczną kostkę do gry „Dice+”, która dzięki technologii bezprzewodowej łączy się z tabletem czy smartfonem. Jest to pierwsze polskie urządzenie, które znalazło się w sprzedaży w sklepach sieci Apple. Ponadto firma Samsung dołącza tę kostkę do niektórych swoich wyrobów.

Instytut Metali Nieżelaznych wykonał prototypy dwóch typów nowatorskich baterii termicznych, możliwych do wykorzystania w wyrobach przemysłu lotniczego. Instytut Pojazdów Szynowych pracuje nad projektem lokomotywy manewrowej z hybrydowym układem napędowym. Naukowcy z Instytutu Genetyki Człowieka jako jedyni w Polsce zajmują się hodowlą komórek macierzystych, które regenerują niewydolne zwieracze mięśnia sercowego. W Instytucie Chemii Bioorganicznej otrzymano nowe nukleotydowe pochodne o aktywności antywirusowej. Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego opracował technologię produkcji beztłuszczowego makaronu instant. Badacze z Instytutu Dendrologii PAN opublikowali w prestiżowym czasopiśmie „Nature” wyniki prac nad cechami gatunkowymi roślin okrytonasiennych, umożliwiającymi im przetrwanie w różnych regionach klimatycznych, w tym również w warunkach zimowych. Poznańscy archeolodzy z Muzeum Archeologicznego prowadzili badania osady i cmentarzyska z okresu predynastycznego i wczesnodynastycznego w Egipcie, a także brali udział w badaniach w Sudanie, Grecji oraz na Węgrzech.

Instytut Technologii Drewna otrzymał na targach Brussels Eureka w Belgii złoty medal z wyróżnieniem za opracowanie ekologicznego nankokompozytu lignocelulozowego dla budownictwa i meblarstwa. Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych we współpracy z Hydromega sp. z o.o. z Gdyni, wdrożył na skalę przemysłową „Modułowy multiplatformowy system przechowywania pojazdów samochodowych w miastach”. System ten otrzymał złoty medal z wyróżnieniem na Międzynarodowej Warszawskiej Wystawie IWIS 2014. Z kolei opracowane w tym samym Instytucie rozwiązanie pn. „Technologia i nowej generacji wielomodułowa samobieżna maszyna do ochrony obszarów wodno-błotnych” zdobyła złote medale na Międzynarodowej Wystawie Wynalazków SIIF 2014 w Seulu oraz na Międzynarodowym Salonie Wynalazków i Innowacyjnych Technologii „Archimedes 2014” w Moskwie. Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich opatentował nowy rodzaj opatrunku wytwarzanego z naturalnych włókien lękowych lnu i konopi.

Pierwszego przeszczepu płuca w Wielkopolsce dokonał zespół lekarzy z Wielkopolskiego Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii pod kierownictwem profesora Wojciecha Dyszkiewicza. Doktor Elżbieta Skorupska z Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego opracowała eksperymentalną, nagradzaną na targach wynalazczości metodę trwałego usuwania bólu, polegającą na nakłuwaniu wytypowanych obszarów mięśni. W Klinice Hematologii i Transplantacji Szpiku Szpitala Klinicznego Przemienienia Pańskiego przeprowadzono pierwszą w Polsce transplantację szpiku od spokrewnionego dawcy, który posiada tylko połowiczną zgodność tkankową z biorcą. Lekarze z Wielkopolskiego Centrum Onkologii po raz pierwszy w Polsce zastosowali nowoczesną metodę termoablacji przerzutów w wątrobie.

Poznańska spółka Omni 3D sp. z o.o. oraz Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych znaleźli się w gronie laureatów konkursu „i-Wielkopolska – Innowacyjni dla Wielkopolski”, zorganizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego. Spółkę Omni 3D nagrodzono w kategorii

„Mikro Przyszłości” za opracowanie i wdrożenie na rynek nowego modułu drukarki przestrzennej, Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych został laureatem w kategorii „Innowacyjna Inwencja” za projekt pn. „Nowa generacja urządzeń do schładzania mas cukierniczych”.

W konkursie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na Krajowe Naukowe Ośrodki Wiodące (KNOW) Poznańskie Konsorcjum RNA uzyskało status KNOW w dziedzinie nauk biologicznych. Poznańskie Konsorcjum RNA, utworzone przez Instytut Chemii Bioorganicznej PAN oraz Wydział Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, będzie się zajmować badaniami kwasów nukleinowych, w tym sposobami zapisania w nich informacji o organizmach. Poznański Park Naukowo-Technologiczny Fundacji UAM wsparł finansowo 13 spółek (tzw. start-upy) z 3 branż (ICT, biochemia i biotechnologia) na kwotę blisko 8 mln zł, które Park pozyskał z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Spółki te posiadają pomysł na nowatorskie technologie i rozwiązania, które mogą zostać wykorzystane w praktyce.

Profesor Tomasz Goslar z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza otrzymał Nagrodę Fundacji na rzecz Nauki Polskiej (tzw. Polskiego Nobla). Nagroda została przyznana w obszarze nauk o życiu i o Ziemi, za kluczowy dla współczesnych badań klimatycznych wkład w ustalenie chronologii zmian stężenia izotopu węgla C14 w atmosferze podczas ostatniego zlodowacenia. Laureat jest uznanym na świecie ekspertem w dziedzinie badań najmłodszego czwartorzędu.

W piętnastej edycji rankingu najszybciej rozwijających się firm technologicznie innowacyjnych w Europie Środkowej znalazły się 4 spółki z Poznania. W głównej kategorii „Technology Fast 50” najwyższe 5. miejsce zajęła poznańska firma Netguru sp. z o.o., zajmująca się aplikacjami internetowymi. Pozostałe poznańskie firmy ujęte w rankingu to: Goclever sp. z o.o. zajmująca się elektroniką użytkową (17. miejsce), Insys K. Bartkowski, P. Czekala sp. z o.o. dostarczający rozwiązania integrujące systemy video on-line (49. miejsce) oraz w podkategorii „Rusing Stars” 10. miejsce zajęła spółka Currency One SA – największa firma na polskim rynku wymiany walut on-line.

W trakcie odbywającej się w Helsinkach konferencji pn. „Asteroids, Comets, Meteors 2014”, 3 planetoidy nazwano nazwiskami poznańskich astronomów, którzy zajmują się planetologią. Uhonorowani zostali doktor Dagmara Oszkiewicz oraz profesor Tadeusz Jopek, którzy pracują na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza oraz doktor Regina Rudawska związana obecnie z Uniwersytetem Komeńskiego w Bratysławie. Planetoidy nazwane na cześć poznańskich naukowców znajdują się pomiędzy orbitami Marsa a Jowisza i mają rozmiary kilku kilometrów.

Poznańskie środowisko naukowo-badawcze wdraża nowe inter- i multidyscyplinarne rozwiązania organizacyjne, np. centra doskonałości, centra zaawansowanych technologii, platformy technologiczne. Uczestniczy także w realizacji krajowych i międzynarodowych projektów badawczych z zakresu biologii, ochrony środowiska, logistyki, biotechnologii, bioinżynierii, badań kosmicznych, archeologii, technologii informacyjnych i nanotechnologii. Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe koordynuje europejsko-japoński projekt pn. „FELIX”, którego celem jest utworzenie wspólnych ram dla eksperymentalnych badań nad „Internetem Przyszłości”. Instytut Fizyki Molekularnej PAN uczestniczy w polsko-szwajcarskim projekcie badawczym pn. „NANOSPIN”, dotyczącym nanoukładów elektroniki spinowej wykorzystujących transfer spinowego momentu pędu. Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych jest członkiem Europejskiej Sieci Laboratoriów Badawczych Maszyn Rolniczych (ENTAM). Instytut Logistyki i Magazynowania (ILiM) brał udział w projekcie

pn. „EMPIRIC”, dotyczącym problematyki wzrostu znaczenia korytarza transportowego łączącego Adriatyk z Morzem Bałtyckim. ILiM jest także członkiem European EPC Lab Network, czyli sieci 10 europejskich laboratoriów współpracujących przy rozwoju i wdrażaniu rozwiązań związanych z elektronicznym kodem produktu. Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego brał udział w unijnym projekcie pn. „STAR-FLOOD”, mającym za zadanie wzmocnienie i przebudowę europejskich praktyk ryzyka powodziowego. Instytut Obróbki Plastycznej opatentował sposób wytwarzania smarów nanokompozytowych, grafenopodobnych. Instytut Obróbki Plastycznej jest także koordynatorem Polskiego Klastra Innowacyjnych Technologii Kuźniczych HEFAJSTOS. Centrum Badań Kosmicznych brało udział w unijnym projekcie wsparcia systemu czasu „GALILEO” dla ruchu pojazdów. Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich uczestniczył w pracach Międzynarodowej Sieci Badawczej ds. Lnu, Konopi i Innych Roślin Włóknistych.

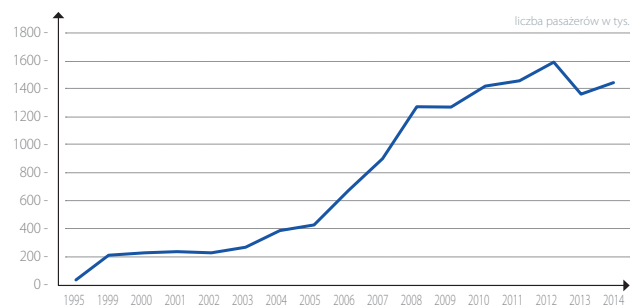
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego realizował projekt pn. „Wsparcie współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw w Wielkopolsce”, w ramach którego w 2014 r. organizowano m.in. staże dla naukowców w przedsiębiorstwach IT oraz staże dla pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych. Adresatami projektu byli pracownicy naukowcy, dydaktyczni i naukowo-dydaktyczni wielkopolskich jednostek naukowych i wielkopolscy przedsiębiorcy. Celem przedsięwzięcia jest wsparcie transferu wiedzy w środowisku nauki i biznesu poprzez organizację staży i wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw.

W ramach Programu Wspierania Projektów Innowacyjnych, realizowanego przez Urząd Miasta Poznania, funkcjonuje Wielkopolska Platforma Innowacyjna (WPI) – portal stanowiący platformę wymiany wiedzy i informacji pomiędzy nauką i biznesem (www.wpi.poznan.pl). Jednym z elementów WPI jest Baza Ofert, którą stanowi zbiór zaproszeń skierowanych do podmiotów zewnętrznych, w tym głównie przedsiębiorców, do podjęcia współpracy z jednostką badawczo-naukową.

■ Transport

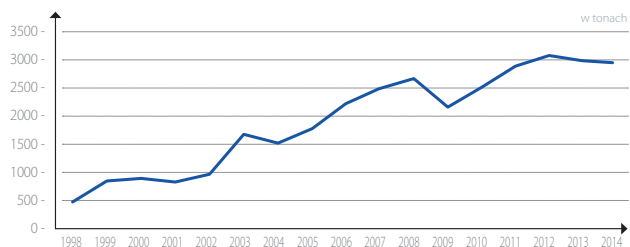
Poprzez system międzynarodowych dróg kołowych, linii kolejowych oraz dróg żeglownych Poznań jest częścią europejskiej przestrzeni transportowej. W mieście krzyżują się ważne szlaki komunikacyjne z zachodu na wschód i z północy na południe, w tym należące do europejskiej sieci transportu lądowego, paneuropejskie korytarze transportowe: nr II (Paryż–Berlin–Poznań–Warszawa–Mińsk–Moskwa) i odgałęzienie korytarza nr VI A (Grudziądz–Świecie–Gniezno–Poznań), biegnącego od Gdańska do Zwardonia (granica polsko-słowacka). Ważne znaczenie tranzytowe mają międzynarodowe linie kolejowe E20 (Bruksela–Berlin–Poznań–Warszawa–Terespol) oraz

Ruch pasażerski w Porcie Lotniczym Poznań – Ławica

Źródło danych: Port Lotniczy Poznań – Ławica

Przewozy cargo w Porcie Lotniczym Poznań – Ławica

Źródło danych: Port Lotniczy Poznań – Ławica

będzie prowadzić do granicy polsko-białoruskiej w Terespolu. Zakończenie budowy Zachodniej Obwodnicy Poznania⁷⁷ w ciągu drogi ekspresowej S11 wraz z węzłem autostradowym Poznań Zachód oraz Wschodniej Obwodnicy Poznania w ciągu drogi ekspresowej S5 wraz z węzłem autostradowym Poznań Wschód, wyprowadziło poza miasto część ruchu tranzytowego, szczególnie samochodów ciężarowych, oraz skróciło czas przejazdu przez Poznań.

Transport międzynarodowy zapewniają regularne połączenia lotnicze z Portu Lotniczego Poznań – Ławica, należące do Transeuropejskiej Sieci Transportowej. Lotnisko w 2014 r. obsłużyło ponad 1,4 mln pasażerów, tj. o 6,7% więcej niż rok wcześniej. Poznański port tygodniowo zapewniał do 130 regularnych połączeń lotniczych (w tym 108 międzynarodowych). Oferta lotniska obejmowała 1 połączenie krajowe i 24 połączenia zagraniczne, m.in. z Barceloną, Bristolem, Dublinem, Doncaster, Dusseldorfem, Edynburgiem, Eindhoven, Frankfurt nad Menem, Glasgow, Kopenhagą, Liverpooliem, Londynem, Mediolanem, Monachium, Oslo, Paryżem, Rzymem i Sztokholmem, a także połączenia czarterowe, głównie w rejony Morza Śródziemnego i Afryki. Na lotnisku odprawiono ogółem 21 tys. samolotów, w tym w ruchu: rejsowym – 11,7 tys., General Aviation – 6,4 tys. oraz czarterowym – 2,9 tys. W 2014 r. podjęto działania w kierunku zwiększenia przepustowości poznańskiego portu oraz poprawy jakości obsługi pasażerów⁷⁸. Zrealizowane w latach 2011–2014 inwestycje przekształciły poznańskie lotnisko w nowoczesny port na skalę europejską. Poznańskie lotnisko posiada nowoczesną infrastrukturę lotniczą i lotniskową, m.in. 2 terminale pasażerskie, terminal cargo, równoległe drogi kołowania i rozbudowane płyty postojowe, powstającą wieżę kontroli ruchu lotniczego⁷⁹ z ośrodkiem radiokomunikacyjnym, a także pierwsze poza USA Europejskie Centrum Symulatorowe Cirrus, które kształci pilotów z całej Europy.

W Poznaniu funkcjonuje wojskowe lotnisko Krzesiny, wchodzące w skład struktury NATO. Na lotnisku stacjonują 31. Baza Lotnictwa Taktycznego i 3. Eskadra Lotnictwa Taktycznego, dysponujące samolotami wielozadaniowymi F-16.

Dostępność transportową Poznania zapewnia także Poznański Węzeł Kolejowy, obejmujący 8 linii (nr 3 Warszawa Zachodnia–Poznań Główny–Kunowice–granica państwa; nr 271 Wrocław Główny–Poznań Główny; nr 272 Kluczbork–Poznań Główny; nr 351 Poznań Główny–Szczecin Główny; nr 353 Poznań Wschód–Skandawa–granica państwa; nr 354 Poznań Główny–Piła Główna; nr 356 Poznań

E59 (Świnoujście–Poznań–Wrocław–Ostrawa), spełniające standardy europejskie. W europejski system śródlądowych dróg wodnych poprzez międzynarodową drogę E70 jest włączony odcinek rzeki Warty, tworzący „Wielką Pętlę Wielkopolski”.

Poznań stanowi ważny węzeł 7 dróg⁷⁶ o znaczeniu międzynarodowym i międzyregionalnym. Przez Poznań przebiega także odcinek autostrady A2 z Konotopy (koło Warszawy) do Świecka (z 26-kilometrową obwodnicą autostradową w południowej części miasta), która docelowo

Wschód–Bydgoszcz Główna; nr 357 Sulechów–Luboń koło Poznania), w tym 5 linii o znaczeniu państwowym (nr: 3, 271, 272, 351, 353)⁸⁰. W Poznaniu krzyżują się 2 ważne korytarze transportowe, tj. równoleżnikowy E20 oraz południkowy E59. Odcinek linii kolejowej nr 3 przebiegający przez Poznań jest częścią międzynarodowej linii kolejowej E20. Natomiast linie nr 271 i 351 są częścią korytarza E59. Poznański Węzeł Kolejowy obejmuje 25 stacji i przystanków kolejowych⁸¹. Układ linii podstawowych węzła uzupełniany jest przez linie obwodowe, po których jeżdżą głównie pociągi towarowe, oraz łącznice umożliwiające swobodny ruch pociągów w wielu kierunkach z pominięciem stacji Poznań Główny. Ruch kolejowy jest zarządzany elektronicznie w całości przez Lokalne Centrum Sterowania⁸². Przewozy kolejowe świadczy przede wszystkim 3 przewoźników, tj. PKP Intercity SA, Przewozy Regionalne sp. z o.o., Koleje Wielkopolskie sp. z o.o.⁸³. Województwo Wielkopolskie kupiło 22 niskopodłogowe, elektryczne pociągi⁸⁴, które obsługują blisko połowę regionalnych połączeń, z kolei wspólnie z województwami lubuskim i zachodniopomorskim kupiło 17 nowych, elektrycznych zespołów trakcyjnych do obsługi połączeń międzywojewódzkich⁸⁵. W ramach modernizacji taboru kolejowego spółka PKP Intercity kupiła 25 nowych wagonów pasażerskich⁸⁶, z których od 2014 r. korzystają podróżni w pociągach Tanich Linii Kolejowych, kursujących na trasie Wrocław–Poznań–Bydgoszcz–Gdynia. Ponadto spółka PKP Intercity zleciła modernizację 68 wagonów⁸⁷ kursujących na trasie Przemyśl–Kraków–Wrocław–Poznań–Szczecin. PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. ze środków unijnych realizują w Wielkopolsce liczne inwestycje kolejowe, m.in. modernizację linii kolejowych E59 i E20.

Pasażerowie komunikacji kolejowej i autobusowej są obsługiwani w Zintegrowanym Centrum Komunikacyjnym⁸⁸. Centrum obejmuje nowe dworce kolejowy i autobusowy oraz część biurowo-handlowo-rozrywkową Poznań City Center.

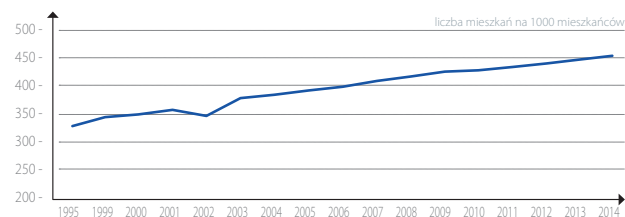
W Poznaniu znajduje się jedna z największych towarowych stacji kolejowych w Polsce – Poznań–Franowo z nowoczesnym terminalem intermodalnym⁸⁹, który jest częścią przyszłego Intermodalnego Centrum Logistycznego. Obiekt, przystosowany do obsługi ładunków kontenerowych przewożonych transportem kombinowanym (m.in. kolejowym i drogowym), obsługuje do 26 tys. kontenerów rocznie. W 2015 r. planowana jest dalsza rozbudowa terminala⁹⁰.

■ Mieszkalnictwo

Warunki mieszkaniowe

W 2014 r. tereny zabudowy mieszkaniowej w Poznaniu zajmowały obszar 3,3 tys. ha, czyli 12,8% ogólnej powierzchni miasta. Zlokalizowanych było na nich 46,3 tys. budynków, głównie średniowysokich (liczących od 3 do 5 kondygnacji), w których znajdowało się 46,2% ogólnej powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych.

Zasoby mieszkaniowe w Poznaniu

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Pozostałe 29,8% powierzchni mieszkaniowej znajdowało się w budynkach wysokich (liczących powyżej 5 kondygnacji), a 24% – w niskich budynkach jednorodzinnych.

Na koniec 2014 r. w Poznaniu było 247,8 tys. mieszkań o łącznej powierzchni 16 mln m². Większość mieszkań, tj. 63,8% należała do osób fizycznych (w tym ok. 10% znajdowało się w budynkach spółdzielczych jako odrębna własność i ok. 6% – w budynkach wspólnot mieszkaniowych), następnie udział mieszkań spółdzielczych wyniósł 28,5%, a mieszkań komunalnych – 5,2%. Na pozostałe 2,5% złożyły się mieszkania społeczno-czynszowe Poznańskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego, mieszkania zakładowe i Skarbu Państwa oraz będące własnością lub współwłasnością innych podmiotów. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania, w którym mieszkali średnio 2,2 osoby, wynosiła 64,7 m². Większość mieszkań posiadała wodę bieżącą (99,7%), ciepłą wodę bieżącą (91,8%), centralne ogrzewanie (85,4%) oraz gaz sieciowy (83%). Ponad połowa mieszkań (61,6%) powstała po 1970 r., w tym 31,3% wybudowano w latach 1989–2014.

W 2014 r. oddano do użytkowania 3,6 tys. nowych mieszkań. W ciągu roku rozpoczęto budowę 3,8 tys. mieszkań, a dla kolejnych 3,7 tys. wydano decyzje o pozwoleniu na budowę. Inwestycje mieszkaniowe w Poznaniu prowadzą głównie deweloperzy oraz inwestorzy indywidualni.

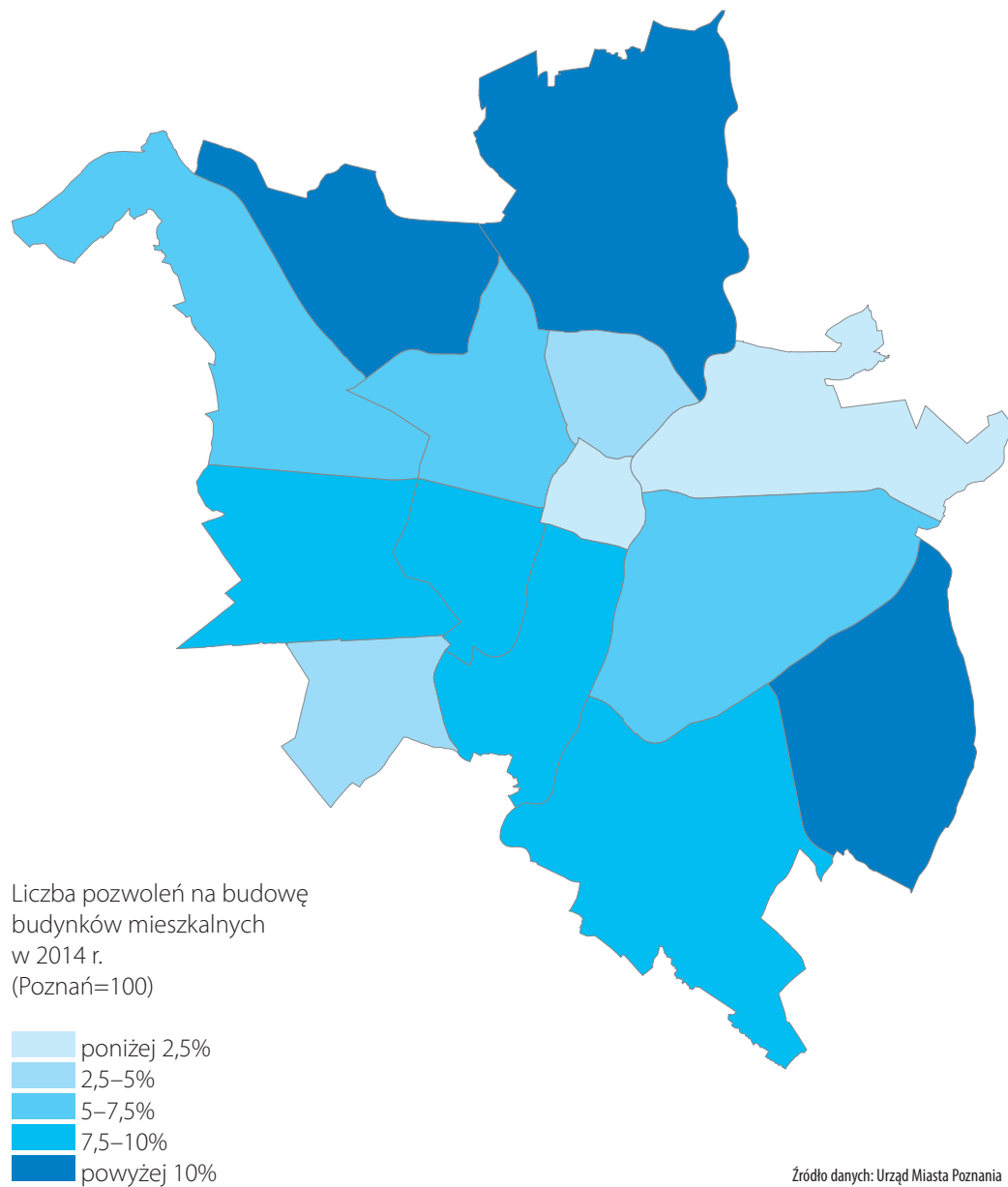
Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych

Na koniec 2014 r. w Poznaniu znajdowało się 12,8 tys. komunalnych lokali mieszkalnych, z tego 7,2 tys. mieściło się w budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem Miasta Poznania, a 5,6 tys. lokali w budynkach wyłącznie komunalnych. W ciągu roku sprzedano 232 lokale mieszkalne, w tym 223 w trybie bezprzetargowym, oraz zasiedlono 105 mieszkań komunalnych przy ul. Podolańskiej (oddanych do użytku w 2013 r. w ramach programu „Zbuduj–Zamień–Zaoszczędź”). Budowa tego osiedla znalazła się w gronie laureatów konkursu Top Inwestycje Komunalne 2014.

Głównym źródłem utrzymania zasobów były dochody z opłat wnoszonych za używanie lokalu mieszkalnego. Miesięczny czynsz w lokalach komunalnych w 2014 r. wynosił od 4,90 zł za m² do 9,70 zł za m², w rezultacie czego średnia stawka kształtując się na poziomie 7,37 zł za m², stanowiła ok. 30–35% opłat za czynsz w mieszkaniach wynajmowanych na wolnym rynku. Wysokość czynszu ustalano z uwzględnieniem czynników podwyższających i obniżających wartość użytkową lokalu. Pomimo niższych stawek czynszu w zasobach komunalnych w stosunku do cen rynkowych, na koniec 2014 r. z opłatami za lokalne mieszkalne zalegało 9,3 tys. najemców, a łączna kwota skumulowanych zaległości wynosiła 119,1 mln zł. Miasto Poznań w ramach istniejących możliwości prawnych i finansowych wspierało osoby o niskich dochodach. W 2014 r. mieszkańcom spełniającym wymagane kryteria⁹¹ wypłacono 63,3 tys. dodatków ustawowych na kwotę 18,8 mln zł (w tym najemcom mieszkań komunalnych – 17,8 tys. dodatków na kwotę 5,3 mln zł) oraz 569 dodatków specjalnych w kwocie 271,6 tys. zł (w tym najemcom mieszkań komunalnych – 295 dodatków na kwotę 112,7 tys. zł). Dodatki otrzymywali przede wszystkim mieszkańcy i najemcy lokali prywatnych (49,4% łącznej kwoty wypłaconych dodatków), najemcy lokali komunalnych (28,2%) oraz mieszkańcy lokali spółdzielczych (21,8%). Pomoc w formie dodatków ustawowych zwiększyła się w porównaniu do roku poprzedniego o 4,6%.

Ruch budowlany w Poznaniu

Źródło danych: Urząd Miasta Poznania

Osoby i rodziny o niskich dochodach w 2014 r. złożyły 835 wniosków o udzielenie pomocy mieszkaniowej. Pomoc mieszkaniowa była kierowana przede wszystkim do rodzin, które nabyły prawo do ubiegania się o najem lokalu mieszkalnego, socjalnego lub zamiennego oraz tymczasowego pomieszczenia na podstawie orzeczenia sądowego. W ramach tzw. listy realizacyjnej w 2014 r. pomoc taką uzyskało 87 osób i rodzin, w tym zawarto 59 umów najmu lokalu mieszkalnego i 28 umów najmu lokalu socjalnego. Zawarto także 27 umów na lokale zamienne oraz wskazano 232 pomieszczenia tymczasowe. Drugą grupę potrzeb mieszkaniowych, do których zaspokojenia zobligowane jest Miasto Poznań, stanowią zobowiązania wynikające z wyroków eksmisyjnych orzeczonych przez sądy. Do realizacji pozostawało 2,4 tys. orzeczeń eksmisyjnych. Niedostarczenie z tego tytułu lokalu socjalnego skutkowało wypłaceniem w 2014 r. właścicielom mieszkań, którzy posiadali taki wyrok dla swojego najemcy, odszkodowania w łącznej kwocie 9,1 mln zł.

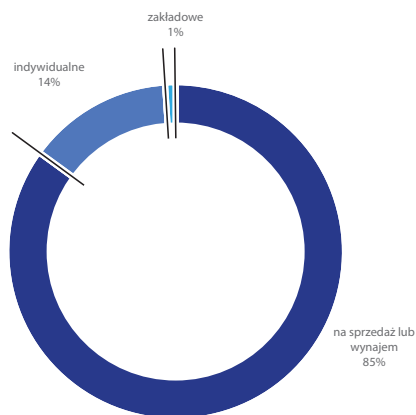
Miasto Poznań prowadzi programy mieszkaniowe skierowane do wszystkich zainteresowanych osób lub dedykowane konkretnej grupie odbiorców. Organizowane były aukcje, podczas których licytowano najem dużych (ponad 80 m²) mieszkań komunalnych⁹². Z myślą o seniorach realizowany jest program pn. „Mieszkanie dla Seniora”, w ramach którego osoby starsze mogą zamieszkać w mieszkaniach zlokalizowanych przy ulicach Grabowej i Drewłańskiej. W 2014 r. mieszkania przydzielono 7 osobom⁹³, rozdysponowując tym samym wszystkie wolne lokale. Do pracujących w Poznaniu absolwentów szkół wyższych skierowany jest program pn. „Mieszkanie dla Absolwenta”, w ramach którego przy ul. Palacza powstaje kompleks budynków ze 143 mieszkaniami. Na 332 osoby chcące skorzystać z tego programu, kryteria spełniło 279 osób⁹⁴. Kolejnym projektem Miasta Poznania jest program sprzedaży na wolnym rynku działek komunalnych i Skarbu Państwa przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne⁹⁵. Osoby zainteresowane mogą także korzystać z usług Biura Zamiany Mieszkań, działającego przy Zarządzie Komunalnych Zasobów Lokalowych sp. z o.o. Spełniając wymogi przepisów prawnych⁹⁶ oraz podejmując działania na rzecz zaspokojenia po-

trzeb mieszkaniowych mieszkańców, przyjęto w 2014 r. program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Poznania na lata 2014–2018⁹⁷. W programie wskazano najważniejsze kierunki gospodarowania miejskim zasobem komunalnym, jak również najważniejsze cele w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców w najbliższych latach.

Ruch i nadzór budowlany

W 2014 r. w Poznaniu wydano 1,2 tys. decyzji o warunkach zabudowy (o ok. 3% mniej niż w 2013 r.), 183 decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego (porównywalnie z 2013 r.) oraz 3 tys. decyzji o pozwoleniu na budowę

Efekty budownictwa mieszkaniowego w 2014 r. w Poznaniu

Źródło danych: Urząd Statystyczny w Poznaniu

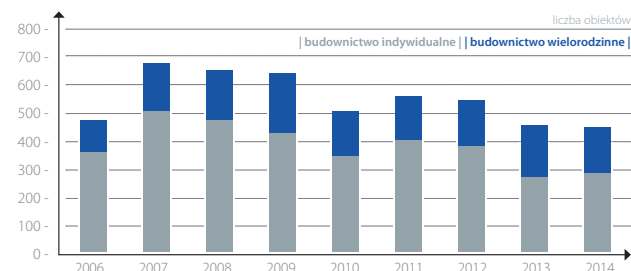
(o 6,1% więcej niż w 2013 r.). W strukturze wydanych decyzji o warunkach zabudowy, które są etapem wstępnym przygotowania procesu inwestycyjnego, przeważały ustalenia dla budynków mieszkalnych (59%), zaś na etapie rozpoczęcia robót, którym są pozwolenia na budowę, najczęściej decyzji dotyczyło urządzeń inżynierskich (48%). W ciągu roku zgłoszono rozpoczęcie budowy 287 budynków jednorodzinnych, 63 budynków wielorodzinnych (z planowaną liczbą 3,5 tys. mieszkań) oraz 97 budynków niemieszkalnych. Wydano 668 pozwoleń na użytkowanie obiektów, w tym 281 decyzji dotyczących pozwoleń na użytkowanie nowych obiektów, 736 zaświadczeń o zakończeniu budowy lub robót budowlanych oraz przyjęto 1,9 tys. zawiadomień o zakończeniu budowy. Najwięcej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie obiektów odnosiło się do budynków mieszkalnych: jednorodzinnych – 105 oraz wielorodzinnych – 51⁹⁸. W przypadkach niewymagających decyzji pozwolenia na budowę wpłynęły zawiadomienia o zakończeniu budowy 295 budynków jednorodzinnych i 1,6 tys. instalacji wewnętrznych i urządzeń inżynierskich. Udzielono także ponad 14 tys. bezpłatnych porad prawnych w zakresie przebiegu procesu budowlanego. W celu zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników obiektów budowlanych oraz zapewnienia porządku budowlanego i przestrzennego przeprowadzono 1,3 tys. kontroli stanów technicznych istniejących obiektów i poprawności prowadzonych robót, w tym kontrole problemowe w obszarze Starego Rynku i okolicznych ulic oraz obiektów małej architektury znajdujących się na placach zabaw, wielorodzinnych budynków mieszkalnych (w tym najstarszych kamienic) oraz obiektów wielkopowierzchniowych. Wyniki kontroli obiektów budowlanych znajdujących się w złym stanie technicznym wykazały, iż ich właściciele i zarządcy często prowadzą dokumentację tych obiektów niezgodnie z wymaganiami prawa budowlanego.

Turystyka

Baza noclegowa

W 2014 r. w 90 turystycznych obiektach noclegowych Poznań oferował turystom ok. 9 tys.⁹⁹ miejsc noclegowych, z których skorzystało 731,1 tys. osób, w tym 182,3 tys. gości z zagranicy (tj. o odpowiednio 18,8% i 15,6% więcej niż w 2013 r.). Ponad 78% poznańskich hoteli¹⁰⁰ umożliwiała zakwaterowanie na poziomie przynajmniej trzygwiazdkowym, co świadczy o podnoszącym się z roku na rok standardzie bazy hotelowej (w 2013 r. – 74%). Szczególnie dynamicznie rozwija się oferta obiektów czterogwiazdkowych. Standard hoteli pięciogwiazdkowych oferowały Hotel Sheraton, City Park Hotel & Residence oraz Blow up Hall 5050. Poznańska oferta turystyczna i noclegowa

Pozwolenia na budowę budynków mieszkalnych wydane w Poznaniu

Źródło danych: Urząd Miasta Poznania

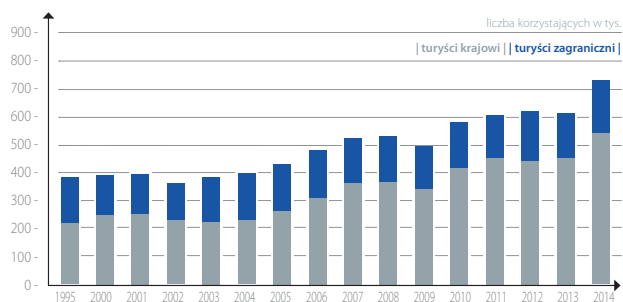
systematycznie się poszerza. W 2014 r. otwarto czterogwiazdkowy Puro Hotel zlokalizowany w ścisłym centrum Poznania przy ul. Stawnej. Hotel dysponuje 139 pokojami, restauracją, salą konferencyjną na 80 osób oraz centrum fitness. W planie są kolejne inwestycje hotelowe. Rozwija się również branża tańszych obiektów noclegowych (przede wszystkim hosteli) o stosunkowo dobrym standardzie, przeznaczonych dla turystów mniej zamożnych, szczególnie młodzieży. Od 2012 r. w Poznaniu funkcjonuje Poznański Barometr Turystyczny, umożliwiający bieżące monitorowanie zjawisk turystycznych na terenie metropolii Poznań. Jest pierwszym i jak dotąd jedynym takim projektem realizowanym w Polsce. Barometr bazuje na dobrowolnym udziale 66 podmiotów, zaangażowanych w tworzenie lokalnego produktu turystycznego, od których systematycznie zbierane są różnego rodzaju dane.

Turystyka wypoczynkowa i poznawcza

Poznań przyciąga turystów licznymi zabytkami architektury świeckiej i sakralnej. Do najcenniejszych z nich należy unikatowy w Europie zespół renesansowej zabudowy Starego Rynku z ratuszem. Atrakcyjne turystycznie są także tereny zielone miasta, zwłaszcza wokół Jeziora Maltańskiego, rezerwat przyrody Meteoryt Morasko – jedno z dwóch takich miejsc w Europie, ogród zoologiczny z nowoczesnymi słoniarnią i azylem dla niedźwiedzi oraz Palmiarnia Poznańska otoczona zabytkowym parkiem Wilsona. Funkcję rekreacyjną pełnią również tereny leśne oraz 44 ogólnodostępne parki i 115 zieleńców. Dla turystów pragnących samodzielnie zwiedzać Poznań dostępnych jest 7 tematycznych tras turystycznych („Najstarszy Poznań”, „Stare Miasto”, „Poznań XIX-wieczny”, „Śladami fortyfikacji miejskich”, „Szlakiem modernizmu”, „Zielony Poznań” i od 2014 r. – „Szlakiem poznańskiej secesji”), z których 4 udostępniono również w formie bezpłatnych audioprzewodników. Wybór miejsca i obiektu turystycznego ułatwia internetowy planer turystyczny¹⁰¹, dostępny na stronie internetowej www.poznan.travel i umożliwiający opracowanie indywidualnego miniprzewodnika.

Przedsięwzięciem zmierzającym do podniesienia atrakcyjności turystycznej i rozwijania turystyki kulturowej w Poznaniu jest realizacja Narodowego Produktu Turystycznego pn. „Trakt Królewsko-Cesarski w Poznaniu”¹⁰². W jego ramach w 2014 r. odbyła się dziewiąta edycja „Weekendu z Historią na Trakcie Królewsko-Cesarskim w Poznaniu” zorganizowana pod hasłem „Wyspa spotkań. Nowy kierunek zwiedzania”¹⁰³, popularyzująca dziedzictwo Ostrowa Tumskiego oraz Starego Miasta i zachęcająca do odwiedzania tych miejsc. Kontynuowano także wyróżniające się oprawą wizualną oraz ciekawym sposobem przekazywania treści cykliczne, bezpłatne przechadzki „Traktem Królewsko-Cesarskim”¹⁰⁴ oraz działania w zakresie edukacji regionalnej i popularyzacji historii Poznania.

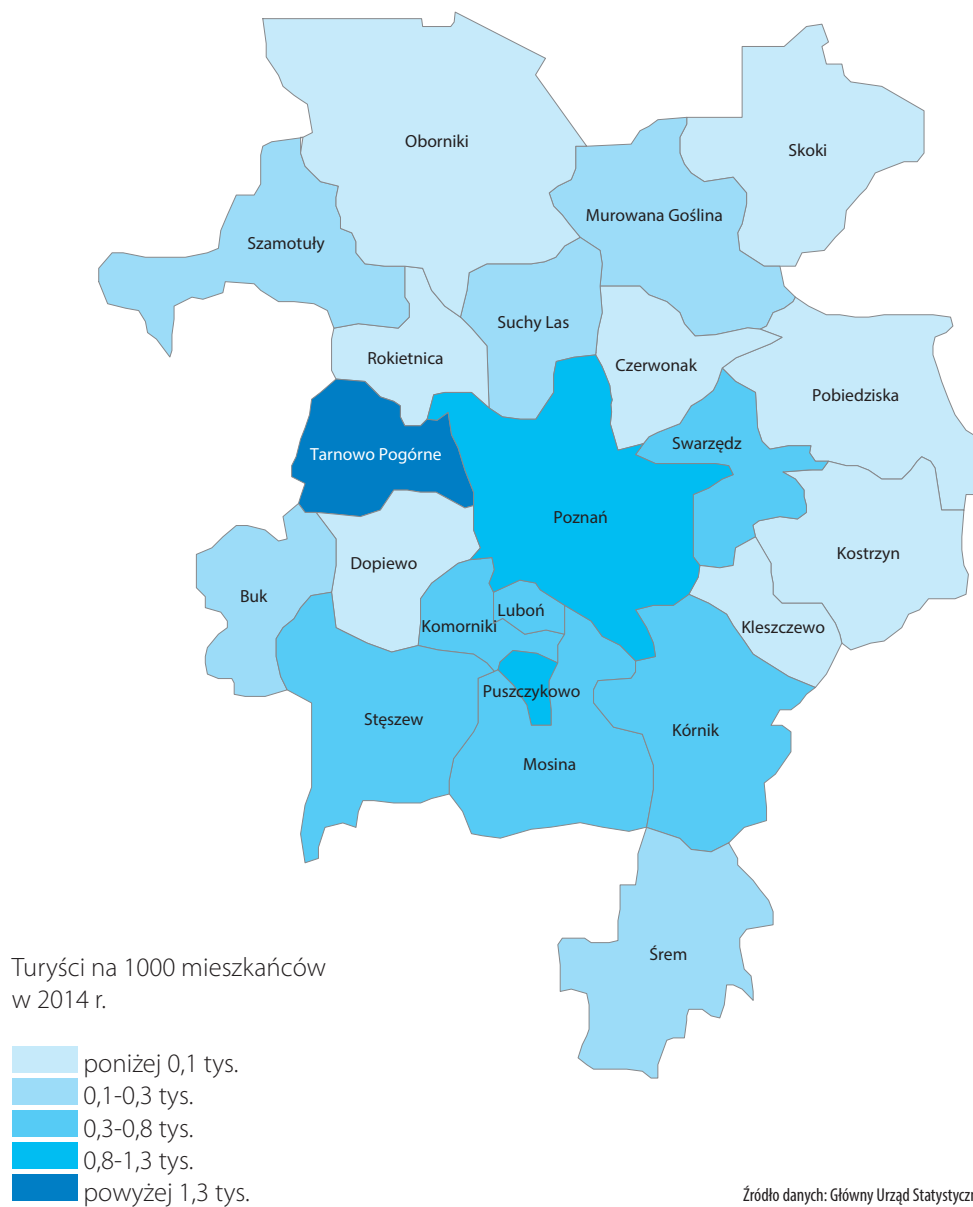
Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w Poznaniu

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Poznaniu

Intensywność ruchu turystycznego w metropolii Poznań

Na działania edukacyjne złożyły się m.in. skierowane do przedszkolaków oraz dzieci i młodzieży szkolnej: „Zajęcia z klasą”, „Półkolonie w Bramie Poznania”, „Plener na wyspie – lato w Bramie Poznania”. Dla dzieci z klas I–III dedykowano projekty: „Poszukiwacze fantastycznych stworzeń” oraz „Mikołajkowe podarunki – warsztaty z okazji Mikołajek”. Do rodzin z dziećmi adresowano cykl spotkań pn. „Wyspa przygód”, a dla seniorów warsztaty pn. „Skojarzeni z historią”, „Sprzedawcy wspomnień” (w tym również wykłady), „Program inspirująca historia” oraz inne wydarzenia w ramach akcji „Senioralni. Poznań”. Wielopłaszczyznowe znaczenie miał zrealizowany projekt edukacyjny pn. „Kino na wyspie. Warsztaty partycypacyjne dla niesłyszących”¹⁰⁵, który obok korzyści dla adresatów projektu, tj. uczniów poznańskiego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niesłyszących, dzięki seminarium pn. „Kultura bez barier. Dostępność instytucji dla osób niesłyszących”, wieńczącym projekt, wywołał dyskusję o otwartości instytucji kultury na osoby z uszkodzeniem słuchu. Wśród innych ciekawych wydarzeń zorganizowanych przez Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT znalazły się cykl spotkań pn. „Ostrów Tumski w samo południe”, poprzedzający otwarcie Bramy Poznania ICHOT oraz wakacyjne spływy kajakowe, będące okazją do obejrzenia wyspy i miasta z niecodziennej perspektywy. Do aktywizacji turystycznej Ostrowa Tumskiego oraz Śródky ma przyczynić się otwarta w 2014 r. Brama Poznania ICHOT. Centrum interpretacji dziedzictwa, jak określa się Bramę Poznania ICHOT, w pierwszych miesiącach swojej działalności przyciągnęło ponad 85 tys. osób¹⁰⁶. Największym zainteresowaniem cieszyła się ekspozycja główna, opowiadająca w sposób interaktywny i multimedialny o dziedzictwie najstarszej części Poznania jaką jest Ostrów Tumski. Aby zachęcić do zapoznania się z dziejami wyspy katedralnej wprowadzono „Wspólny Bilet na Ostrów Tumski”, umożliwiający w korzystnej cenie zwiedzenie ekspozycji Bramy Poznania ICHOT, Rezerwatu Archeologicznego Genius Loci oraz Muzeum Archidiecezjalnego.

Atrakcją turystyczną Poznania są fortyfikacje, w tym pierścień dobrze zachowanych 18 pruskich fortów z przełomu XIX i XX w. Część tych obiektów dostępna jest dla zwiedzających w ciągu całego roku, a część tylko okazjonalnie. Taką okazją, a zarazem interesującą propozycją spędzenia czasu, były zorganizowane w 2014 r. po raz drugi Dni Twierdzy Poznań, podczas których można było zwiedzić fortyfikacje najwcześniejsze, tj. wały z czasów Mieszka I i Bolesława Chrobrego, średniowieczne mury i baszty miejskie, XIX-wieczne forty, jak i XX-wieczne schrony. Dla zwiedzających ponadto przygotowano m.in. inscenizacje historyczne, ekspozycje obozów wojskowych, stoiska z militariami oraz literaturą forteczną, spływ kajakowy, przejażdżki tramwajem wodnym. Przemieszczanie się pomiędzy obiektami ułatwiała specjalna, forteczna linia autobusowa. Wydarzenie zyskuje coraz więcej sympatyków. Druga edycja Dni Twierdzy Poznań przyciągnęła 10,5 tys. osób¹⁰⁷, a łącznie poznańskie fortyfikacje w 2014 r. odwiedziło 27,9 tys. osób. Dużą popularnością cieszyły się obiekty udostępnione do zwiedzania po raz pierwszy, tj. schron piechoty przy ul. Babimojskiej i tzw. redita przyczółka mostowego na Ostrowie Tumskim.

W kalendarzu poznańskich imprez turystycznych na dobre zagościła weekendowa akcja „Poznań za pół ceny”, organizowana od 2008 r. przez Poznańską Lokalną Organizację Turystyczną (PLOT). W czasie trwania akcji ceny usług poznańskich hoteli i restauratorów, biletów wstępu do muzeów i zoo oraz innych atrakcji turystycznych i rekreacyjnych zostają obniżone o połowę. W 2014 r. odbyła się siódma edycja tego dwudniowego wydarzenia, oferującego unikalny program z ok. 180 atrakcjami, z których skorzystało 81,5 tys. osób¹⁰⁸, wydając przy tym 2,3 mln zł. Wśród przyjezdnych

uczestników akcji 7% stanowili turyści zagraniczni, pochodzący głównie z Niemiec i Wielkiej Brytanii. Krajowi turyści najliczniej przyjechali z województw wielkopolskiego, mazowieckiego oraz kujawsko-pomorskiego.

Turyści i mieszkańcy Poznania mogą korzystać z sieci bezobsługowych wypożyczalni rowerów uruchomionych w ramach „Poznańskiego Roweru Miejskiego”¹⁰⁹. Płatne wypożyczalnie rowerów funkcjonowały również przy pętli Poznańskiego Szybkiego Tramwaju na os. Jana III Sobieskiego oraz nad Jeziorem Maltańskim. Sezonowo funkcjonowały również specjalne linie turystyczne „0”¹¹⁰ i „100”¹¹¹, obsługiwane przez zabytkowy tabor autobusowy i tramwajowy oraz Kolejka Parkowa „Maltanka”. Ponadto atrakcje i zabytki zlokalizowane wzdłuż osi „Traktu Królewsko-Cesarskiego” można oglądać z pokładu tramwaju linii nr 17¹¹².

Miasto Poznań kontynuowało realizację „Wartostrady” – szlaku pieszo-rowerowego wzdłuż Warty. W 2014 r. zakończono budowę odcinka od mostu św. Rocha do ul. Czartoria, liczącego ok. 0,5 km¹¹³. Do uatrakcyjnienia terenów nadwarciańskich przyczynia się także realizacja polsko-holenderskiego projektu pn. „Partnerstwo na rzecz Warty”¹¹⁴. W ramach inicjatywy opublikowano „Strategię rozwoju rzeki Warty 2012–2030”¹¹⁵, zakładającą spośród 60 projektów, m.in. przeprowadzenie 3 projektów pilotażowych, obejmujących odkopanie starego koryta Warty oraz rewitalizację Chwaliszewa z utworzeniem Wysp Północnych i powstanie osiedla „Portowo” na Starołęce. Dokument jest pierwszym tak kompleksowym opracowaniem wykorzystania potencjału drzemiącego w rzece, przygotowanym na potrzeby polskiego miasta. Program rozwoju Warty ma stanowić podstawę przyszłego zagospodarowania jej nabrzeży na poznańskim odcinku. W 2014 r. kontynuowano takie inicjatywy aktywizujące życie nad Wartą, jak: uruchomienie Plaży Miejskiej z boiskami i ogólnodostępną przystanią oraz organizowanie jednodniowych spływów kajakowych, prowadzonych przez instruktorów Akademickiego Klubu Kajakowego „Panta Rei”¹¹⁶. Nową atrakcją, która pojawiła się w 2014 r., stały się wznowione po 7 latach przerwy rejsy wycieczkowe na pokładzie „Bajki”, odbywające się na trasie między Ostrowem Tumskim a mostem Hetmańskim. Ponadto w basenie Starego Portu Stowarzyszenie Przyjaciół Harcerskiego Ośrodka Kształcenia Turystów Wodnych w Poznaniu zorganizowało tymczasową przystań¹¹⁷. Otoczenie rzeki Warty sprzyjało organizacji wielu innych ciekawych inicjatyw, wśród których znalazły się m.in. mobilne centrum kultury „KontenerART”, cykliczne „Śniadania nad Wartą”, „Night Runners nad Wartą”, „NIVEA na dwóch kółkach i rodzinny piknik na Transatlantyku” oraz otwarcie kolorowych schodów prowadzących na most Bolesława Chrobrego. Wśród przeprowadzonych inwestycji m.in. rozpoczęto prace związane z utworzeniem parku w starym korycie Warty.

Turystyka biznesowa

Poznań niezmiennie od lat znajduje się w czołówce polskich ośrodków miejskich o dużym udziale turystyki biznesowej, przede wszystkim kongresowej i targowej. Blisko 2 tys. spotkań i wydarzeń¹¹⁸, które odbyły się w Poznaniu w 2013 r., uplasowały stolicę Wielkopolski na 3. miejscu w Polsce (po Gdańsku i Krakowie). W 2013 r. udział poznańskich wydarzeń w łącznej liczbie wydarzeń odbywających się w kraju wyniósł 11%. Najczęściej organizowano wydarzenia korporacyjne (53,1%) oraz

konferencje i kongresy (33,3%). Turystyka biznesowa, funkcjonując głównie od września do czerwca, podnosi stopień wykorzystania istniejącej bazy noclegowej poza sezonem letnim.

Poznańska baza konferencyjna obejmuje kilkaset sal o różnej wielkości. Niezmiennie od lat największą przestrzeń do organizacji różnego rodzaju wydarzeń oferuje Poznań Congress Center Międzynarodowych Targów Poznańskich sp. z o.o. Centrum dysponuje 79 salami konferencyjnymi, 17 pawilonami wystawienniczymi oraz najnowocześniejszą w kraju Salą Ziemi¹¹⁹, w której odbywają się wydarzenia zarówno o charakterze biznesowym, jak i kulturalnym.

Wsparcia organizatorom konferencji udzielało Poznań Convention Bureau (PCB)¹²⁰. Biuro dostarczało praktycznych informacji w zakresie dostępnych usług. Pełniło również funkcję oficjalnego koordynatora i współorganizatora turystyki biznesowej. W celu poszerzenia kontaktów i wymiany doświadczeń z innymi miastami organizującymi kongresy i konferencje PCB współpracowało m.in. z Poland Convention Bureau.

KOMUNIKACJA MIEJSKA

Autobusy

1 listopada 1925 r. wprowadzono w Poznaniu komunikację autobusową. Początkowo uruchomiono dwie linie autobusowe ze Starego Rynku na Główną i Winiary, dziesięć dni później – z pl. Wyspiańskiego na pl. Wolności. Do ich obsługi sprowadzono 4 francuskie autobusy marki Scemia na 25 osób każdy, rok później kupiono kolejny autobus na 40 osób. Początkowo autobusy kursowały średnio co 50 minut na Główną, co 2,5 godziny na Winiary. Cena przejazdu wynosiła 30 gr. Eksploatacją sieci komunikacji miejskiej zajmowała się spółka Poznańska Kolej Elektryczna Spółka Akcyjna, w której 75% akcji nabyło w 1923 r. Miasto Poznań. Autobusy miejskie garażowały na terenie zajezdni przy ul. Gajowej, gdzie w latach 1927–1929 od ul. Zwierzynieckiej zbudowano garaże autobusowe.

Fot. Autobus Saurer SAG z 1926 r. z zbiorów Muzeum MPK

publiczności.

Program wycieczek zimowych r.

Pociągi popularne i kursy.

Wycieczki:

1. Wyc. od 25. 12. — 28. 12 6-dniowa do Zakopanego z utrzymaniem.
2. od 29. 12. — 3. 1. 37 6 dniowa do Zakopanego.
3. od 5. 1. — 11. 1. 37 6-dniowa do Wisły.
4. 16. 1. — 25. 1. 37. 10-dniowy ryzałt w Krynicy.
5. 1. 2. — 14. 2. 14 dniowy pobyt ryzałtowy w Zakopanem.
6. od 1. 2. — 9. 2. 9-dniowa wyc. do Zakopanego na śnieżne zapusty.
7. 5. 2. — 11. 2 7-dniowa wyc. narciarska Żywiec—Zwardów.

Pociągi popularne

1. Pociąg popularny od 7. 1. 37. do Zakopanego.
2. Pociąg popularny od 7. 2 do Zakopanego.
3. Pociągi popularne do leżnie od warunków 3

Wycieczki zagranicę

1. Do Wiednia, Semmering 10-dniowa.
2. Wycieczka do Austrii „Karnawał w Wiedniu” (10-dniowa), do Niemiec (10-dniowa), do Paryża (10-dniowa), do Ludwika (10-dniowa).

ENTOWSKI

...nej, członka,
do 23,12.
Linja nr. 7 Ogród Botaniczny-
Rynek Wldecki.
Ogr. Botan. odj. 6,30 co 10 min. do
22 30.
Rynek Wild odj. 6,32 co 10 min. do
22,52.
Linja nr. 8. Polna-Traugutta.
Polna odj. 6,20 co 10 min. do 23,07.
Traugutta odj. 6,53 co 10 min. do 23 40
Linja nr. 9 Gołecin-Stary Rynek.
Gołecin odj. 6,24 co 10 min. do 22,44.
St. Rynek odj. 6,31 „ 23,11.

1936/37

ne:
od 4. 1. 37 —
panego.
od 4. 2. 37 —
go.
do Chodzieży za-
w śnieżnych.
niczne (w pro-
meringu, połowa
rji i Węgier p. n.
anin i w Budape-
nec.
Puszczykowa—
kowa (zależnie od
mości powyższy
yzaltowych, wy-
w sezonie zima-
ny przez Polskie
ORBIS" oddział
lności 9.

k u
IEGO
Poznań
Pl. Wolności 10

Rozkład jazdy autobusów PKE.

Poznań-Starołęka

Poznań St. Rynek odj. 6,50 7,40 8,30
co godz. do 22,30
Starołęka Dworzec odj. 7,20 8,00 9,05
10,05 co godz. do 23.
Staroł. gran. miasta odj. 7,15 9,00 14,00
20,00.

Poznań-Osiedle

Poznań St. Rynek odj. 7 7,30 8,15 9,15
9,45 10,15 11,15 12,15 13,15 13,20
14,20 15,20 16,20 17,15 17,20 18,15
18,20 19,20 20,20 21,20 22,20.
Osiedle odj. 7,15 7,40 7,50 8,30 9,30
10,00 10,30 11,30 12,30 co godz. do
22,30

Poznań-Naramowice.

Poznań St. Rynek odj. 7,05 8,10 9,00
10,25 12,40 13,40 co godz. do 20,40
Naramowice odj. 7,25 8,30 9,20 10,45
13,00 14,00 co godz. do 21.

marne, tylko...
ku użytkowi naszego społeczeństwa i dobru państwa i armji.

Otwarcie ruchu autobusów do Głównej i Winiar.

Dzisiaj nastąpiło otwarcie ruchu autobusowego Miejskiej Kolei Elektrycznej pomiędzy Starym Rynkiem a Główną i Winiarami. O godzinie 9,35 rano wyjechał pierwszy autobus z pod gmachu Komendy Policji, zabierając przedstawicieli miasta z dr. Głowackim, miejskim dyrektorem Mięszalskim, inżynierem Biskupskim, dyrektorem Miejskiej Kolei Elektrycznej inż. Nestrybke oraz z przedstawicielami prasy.

W Głównej pod apteką oczekiwali na autobus liczni przedstawiciele tej dzielnicy. Przemówił w imieniu miasta dr. Głowacki, mówiąc o tem, że miasto pamięta i dba o przyłączonych dzielnicach. Główna otrzymała już wodociągi, zakłada się sieć elektryczną, myśli się o kanalizacji, zanim można będzie poprowadzić linję tramwajową, otwiera się ruch autobusowy.

Odpowiedział komisarz Bloch, dziękując miastu za opiekę, której Główna niejedno już zawdzięcza.

Przemówił potem inż. Biskupek i dyrektor Nestrybke i wspomniawszy, że jednocześnie święci się pamięć Nieznanego Żołnierza, którego krwi zawdzięczamy wojnę, utwierdził, że obecnie fundując z dniem każdym przyszłość. Kończąc, mówca prosi o cierpliwość, bowiem braki, jeśli jakie się okażą, będą usunięte, a ruch autobusowy w razie potrzeby się wzmożni.

Z Głównej autobus pojechał do Winiar, gdzie gościł witał miejscowy komisarz policji.

Od dzisiaj zaprowadza się regularny ruch autobusowy pomiędzy St. Rynkiem a Główną i Winiarami. Jazda do Głównej kosztuje 30 gr., tyleż do Winiar.

Odcinek drogi do Winiar od ul. Ceglanej do szosy Urbanowskiej dziś rozpoczęło pospiesznie naprawiać.

W kierunku Głównej autobusy odchodzą będą z Starego Rynku w godz.: 7,00; 9,30; 10,20; 12,00; 12,50; 14,30; 15,20; 17,00; 17,50; 19,30; 20,20.

W drodze powrotnej z Głównej odchodzić będą w godz.: 7,25; 8,15; 9,55; 10,45; 12,25; 13,15; 14,55; 15,45; 17,25; 18,15.

Po drodze na żądanie pasażerów zatrzymywają się będą: a) na Chwałszewie przed ul. Czarstę; b) przy Tumie — obok pomnika Kochanowskiego; c) przy przystanku tramwajowym końcowym na Śródcie; d) w Zawadach przy domu nr. 12; e) przy Rynku w Głównej przed apteką.

Opłata za kurs wynosi od Starego Rynku do Głównej 30 gr.

Z Starego Rynku do Winiar (Komisarjat) odchodzić będą w godzinach: 8,40, 11,10, 13,40, 16,10, 18,40. W drodze powrotnej z Winiar odchodzić będą w godz. 9,05, 11,35, 14,05, 16,35, 19,05.

Po drodze przystawać będą tylko na żądanie pasażerów: a) na pl. Wolności narożnik ul. 3 maja; b) ul. Cieszkowskiego narożnik hł. Dzielnych; c) Al. Chopina narożnik Wólów Leszczyńskich; d) początek ul. Ceglanej; e) cmentarz św. Wojciecha.

Opłata za kurs wynosić będzie od Starego Rynku do Winiar 30 gr.

Otwarcie ruchu do Starołęki i Ławicy narazie jest niemożliwe z powodu złego stanu drogi.

plan, zaprowadzenia jednakże zmian na polu administracyjnym. Jest zamiar dołączenia do Gdyni sąsiadujących gmin i stworzenia jednej gminy „Wielka Gdynia”. Gdynia ta ma być przyłączona do jednego z powiatów, a w razie przewidzianego równie połączenia powiatów wejrowskiego i puckiego w jeden powiat, otrzyma Gdynia prawa miejskie, nawet prawa miasta wydzielonego. Ani hościę mieszkańców, ani zewnętrzni warunki Gdynia obecnie nie odpowiada wymogom stawianym gminom przekształceniom się na miasta. Lecz tu zachodzą szczególne okoliczności, które usprawiedliwiają właśnie takie rozwiązanie.

W mieście władzą administracyjną będzie albo wybrany przez ciała samorządowe burmistrz, albo wyznaczony przez radę urzędnik. Jaka forma będzie dla Gdyni najodpowiedniejsza? Zwążywszy, że nowo stworzone miasto nie będzie się jeszcze różniło poziomem swych mieszkańców od niedawnej wsi, że

Wielki dzień Polsk. Czerw.

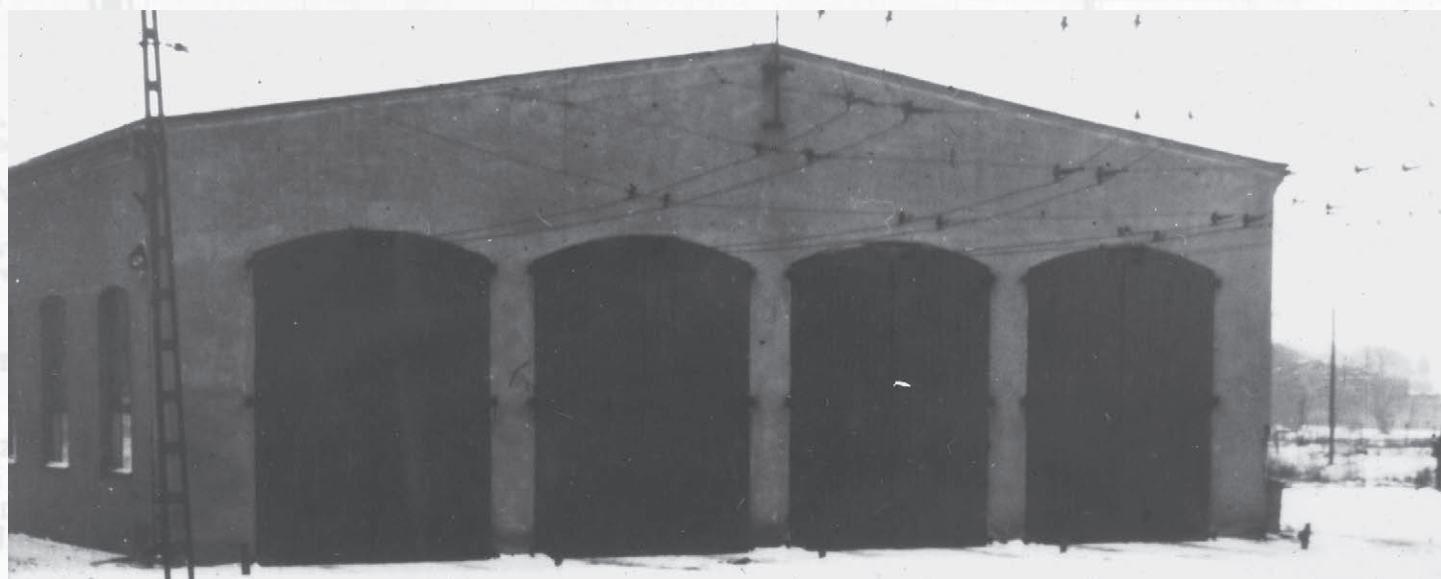
Uruchomienie pierwszego w Polsce tramwaju bez szyn

Poświęcenie pierwszego w Polsce trolleybusu, czyli tramwaju bez szyn, uruchomionego przez P. K. E. odbyło się dziś na rynku Śródeckim o godz. 11-tej. Poświęcenia dokonał ks. prob. Chilomer w obecności pp.: reprezentantów województwa dr. Graczyńskiego, radcy Trampler i Jankówny, przedstawicieli magistratu dr. Głowackiego i inż. Rugego, dyr. policji Mizgalskiego, prezesa dyrekcji kolei Rucińskiego, dyrektorów P. K. E. Nestrypke i inż. Massalskiego, Komisarza dzielnicy Głównej Błocha i innych. Po poświęceniu odbyło się w sali p. Jankowskiej w Głównej śniadanie, wydane przez zarząd P. K. E. Cena jazdy trolleybusem z Głównej do Śródki wynosi 20 gr., bilet z przesiadką do tramwaju kosztuje 35 groszy. Pożyteczna inowacja P. K. E. przyjęli z radością mieszkańcy przedmieścia, nie posiadającego dotąd komunikacji z centrum.

Jak wygląda trolleybus?

Nie każdy z mieszkańców Poznania mógł dziś oglądać pierwszą pokazową jazdę trolleybusów. Ciekawość nasza jest tem więcej zrozumiała, iż dotychczas w Polsce takiej komunikacji trolleybusowej nie znamy. Postaramy się więc w krótkości dać czytelnikom techniczny opis trolleybusu.

Trolleybus, jest to wielki wóz, podobny do autobusu, do którego za pomocą dwóch drutów doprowadza się prąd. Jeden z drutów sprowadza prąd do motoru drugi odprowadza. Jak bowiem wiadomo trolleybus różni się od tramwaju tem, że nie biegnie po szynach, nie może więc prąd być odprowadzany do kół wozu, jak to ma miejsce w tramwajach, lecz drugim drutem zpowrotem do góry, do sieci elektrycznej. Masywne podwozia wykonano w Anglii, karoserje zaś całkowicie w warsztatach P. K. E. w Poznaniu. Jak już nadmieniliśmy trolleybus jest podobny do autobusu, zachodzą jednak i pewne różnice. Milanowie trolleybus posiada trzy osie, a zatem sześć kół. Siła motoru każdego trolleybusu obliczana jest na 65 H. P. Długość trolleybusu wynosi 10,5 mtr., szerokość — 2,37 mtr., wysokość — 2,85 mtr., Rozstaw kół — 1950 mm., rozstaw osi 5600 mm. Miejsce wogóle w trolleybusie jest 60, w tem obliczone jest 35 miejsc dla publiczności do siedzenia, pozostałe zaś są stojące. Prąd dochodzący, podobnie zresztą jak i w tramwajach, zamyka się 550 volt. (w. z.)

Fot. Zajeżdźnia przy ul. Świętojańskiej ok. 1950 r.; zbiory Muzeum MPK

Trolejbusy

12 lutego 1930 r. w Poznaniu została uruchomiona pierwsza w Polsce linia trolejbusowa o długości 2,2 km, prowadząca z Rynku Śródeckiego do ul. Główniej. Rok wcześniej zakupiono w Anglii w firmie Ransomes, Sims & Jefferies Ltd jeden trolejbus oraz 2 podwozia trolejbusowe, do których nadwozia zostały zbudowane siłami własnymi w warsztatach przy ul. Gajowej. Te 3 pojazdy, posiadające łącznie 150 miejsc dla pasażerów, obsługiwały pierwszą linię trolejbusową z częstotliwością co 10 minut. Pierwszy odjeżdżał z Rynku Śródeckiego o 6:50 (w święta o 7:50), z ul. Główniej o 7:02 (w święta o 8:02); ostatni we wszystkie dni o 22:10

ze Śródki i o 22:22 z ul. Główniej. Jednorazowy przejazd kosztował 20 gr., a bilet z przesiadką na tramwaj – 35 gr. W pierwszym roku eksploatacji z trolejbusów skorzystało 482 tys. pasażerów. Przez 15 lat trolejbusy nie miały własnej zajezdni i korzystały z zajezdni tramwajowych. Dopiero w 1945 r. zakończono budowę zajezdni trolejbusowej przy ul. Świętojańskiej. Likwidacja komunikacji trolejbusowej w Poznaniu rozpoczęła się 1 lutego 1966 r. W ciągu 4 lat stopniowo zamykano 5 funkcjonujących wówczas linii. Ostatnia z nich, linia 103 z Ogrodów do Smochowic, została zamknięta 20 marca 1970 r.

Fot. Trolejbus angielski w 1930 r.; zbiory Muzeum MPK

